

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ
Білгород-Дністровської міської
територіальної громади
на період до 2027 року

2025 рік

Стратегія розвитку Білгород-Дністровської міської територіальної громади до 2027 року / робоча група з розроблення Стратегії розвитку Білгород-Дністровської міської територіальної громади до 2027 р. під керівництвом Скалозуба О.В. – Білгород-Дністровський; Білгород-Дністровська міська рада; 2025 – 135 с.

Розповсюджується безкоштовно.

При повному або частковому використанні матеріалів даної публікації, посилання на джерело обов'язкове.

ЕЛЕКТРОННА ВЕРСІЯ:

Свої зауваження та пропозиції направляйте:

- засобами поштового зв'язку на адресу: 67700, Білгород-Дністровський, вулиця Михайлівська, 56
- електронною поштою bdmr@bdmr.gov.ua, zvernennya@bdmr.gov.ua

©Білгород-Дністровська міська рада

©Скалозуб О.В.

Стратегія розвитку Білгород-Дністровської міської територіальної громади на період до 2027 року розроблена за підтримки ініціативи «Інклюзивне відновлення за лідерства громад» (CLIR) проекту «Супровід Урядових реформ в Україні» (SURGe), що фінансується Урядом Канади та впроваджується компанією Alinea International.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. АНАЛІТИЧНА ЧАСТИНА	9
1.1. ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК	9
1.2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ТА ГЕОГРАФІЧНЕ РОЗТАШУВАННЯ	11
1.3. ПРИРОДНО-РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ	13
1.4. ХАРАКТЕРИСТИКА НАСЕЛЕННЯ ТА ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ	18
1.5. НАЯВНА ІНФРАСТРУКТУРА ТА ПОСЛУГИ	23
1.6. МІСТОБУДІВНА ДОКУМЕНТАЦІЯ	34
1.7. ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК	35
1.8. ФІНАНСОВИЙ СТАН ТА БЮДЖЕТ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ;	38
1.9. ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ ГРОМАДОЮ	39
1.10. ГРОМАДСЬКА УЧАСТЬ	41
1.11. ВИСНОВКИ ПО РОЗДІЛУ	41
РОЗДІЛ 2. SWOT-АНАЛІЗ БІЛГОРОД-ДНІСТРОВСЬКОЇ ГРОМАДИ	44
РОЗДІЛ 3. СЦЕНАРІЇ РОЗВИТКУ БІЛГОРОД-ДНІСТРОВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	49
РОЗДІЛ 4. СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ РОЗВИТКУ БІЛГОРОД-ДНІСТРОВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	52
РОЗДІЛ 5. СТРАТЕГІЧНІ, ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ РОЗВИТКУ БІЛГОРОД-ДНІСТРОВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	54
РОЗДІЛ 6. УЗГОДЖЕНІСТЬ СТРАТЕГІЇ З ПРОГРАМНИМИ ТА СТРАТЕГІЧНИМИ ДОКУМЕНТАМИ	61
РОЗДІЛ 7. ПРОВЕДЕННЯ МОНІТОРИНГУ, ОЦІНЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ	72

ВСТУП

Стратегія розвитку Білгород-Дністровської міської територіальної громади на період до 2027 року (далі – Стратегія) є документом стратегічного планування місцевого рівня, що визначає стратегічні, оперативні цілі та завдання для сталого розвитку територіальної громади.

Законодавчим підґрунтям розроблення Стратегії є:

Конституція України;

Закон України «Про засади державної регіональної політики»;

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій»;

Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»;

Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність»;

Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності»;

Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»;

Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України»;

Закон України «Про Генеральну схему планування території України»;

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку»;

Законом України «Про екологічну мережу України» (відповідно до пункту 4 статті 15 Закону України «Про екологічну мережу»;

Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»;

Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 13 серпня 2024 р. № 940.

Національна економічна стратегія на період до 2030 року, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 179;

Національна стратегія із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.05.2021 № 366-р.;

Стратегія екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату до 2030 року, схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.10.2021 № 1363-р.;

Водна стратегія України на період до 2050 року, схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09.11.2022 № 1134-р.;

Енергетична стратегія України до 2050 року, схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.04.2023 № 373-р.;

Стратегія зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.09.2019 № 688-р.;

Державна стратегія управління лісами України на період до 2035 року, схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 № 1777-р.;

Стратегія здійснення цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації системи управління державними фінансами на період до 2025 року та план заходів щодо її реалізації, схвалені Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17.11.2021 № 1467-р.;

Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року, схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 № 526-р.;

Стратегія демографічного розвитку України на період до 2040 року, затверджена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2024 року № 922-р.;

Національний план дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року, затверджений Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.04.2021 № 443-р.;

Про затвердження плану заходів з реалізації Дорожньої карти реформування управління публічними інвестиціями на 2024-2028 роки, затверджений Розпорядженням

Кабінету Міністрів від 18 червня 2024 року № 588-р;

Постанова Кабінету Міністрів України від 11.03.2022 № 252 «Деякі питання формування та виконання місцевих бюджетів у період воєнного стану»;

Постанова Кабінету Міністрів України від 04.08.2023 № 816 «Деякі питання розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації та проведення моніторингу реалізації зазначених стратегій і планів заходів»;

Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року, схвалені Указом Президента України від 30.09.2019 № 722/2019;

Стратегія людського розвитку, затверджена Указом Президента України від 02.06.2021 № 225/2021;

Указ Президента України від 08.11.2019 № 837/2019 «Про невідкладні заходи з проведення реформ та зміцнення держави»;

Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 31.03.2016 № 79 «Про затвердження Методики розроблення, проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації»;

Стратегії відновлення та розвитку Одеської області на 2021 -2027 роки розроблено Робочою групою з розробки Стратегії комплексного повоєнного відновлення, створеною за Розпорядженням начальника Одеської обласної військової адміністрації №476/А-2023 від 14.07.2023, за підтримки Швейцарсько-українських проєктів "Децентралізація для розвитку демократичної освіти" (DECIDE), який реалізується в Україні ГО DOCCU у партнерстві з Цюрихським педагогічним університетом (Швейцарія), "Згуртованість та регіональний розвиток України" (UCORD) за фінансової підтримки Швейцарії, представленої Швейцарським бюро співробітництва в Україні та їх підрядника консалтингової компанії CIVITTA;

Наказ Міністерства розвитку громад та територій від 21.12.2022 № 265 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад»;

Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 19.06.1996 № 173 «Про затвердження Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів», який зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 24.06.1996 за №379/1404;

інші закони України, акти Президента України, Кабінету Міністрів України, а також міжнародні угоди України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

В основу розроблення Стратегії закладено принципи управління, орієнтованого на результат (Result-Based Management, RBM) – методології планування та моніторингу реалізації державної політики, що орієнтується на розв'язання нагальних суспільних проблем або задоволення потреб груп бенефіціарів, сфокусована на досягненні результату та дає змогу рухатись до нього у оптимальний спосіб.

Стратегія узгоджується з стратегічними і оперативними цілями стратегічних документів державного та регіонального рівня: Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки (затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695, оновлено відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 13 серпня 2024 р. № 940 «Про внесення змін до Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки») та Стратегії відновлення та розвитку Одеської області на 2021 -2027 роки розроблено Робочою групою з розробки Стратегії комплексного повоєнного відновлення, створеною за Розпорядженням начальника Одеської обласної військової адміністрації №476/А-2023 від 14.07.2023, за підтримки Швейцарсько-українських проєктів "Децентралізація для розвитку демократичної освіти" (DECIDE), який реалізується в Україні ГО DOCCU у партнерстві з Цюрихським педагогічним університетом (Швейцарія), "Згуртованість та регіональний розвиток України" (UCORD) за фінансової підтримки Швейцарії, представленої

Швейцарським бюро співробітництва в Україні та їх підрядника консалтингової компанії CIVITTA.

Для організації процесу стратегічного планування і розробки Стратегії розвитку Білгород-Дністровської міської територіальної громади рішення виконавчого комітету від 31 січня 2024 року № 34 було створено Стратегічний комітет з розробки Стратегії відновлення та розвитку Білгород-Дністровської міської територіальної громади до 2028 року та плану реалізації стратегії. До повноважень Стратегічного комітету було віднесено організацію процесу розробки Стратегії розвитку Білгород-Дністровської міської територіальної громади до 2028 року та Плану заходів з її реалізації на 2025-2027 роки.

Аналіз соціального-економічного стану Білгород-Дністровської міської територіальної громади та проблем її розвитку, SWOT – аналіз, визначення сценаріїв розвитку громади, формування дерева стратегічних та оперативних цілей, завдань було здійснено спільними зусиллями членів Стратегічного комітету та за експертної підтримки ініціативи «Інклюзивне відновлення за лідерства громад» (CLIR) проєкту «Супровід Урядових реформ в Україні» (SURGe), що фінансується Урядом Канади та впроваджується компанією Alinea International.

Стратегія розвитку громади покликана об'єднати зусилля усіх зацікавлених сторін – місцевих мешканців, бізнесових структур, влади та громадських активістів – задля забезпечення місцевого економічного та соціального поступу через використання стратегічних переваг громади. З огляду на це, до процесу формування бачення і визначення пріоритетів розвитку громади були долучені представники органів місцевого самоврядування, бізнес спільноти, освітяни, медики, представники громадянського суспільства та ін. Зокрема з метою оцінки потреб, виявлення проблем та визначення пріоритетів соціально-економічного розвитку Білгород-Дністровської територіальної громади в процесі розроблення Стратегії впродовж травня-червня 2024 року відбулось опитування мешканців громади (взяли участь 359 осіб) та опитування представників бізнесу (31 респондент).

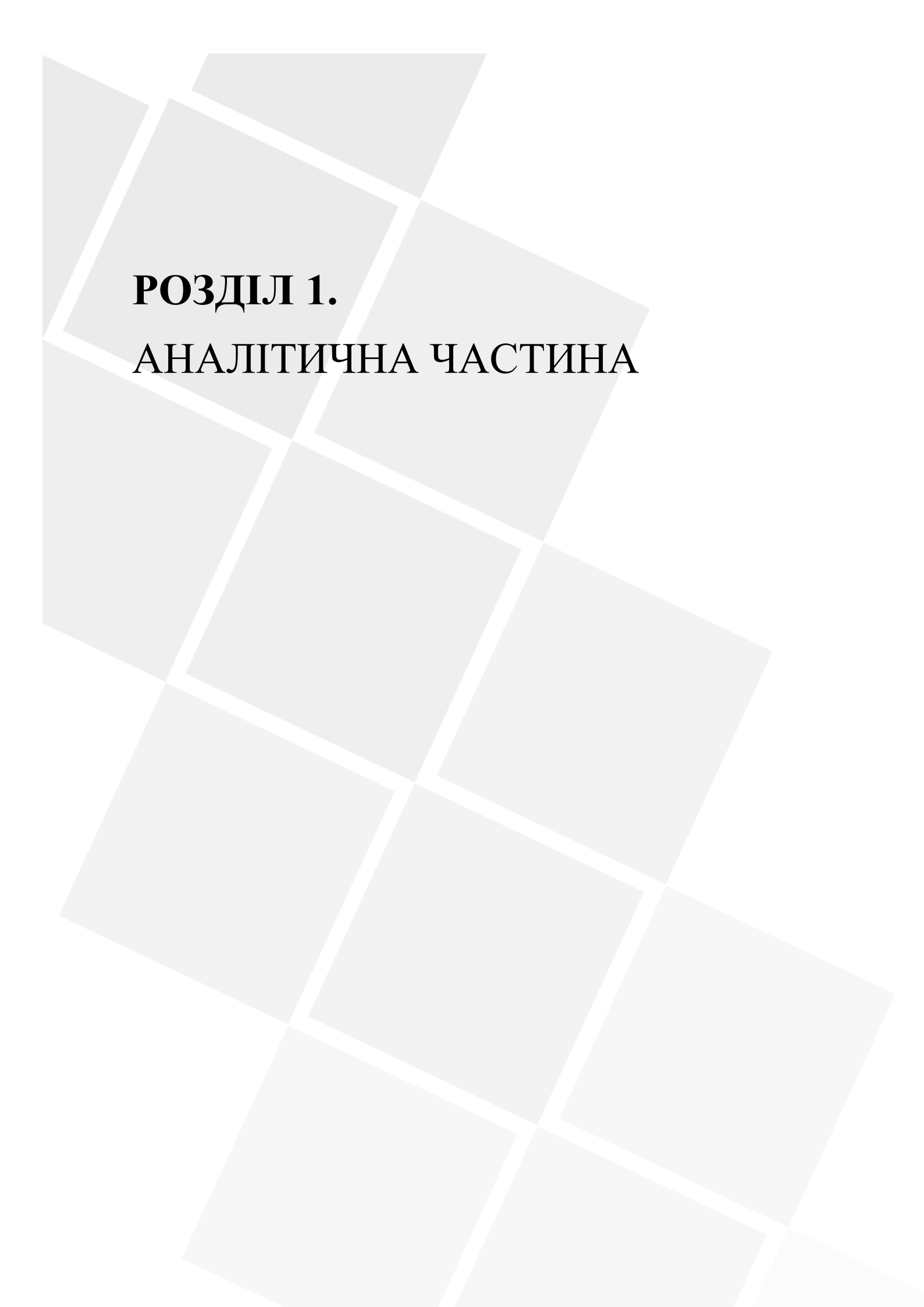
Стратегічне планування здійснювалось стратегічним комітетом з розробки Стратегії розвитку Білгород-Дністровської міської територіальної громади до 2027 р., утвореною згідно рішення Виконавчого комітету Білгород-Дністровської міської ради.

Склад Стратегічного комітету наведено в додатку.

На додаток, 90 учнів та учениць старших класів місцевих шкіл написали твір на тему “Моя громада сьогодні та завтра”, описавши власні спостереження щодо економічної, соціальної, інфраструктурної, екологічної ситуації в громаді та запропонували шляхи вирішення існуючих проблем.

З метою забезпечення публічності та прозорості процесу розробки Стратегії через офіційні веб-сайт та сторінки міської ради в соціальних мережах проводилось інформування про результати стратегічних сесій, оприлюднення проєкту Стратегії із визначенням строків і форми подання пропозицій до нього від зацікавлених сторін, а також організовано його громадське обговорення впродовж січня 2025 року.

Відтак Стратегія розвитку Білгород-Дністровської міської територіальної громади на період до 2027 року є документом, що враховує спільні інтереси та бачення поступального розвитку громади, та орієнтований на забезпечення економічного розвитку громади і покращення рівня життя її мешканців.

РОЗДІЛ 1.

АНАЛІТИЧНА ЧАСТИНА

РОЗДІЛ 1. АНАЛІТИЧНА ЧАСТИНА

1.1. ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК

Місто Білгород-Дністровський має багатовікову історію, впродовж якої неодноразово змінювало свою назву, але майже завжди залишалось важливим ремісничим і торговельним центром, через який проходили основні торговельні шляхи, що з'єднували Східну і Західну Європу, країни Сходу з північними землями.

Історія Білгорода-Дністровського розпочинається з античних часів. Наприкінці VI ст. до н.е. вихідці із малоазійського грецького міста Мілету заснували на березі Дністровського лиману добре відоме місто Офіуса-Тіра.

Перші описи Нижнього Задністров'я залишив Геродот, який у своїй „Історії” зазначав, що тут проживає еллінське населення. Ще одне джерело невідомого авторам, яке приписують Псевдо-Скілаку, базується на більш ранніх свідченнях, що відносяться до кінця VI ст. до н.е. В ньому згадується місто Офіуса, яке згодом було перейменоване в Тіру. Про існування міста Тіри на березі Дністровського лиману знали й інші античні автори: Псевдо-Скімн, Артемідор, Помпоній Мела, Пліній та інші.

Залишки давньогрецького міста Тіри зараз знаходяться на території міста Білгорода-Дністровського, на мисі, що частково займає середньовічна Акерманська фортеця. Тіра була крупним торговельним центром не тільки Дністровського басейну, а і всього Північно-Західного Причорномор'я. На це вказують також чисельні знахідки мармурових статуй, виробів з металу, скла, високохудожньої та побутової кераміки. Місто карбувало свою монету із міді, срібла, золота. Вело широку торгівлю з племенами скіфів, гетів, сарматів та іншими кочовими та землеробськими народами, що проживали в Північно-Західному Причорномор'ї. Жителі Тіри, окрім торгівлі, займались сільським господарством (землеробством, скотарством, виноградарством), ремеслами та рибною ловлею. Розквіт економіки і культури Тіри припадає на VI-III ст. до н.е.

В середині I ст. н.е. місто входить до складу римської провінції Нижня Мезія. В складі Римської імперії місто продовжує зберігати значні автономні права, продовжує карбувати власну монету, веде широкі торговельні операції з іншими римськими містами та місцевими племенами. Поряд з грецькими та римськими поселенцями в Тірі проживали вихідці з гетодакійських і скіфо-сарматських племен.

В середині III ст. н.е. місто переживає скрутні часи. Напад германського племені готів зруйнував більшу частину Тіри, площа міста значно скорочується, але життя тут не затухає. В середині IV ст. н.е. Тіра переживає ще один жакхливий напад - на цей раз це була навала гунів.

В другій половині I тисячоліття н.е. міжріччя Дністра та Дунаю заселили східнослов'янські племена тиверців. З часів Київської Русі слов'яни називали місто в Пониззі Дністра побудоване на місці стародавньої Тіри Білгородом, а візантійці - Левкополем (теж - Біле місто). Місто відігравало роль міцного прикордонного форпоста і входило до складу Галицько-Волинського князівства. Вигідне географічне положення міста зробило його важливим стратегічним і торговельним пунктом, володіння яким давало змогу повністю тримати під контролем шлях по Дністру до Чорного моря.

В середині XIII ст. місто переживає татаро-монгольську навалу і згодом входить до складу володінь хана Ногая.

Наприкінці XIV ст. входить до складу Молдавського князівства і стає його головним портом. В цей час починається будівництво великої міцної фортеці, яке, в основному, було завершено в XV ст. В цей період місто носить назву Четатя-Албе. Тоді в ньому налічувалося близько 20 тисяч мешканців.

Середньовічна фортеця зберіглася до наших днів майже повністю (мал. 1). Вона має в плані форму неправильного багатокутника площею 9 гектарів. З трьох сторін фортеця

обнесена захисним ровом глибиною 20 метрів, шириною - 13,5 метра. Зовнішні стіни простяглися майже на 2,5 кілометра. Фортечні вежі сягають висоти 12 метрів, їх товщина доходить до 5 метрів. В стіни вбудовані 34 прямокутних, круглих та багатограних башти. Фортецю споруджено з місцевого каменю-вапняку, її внутрішній простір розділено стінами на 4 двори.

Мал.1 Білгород-Дністровська фортеця

В 1420 році місто без успіху намагався захопити турецький флот. В 1484 році війська султана Баязид II і кримського хана Менглі I Герай після шістнадцяти діб облоги оволоділи містом. З цього часу воно отримує нову назву - Акерман. Воно включається до складу турецьких земель, стає важливим стратегічним і торговельним центром Османської імперії. В 1517 році під Аккерманом вперше з'явився загін українських козаків, які розпочинали епоху своїх походів проти турок. Османи ж намагалися використовувати місто на берегах Дністра, як плацдарм для свого подальшого просування в українські землі.

В 1541, 1574, 1575-1576 та 1589 роках козаки неодноразово здійснювали походи на Акерман, а влітку 1595 року під проводом гетьмана Г. Лободи вони оволоділи міцною фортецею. Згодом, в 1659, 1664, 1671 та 1674 роках, запорожці з успіхом атакують Аккерман під керівництвом славетного отамана Івана Сірка. В 1684, 1686, 1691 та в 1693 роках відбулись вдалі походи козаків, очолюваних полковником Семеном Палієм.

В результаті російсько-турецької війни 1806-1812 років, згідно умовам Бухарестського миру, Акерман відійшов до Російської імперії. По сьогодні в місті зберігся будинок, в якому у 1826 році було підписано Аккерманську конвенцію, що визначала взаємовідносини Росії та Туреччини на той період.

Після включення міста до складу Російської імперії, сюди, рятуючись від кріпацтва, тікали селяни з українських та молдавських сіл, а також козаки - після скасування Запорозької Січі. Осідали тут і втікачі із балканських країн, що перебували під турецьким ярмом - переважно, болгар. Населення міста постійно зростало: на 1861 рік воно складало (з околицями) більше 42 тисяч мешканців. Значну роль в житті міста відігравав порт, через який вивозилась переважно сільськогосподарська продукція.

Наприкінці XIX століття в місті проживало біля 50 тисяч осіб. З 1918 по червень 1940 років Бессарабія, у тому числі Акерман, входить до складу Королівства Румунії.

23 серпня 1944 року місто отримало назву Білгород-Дністровський і увійшло до складу радянської України.

Окрім залишків міста Тіра та середньовічної фортеці в місті збереглися й інші пам'ятки: «Скіфська могила», середньовічна вірменська церква Успіння Пречистої Богородиці (XIV ст.), Ново-Грецька церква Іоанна Предтечі (XIII-XVI ст.), джерело святого Іоанна Сочавського (Нового) - покровителя Бессарабії, який загинув у місті десь наприкінці XIII ст., та інші. Всі ці об'єкти потребують термінових консерваційно-реставраційних робіт.

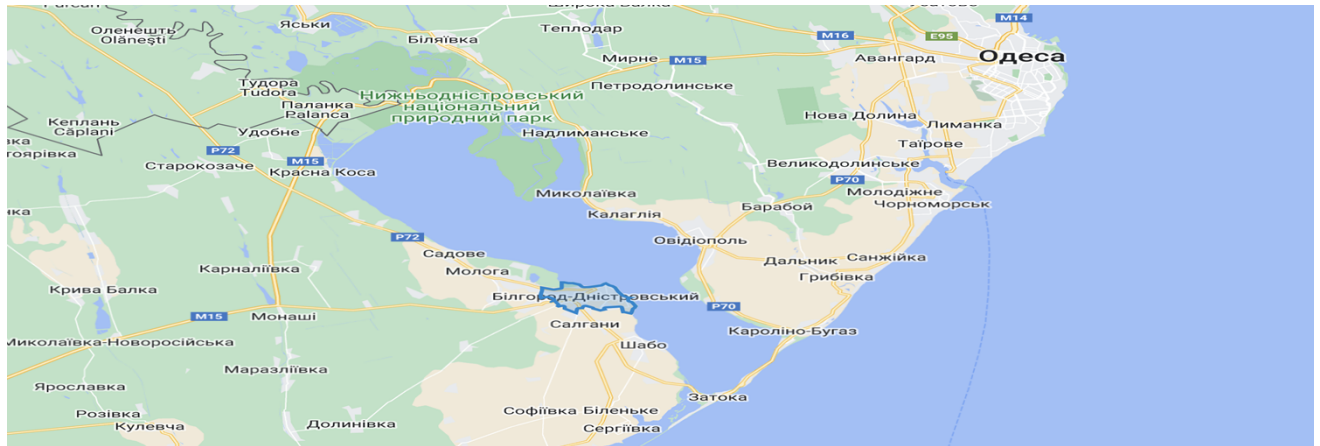
Таким чином, місто Білгород-Дністровський налічує надзвичайно багату 2500-літню історію, є одним із найбільш стародавніх міст не тільки України, але й світу. Цей унікальної краси та значущості історичний комплекс має вагомий туристичний потенціал.

1.2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ТА ГЕОГРАФІЧНЕ РОЗТАШУВАННЯ

- Місто Білгород-Дністровський було віднесено до категорії міст у 1944 р. Місто

розташовано в південно-західній частині Одещини на правому березі Дністровського лиману, в 20 км від Чорного моря та в безпосередній близькості до курортно-рекреаційної зони півдня України, селищ Затока, Сергіївка, Курортне (мал. 2).

Загальна площа міста Білгород-Дністровського складає 19,6 км².

Мал.2 Географічне розташування Білгород-Дністровської громади

Станом на початок 2024 року населення міста становило понад 46 тис. осіб з багатонаціональним складом. Серед мешканців є представники близько 70 національностей та народностей. Активно працюють 10 національно-культурних товариств.

Відповідно до нового адміністративно-територіального устрою України з серпня 2020 р. місто утворює Білгород-Дністровську міську територіальну громаду. Також, Білгород-Дністровський став адміністративним центром новосформованого Білгород-Дністровського району Одеської області, до складу якого входить 16 об'єднаних територіальних громад.

Зовнішні зв'язки міста здійснюються автомобільним, залізничним, водним транспортом. Найближчий аеропорт знаходиться на відстані 70 км. у м. Одесі.

Місто оточують наступні автомобільно-дорожні шляхи:

- з півдня місто перетинає регіональна автодорога державного значення Р-70 «Одеса-Білгород-Дністровський-Монаші», яка забезпечує головні транспортні зв'язки міста з обласним центром; також біля міста проходить територіальна автомобільна дорога територіального значення Т-16-10 «Р-70 – Приморське-Жовтий Яр-Татарбунари», що зв'яже Білгород-Дністровський з рекреаційними закладами узбережжя Чорного моря;

- з півночі до міста підходить регіональна автодорога державного значення Р-72 «КПП «Старокозаче» - «Білгород-Дністровський», яка зв'яже місто з територією Республіки Молдова.

- Р-70 «Одеса-Білгород-Дністровський-М-15 «Одеса - Рені»» яка зв'яже місто з обласним центром.

Через місто проходить залізнична лінія «Одеса-Білгород-Дністровський-Арциз»:

- одноколійна електрифікована ділянка «Одеса-Білгород-Дністровський»;
- одноколійна тепловозна ділянка «Білгород-Дністровський-Арциз».

На цій лінії розташована дільнична станція Білгород-Дністровський Одеської залізниці 1 класу. Станція обслуговує 8 під'їзних колій, основною з яких є колія до ДП «Білгород-Дністровський МТП».

В східній частині міста на березі Дністровського лиману розташований Білгород-Дністровський морський торговельний порт.

Станом на липень 2024 року у зв'язку з воєнним станом та бойовими діями, автомобільне та залізничне сполучення міста з обласним центром значно ускладнене.

В межах зони впливу міста Білгорода-Дністровського знаходяться пункти пропуску через державний кордон з Республікою Молдова:

- «Білгород-Дністровський морський торговельний порт» (міжнародний морський),

- «Старокозаче-Тудора» (міжнародний автомобільний),
- «Маяки-Удобне-Паланка» (міжнародний автомобільний).

Головною особливістю географічного положення міста Білгорода-Дністровського є саме його прикордонне положення та можливість прямого виходу у Чорне море через Дністровський лиман, що також означає наявність прямого морського сполучення з ЄС.

Висновки:

1. Місто Білгород-Дністровський налічує надзвичайно багату 2500-літню історію, є одним із найбільш стародавніх міст не тільки України, але й світу. Цей унікальної краси та значущості історичний комплекс має вагомий туристичний потенціал.
2. Головною особливістю географічного положення міста Білгорода-Дністровського є саме його прикордонне положення та можливість прямого виходу у Чорне море через Дністровський лиман.
3. Через воєнний стан та руйнування від бойових дій, автомобільне та залізничне сполучення міста з обласним центром значно ускладнене.

1.3. ПРИРОДНО-РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ

Клімат міста є помірно-континентальним, степовим причорноморським. Літо малохмарне, а високі температури пом'якшуються впливом Дністровського лиману; зима є м'якою, стійкий сніговий покрив утворюється не кожену зиму. Середня річна температура дорівнює +10,4°C, максимальна температура +38,0°C, мінімальна – 28,0°C.

Площа території громади складає 19,6 км². Ґрунтовий покрив характеризується чорноземами південними різного механічного складу та гумусності. Займають майже всю міську територію - 95%. Підземні води у верхньопліоценових, верхньосарматських та середньосарматських відкладах з основним джерелом для централізованого господарсько-питного та виробничо-технічного водопостачання населення і підприємств м. Білгород-Дністровського.

Видобування підземних вод з водоносного горизонту у середньосарматських відкладах здійснюється артезіанськими свердловинами, безсистемно розосередженими на території міста.

Оцінка екологічної ситуації.

Особливості розташування міста на березі Дністровського лиману обумовлюють його певні екологічні проблеми: в північній частині міста Білгорода-Дністровського ділянку берега лиману займає комишеве болото. Східний та північно-східний береги лиману є обривистими, західний – рівнинний і при сильних вітрах підлягає затопленню і підтопленню. Підйом води в лимані може призвести до часткового затоплення та підтоплення житлового масиву міста. Особливо страждають наступні райони: вул. Десантників до вул. Старовірменська, вул. Травнева, вул. Сергія Лукуніна, котельні №2 і КНС-1.

В межі міста є заболочені території (біля 160 га), а також території вражені ерозією (приблизно 4,5 га).

Ще однією проблемою міста є відведення дощових і талих вод, яке в основному не організоване. Існують значні проблеми з розвитком системи дощової каналізації, стоки відводять поверхневим способом (по поверхні землі, рельєфу, по тальвегам балок) та скидаються у Дністровський лиман. Закрита дощова каналізація представлена тільки окремим колектором, що забезпечує відведення атмосферних вод з території мікрорайону «Південний» з випуском без очищення в існуючий піщаний кар'єр та системою зливостоків, які побудовано по вулицях Молодіжній, Сонячній і далі до вулиці Портової з підключенням до мереж господарчо-побутової каналізації. Лівнева каналізація Гемопласт – Дністровський лиман з випуском біля колишнього м'ясокомбінату.

Відсутність розвинутої мережі дощової каналізації в період опадів створює труднощі для руху транспорту та пішоходів, спричиняє затоплення території, що в свою чергу сприяє

перезволоженню ґрунтів, пониженню їх несучих властивостей, подальшому росту балок; забруднює водойми та ґрунти важкими металами та іншими токсичними та канцерогенними речовинами від осідання викидів автотранспорту та промпідприємств, витікання паливо-мастильних матеріалів, руйнування твердого покриття.

Вивезення побутових відходів відбувається на полігони, що розташовані на території сусідньої Сергіївської громади та Одеського району. Проблема стихійних звалищ для громади не актуальна. Також відсутні проблеми з небезпечними відходами та відходами органічного походження. Небезпечні відходи (акумулятори, лампи денного освітлення, холодильне устаткування) вивозяться та утилізуються спеціалізованими підприємствами обласного підпорядкування.

Послугою з управління відходами (комплекс заходів із збирання, перевезення) охоплено: багатоповерховий сектор - 80%, приватний - близько 60%.

Не охоплено збиранням та перевезенням побутових відходів 8 вулиць міста, а саме Архітектурна, Ентузіастів, Л. Українки, Шевченко, Тіверська, Каштанова, Абрикосова та Березова. Не має можливості надавати послуги на цих вулицях у зв'язку з тим, що дорожнє покриття знаходиться у незадовільному стані або відсутнє в цілому. Також ширина проїзної частини даних вулиць не дозволяє існуючій техніці здійснювати маневрування.

На території Білгород-Дністровської міської територіальної громади визначено двох суб'єктів господарювання, які здійснюють збирання та перевезення побутових відходів КП "Автотранссервіс" та КП «Асорті».

За останні 2 роки КП "Автотранссервіс" значно покращило свій стан технічного забезпечення: придбані сміттєвози різного класу (від 12 до 22 м³), вакуумна прибиральна машина на 6 м³, 12-тонний маніпулятор для вивозу негабариту з ковшами та з вилами. Постійно відновлюється контейнерний парк.

З майданчиків (багатоповерхівки та приватного сектору) сміття вивозиться щоденно, з приватного сектору (подворовий вивіз) - 2-3 рази на тиждень.

Водовідведення централізоване. Проте очисні споруди громади потребують реконструкції. Проектна документація вже виготовлена, вартість будівництва орієнтовно 256 млн. грн. станом на кінець 2023 року.

Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря відповідно до даних Головного управління статистики в Одеській області мають наступні показники:

Найбільші обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел викидів по підприємствах у 2023 році

№ п/п	код ЄДРПОУ	Назва підприємства	Адреса	Обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, тонн
1	3190610	Білгород-Дністровський дитячий будинок-інтернат	Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, м. Білгород-Дністровський, вул. Приморська, буд. 62	51,649
2	14309050	Публічне акціонерне товариство "Завод «Тіра»	Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, м. Білгород-Дністровський, вул. Кишинівська, буд.32	45,006
3	20937068	Комунальне підприємство «Білгород-Дністровськводоканал»	Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, м. Білгород-Дністровський, пров. Водопровідний, 1	54,744

4	32132501	Комунальне підприємство «Білгород-Дністровськтеплоенерго»	Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, м. Білгород-Дністровський, вул. Перемоги, буд.2	50,328
---	----------	---	---	--------

Примітка. Інформація сформована на основі фактично поданих підприємствами звітів.

Викиди основних забруднюючих речовин та діоксиду вуглецю в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення у 2023 році

	Обсяги викидів, тонн	У % до 2022 року
Усього	216,0	119,2
у тому числі		
неметанові леткі органічні сполуки	42,7	420,3
оксид вуглецю	78,8	103,5
діоксид та інші сполуки сірки	19,9	86,9
з них		
діоксид сірки	19,8	86,9
сполуки азоту	11,0	92,3
з них		
діоксид азоту	8,9	90,5
речовини у вигляді твердих суспендованих частинок	28,9	117,4
метан	34,2	96,9
Крім того, діоксид вуглецю, тис,тонн	11,1	92,4

Загальні обсяги утворення відходів всіх класів небезпеки по підприємствах у 2023 році

	Обсяги утворення, тонн	у % до 2022 року
Усього	1313,1	210,3
I клас небезпеки	0,0	106,5
II клас небезпеки	1,6	130,1
III клас небезпеки	3,2	235,4
IV клас небезпеки	1308,3	210,4

Примітка. Дані з урахуванням відходів, утворених у домогосподарствах.

Перелік підприємств, які мали обсяги утворення відходів всіх класів небезпеки у 2023 році

КОД ЄДРПО	Назва підприємства	Юридична адреса	Обсяги утворення відходів, тонн
379123	Колективне підприємство "ПРОДТОВАРИ"	м. Білгород-Дністровський, вул. Кишинівська, буд. 150	16,990
1125689	Державне підприємство "Білгород-Дністровський морський торговельний порт"	м. Білгород-Дністровський, вул. Шабська, 81	0,715
2011491	Обласна комунальна установа "Білгород-Дністровський медичний фаховий коледж"	м. Білгород-Дністровський, вул. Незалежності, буд. 10-В	2,000

КОД ЄДРПО	Назва підприємства	Юридична адреса	Обсяги утворення відходів, тонн
3115028	Товариство з обмеженою відповідальністю "Автотранспортне підприємство 15107"	м. Білгород-Дністровський, вул. Шабська, буд. 67-А	18,956
4056799	Виконавчий комітет Білгород-Дністровської міської ради	м. Білгород-Дністровський, вул. Михайлівська, буд. 56	5,681
13920050	Товариство з обмеженою відповідальністю "ОРІОН"	м. Білгород-Дністровський, вул. Захисників Миколаєва, буд. 59-В	8,600
14309050	Публічне акціонерне товариство "Завод "ТІРА"	м. Білгород-Дністровський, вул. Кишинівська, 32	0,900
14321831	Військова частина 2197	м. Білгород-Дністровський, вул. Військової слави, буд. 14	417,658
20937068	Комунальне підприємство "Білгород-Дністровськводоканал"	м. Білгород-Дністровський, пров. Водопровідний, 1	13,202
22487238	Виробничо-комерційна приватна фірма "УДАЧА І КО"	м. Білгород-Дністровський, вул. Маяковського, буд. 55	17,413
25046517	Товариство з обмеженою відповідальністю "ПЛАСТМЕД"	м. Білгород-Дністровський, вул. Гагаріна, буд. 29	3,625
26015743	Міський центр "БЛАГОУСТРІЙ"	м. Білгород-Дністровський, вул. Ізмаїльська, буд. 178-А	277,300
31411528	Товариство з обмеженою відповідальністю "Медіко-інструментальний завод-МЕДАПАРАТ"	м. Білгород-Дністровський, вул. Маяковського, буд. 59	7,622
32018333	Комунальне підприємство "АВТОТРАНССЕРВІС"	м. Білгород-Дністровський, вул. Ізмаїльська, буд. 46	263,180
32132501	Комунальне підприємство "Білгород-Дністровськтеплоенерго"	м. Білгород-Дністровський, вул. Перемоги, буд. 2	14,100
33578900	Товариство з обмеженою відповідальністю "БЕЛСТА"	м. Білгород-Дністровський, вул. Грецька, буд. 3	245,178

Примітка. Інформація сформована на основі фактично поданих підприємствами звітів.

Поверхневі води території громади представлені Дністровським лиманом, джерелами забруднення якого є поверхневий стік, який формується на території приватного сектору та виробничих майданчиках промислових підприємств. Забруднення відбувається, перш за все, за рахунок обсягів скидів зливових вод, як організованих, так і по рельєфу місцевості.

Все поверхнєве забруднення зливається у водостіки за рахунок незадовільного стану утримання територій прибережних захисних смуг, а також в прилеглих місцях будинків садибної забудови. Прибережні захисні смуги на значних проміжках не визначені в натурі і використовуються для влаштування помийниць, гноярок, вбиралень, які є джерелами забруднення.

На території Білгород-Дністровської міської територіальної громади налічується 2 підприємства, які здійснюють скидання стічних вод у Дністровський лиман: КП «Білгород-Дністровськводоканал» та ДП «Білгород-Дністровський морський торговельний порт».

В місті розташований радіаційно- та хімічно небезпечний об'єкт ПАТ «Гемопласт» в виробничому процесі використовується ХНО окис етілену та елементи «Кобальт-60». Викидів, розливу хімічно небезпечних речовин не спостерігалось, перевищення гранично допустимих рівнів радіації не зафіксовані.

Об'єкти природно-заповідного фонду відсутні.

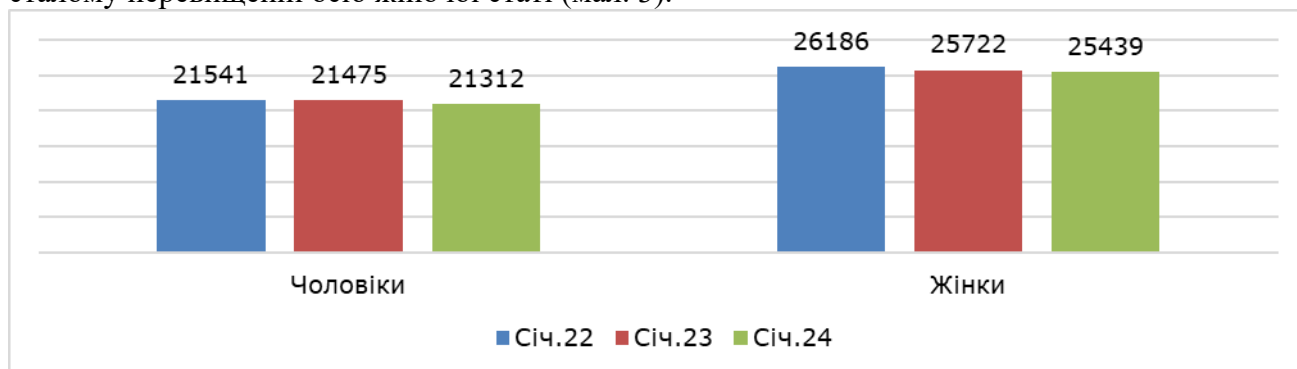
Суттєвого впливу бойових дій на довкілля громади не зафіксовано. Залишки будівельних відходів зруйнованих та пошкоджених будівель не мали значних обсягів і були вивезені на сміттєзвалище, що розташоване на території сусідньої громади.

Висновки:

1. Особливості розташування міста на березі Дністровського лиману потребують врахування екологічних проблем, пов'язаних з можливим затопленням житлових масивів.
2. Іншою суттєвою проблемою є відведення дощових і талих вод.
3. Управління відходами на території Білгород-Дністровської міської територіальної громади потребує удосконалення з орієнтацією на впровадження роздільного збирання та подальший розвиток інфраструктури для збору, переробки та утилізації відходів.

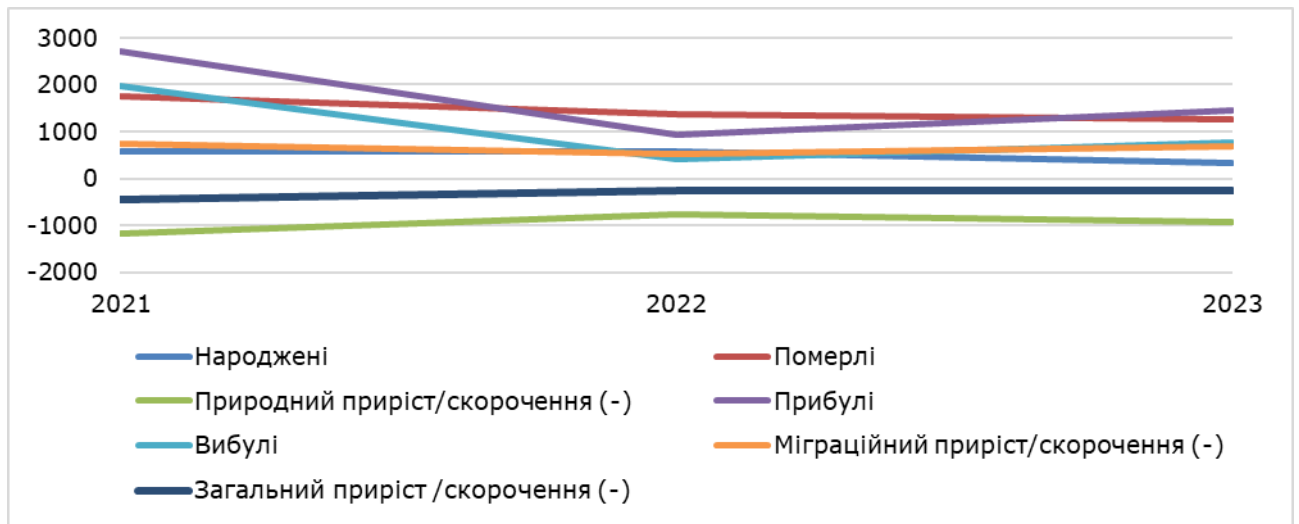
1.4. ХАРАКТЕРИСТИКА НАСЕЛЕННЯ ТА ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ

Станом на 1 січня 2024 року за наявними статистичними даними Білгород-Дністровської міської ради чисельність наявного населення становила 46751 осіб при сталому перевищенні осіб жіночої статі (мал. 3).

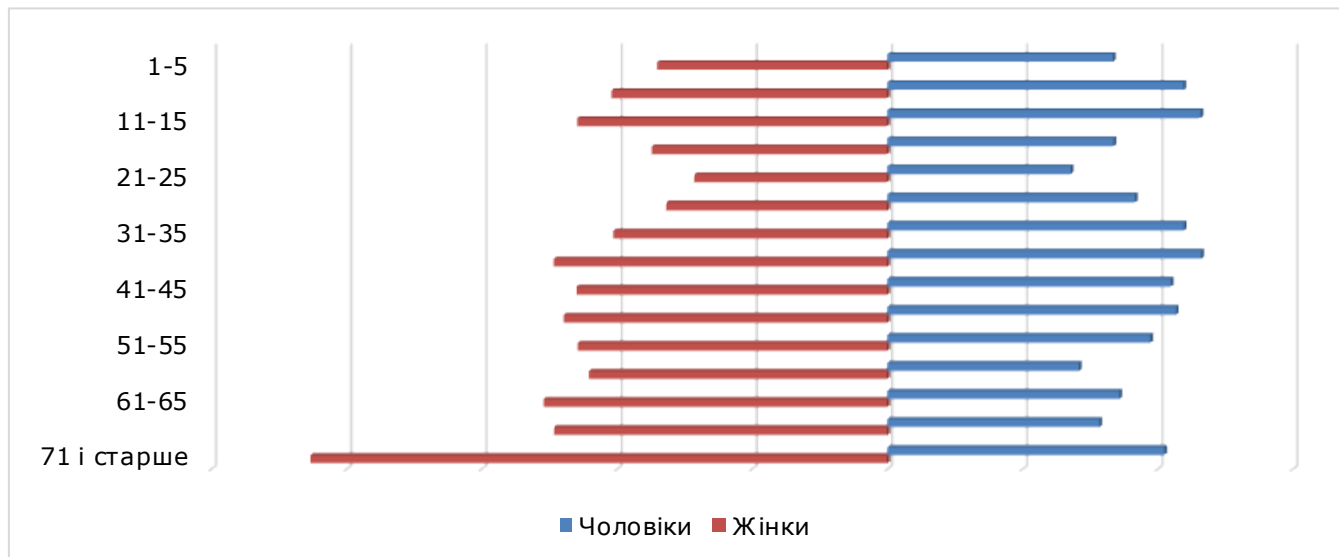
Мал. 3 Чисельність населення Білгород-Дністровської громади з розподілом по статі, осіб

Демографічна ситуація має невелику негативну тенденцію при позитивному міграційному русі. Стабільне перевищення смертності над народжуваністю має незначну тенденцію до зменшення (мал. 4). За останні 3 роки показник народжуваності має тенденцію до зниження: 413 новонароджених у 2021 р., 330 – у 2022 р., 267 – у 2023 р. Показник смертності порівняно з довоєнним часом також знизився – 0,76 у 2023 р. проти 0,9 у 2021 р.). Майже 30% населення громади це пенсіонери.

Мал. 4. Природний та міграційний рух населення Білгород-Дністровської громади, осіб

Звертає на себе увагу стале зменшення дітей, що підтверджується статеві-віковою пірамідою (мал. 5).

Мал.5. Статеві-вікова піраміда Білгород-Дністровської громади

Кількість зареєстрованих внутрішньо-переміщених осіб (ВПО) станом на початок 2024 року становила 3239 осіб, де 1833 особи становлять жінки. За останній рік зафіксовано збільшення цієї категорії громадян майже на третину, відповідно до таб. 1.

Таблиця 1. Кількість ВПО, в т.ч. дітей та осіб похилого віку, осіб

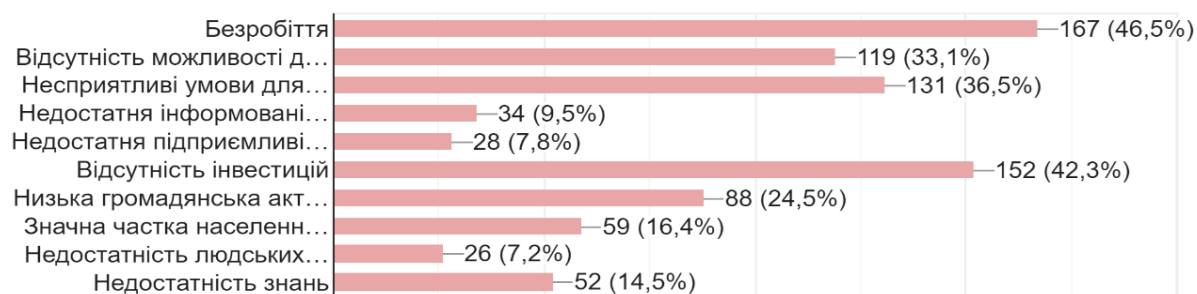
Показники	На 1 січня 2022 р.		На 1 січня 2023 р.		На 1 січня 2024 р.	
	Всього	У т.ч. жінок	Всього	У т.ч. жінок	Всього	У т.ч. жінок

Загальна чисельність ВПО, зареєстрованих у громаді	800	459	2849	1665	3239	1833
дітей віком 6-18 років	171		739		890	
осіб похилого віку (60+ років)	227		444		422	

Демографічний прогноз доцільно підготувати після суттєвих змін у безпековій ситуації, за оптимістичного сценарію – після завершення бойових дій на території України.

Ринок праці

Переважна частина найманих працівників зайняті у промисловості, транспорті та торгівлі. Існуючі вакансії не забезпечують належного рівня задоволеності працевлаштуванням. Це підтверджено результатами опитування мешканців (мал. 6).

Мал. 6 Відповіді респондентів щодо перешкод розвитку громади

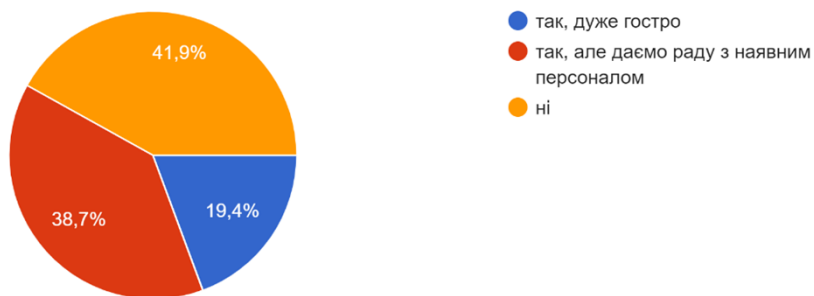
Найбільші роботодавці приватного сектору зосереджені у промисловості та транспорті, що наведені у таб.2.:

Таблиця 2. Найбільші роботодавці приватного сектору

Підприємство, організація, установа	Вид екон. діяльності (основний)	Чисельність працівників			Сер. зар. плата, грн/міс
		На 1.01.2022	На 1.01.2023	На 1.01.2024	
ТОВ"БЕЛСТА"	15.20 Виробництво взуття	906	741	691	10363
ТОВ "ТЕМОПЛАСТ"	32.50 Виробництво медичних і стоматологічних інструментів і матеріалів	38	284	210	8477
ДП "БДМТП"	52.22 Допоміжне обслуговування водного транспорту	0	153	148	15611
ТОВ "АТП 15107"	49.31 Пасажирський наземний транспорт	164	114	134	5986

Підприємство.	Код	Чисельність працівників			Сер.
	міського та приміського сполучення				
ТОВ "ВИНОКУРНЯ АККЕРМАНА"	11.01 Дистиляція, ректифікація та змішування спиртних напоїв	0	105	110	13504
ТОВ "ОРІОН"	32.40 Виробництво ігор та іграшок	241	155	102	4821
ТОВ "МАГТРАНС"	49.41 Вантажний автомобільний транспорт	71	93	89	10562
БІЛГОРОД-ДНІСТРОВСЬК А ФІЛІЯ ДП "АМПУ"	42.91 Будівництво водних споруд	84	74	70	20934
ВКПФ "УДАЧА І КО"	22.21 Виробництво плит, листів, труб і профілів із пластмас	71	54	52	13432
КП "ПРОДТОВАРИ"	10.32 Виробництво фруктових і овочевих соків	59	36	48	7265

Потреба в кадрах за окремими професіями (за результатами опитування) існує у понад 58% респондентів (мал. 7). Згадані професії доволі різноманітні: ГІС-фахівці, обслуговування людей в сфері кафе-ресторану, спеціалісти в області ремонту оргтехніки, інженерно-технічний персонал, технологи, фахівці з якості та робітники, продавець консультант, механік з ремонту автотранспорту, кондитери, сушисти, майстри шиномонтажу.

Мал.7 Відповіді бізнес-респондентів щодо потреби у працівниках

Потреби різних груп населення

Найбільш чисельною категорією є особи похилого віку – 27,0%, більшість з них – жінки (53,0%). В умовах війни, представники/ці цієї групи часто мають підвищену потребу у медичній допомозі, соціальних послугах та доступі до об'єктів охорони здоров'я та соціального захисту населення. Додатковим викликом є вплив воєнного стану на їхнє ментальне здоров'я та психологічно-емоційний стан.

Характерною потребою групи є додаткова натуральна та матеріальна допомога. Держава забезпечує виплату пенсій, але для більшості осіб похилого віку це джерело фінансування недостатнє. У громаді функціонує Білгород-Дністровський міський штаб Взаємодії та Турботи, який координує діяльність щодо надання допомоги мешканцям Білгород-Дністровської міської територіальної громади, які належать до вразливих груп населення у вигляді продуктових наборів, гігієнічних засобів тощо.

Важливим є забезпечення доступу особам похилого віку до актуальної інформації щодо наявних соціальних та медичних послуг та інших важливих аспектів, які потрібні для безпечного та комфортного повсякденного життя.

Ще одна група населення громади, яка потребує допомоги міської влади - діти віком до 18 років (3052 осіб або 6,6%). Незважаючи на те, що воєнний стан є руйнівним для всіх, одними з найбільш постраждалих є діти, родини яких потребують першочергової підтримки та звертаються за допомогою: малозабезпечені сім'ї, сім'ї з малолітніми дітьми, родини дітей з інвалідністю.

Малозабезпечені родини мають фінансові труднощі. Доступ до робочих місць, можливість отримання доходу та додаткові соціальні виплати можуть допомогти забезпечити економічну стабільність цієї групи. Підтримка у пошуку роботи та розвитку необхідних навичок може вирішити проблему безробіття та сприяти покращенню добробуту родин. За даними громади, такі родини потребують допомоги в організації літнього відпочинку для дітей.

Окремою потребою є забезпечення доступу дітей до якісної та безпечної освіти, адже частина закладів освіти (ЗДО, ЗЗСО) не мають укриття, тому очний формат навчання забезпечується позмінно.

Додаткову підтримку у вигляді канцелярських наборів отримали родини з дітьми, які опинились у складних життєвих обставинах (за рахунок коштів міського бюджету на виконання заходів міської цільової програми «Забезпечення прав дитини»), також малозабезпечені родини отримали допомогу у вигляді продуктових наборів за рахунок коштів міського бюджету та українських і зарубіжних благодійних організацій.

Крім зазначених вище груп населення, допомоги у громаді потребують також і такі вразливі групи, як люди з інвалідністю, ВПО та учасники/ці бойових дій.

Соціальний захист осіб з інвалідністю є складовою діяльності держави щодо забезпечення їх прав і можливостей нарівні з іншими громадянами та полягає у наданні пенсії, державної допомоги, компенсаційних та інших виплат, пільг, соціальних послуг, здійсненні реабілітаційних заходів, встановленні опіки (піклування) або забезпеченні стороннього догляду.

У громаді майже 7% від загальної кількості населення – ВПО, більшість з яких жінки. Працевлаштування – на сьогодні найбільш актуальна проблема для внутрішньо переміщених осіб.

ВПО надається підтримка від місцевої влади шляхом організації дозвілля та наданням психологічного супроводу та консультацій.

Діти ВПО долучились до місцевих закладів освіти.

Додаткову допомогу (продуктові набори, одяг, теплі речі, гігієнічні набори, консультації) надає Центр допомоги тимчасово внутрішньо переміщених осіб, який діє на підставі розпорядження міського голови від 29.03.2022 року №46 «Про утворення Центру допомоги тимчасово внутрішньо переміщеним особам».

Серед інших груп населення, які потребують додаткової підтримки, у громаді визначені безробітні, яким бракує працевлаштування.

У цілому, громада активно вивчає та аналізує потреби окремих груп населення, в т.ч. вразливих. До уваги беруть різноманітні джерела інформації, серед яких звіти за результатами наявних досліджень, статистичні та демографічні дані, інформація про соціальні потреби, їх надавачів та отримувачів соціальних послуг, звіти громадських організацій та благодійних фондів, які опікуються питаннями вразливих груп, опитування, фокус групи, інтерв'ю з різними цільовими групами, аналіз звернень громадян. Як зазначалось, громада є учасницею програми з інтеграції ВПО, що дозволяє більш детально проаналізувати наявну ситуацію.

Такий диверсифікований підхід до аналізу поточного стану та потреб жінок і чоловіків різних соціальних груп дозволяє планувати ряд заходів та ініціатив, спрямованих на їх підтримку, посилення активної соціальної та економічної ролі в суспільстві, а також створення інклюзивного, безпечного та чутливого до потреб різних мешканців і мешканок громади середовища.

Окремої уваги заслуговує питання реалізації аспектів гендерної політики. Розробка/оновлення програмних документів відбувається з урахуванням гендерних аспектів, гендерний підхід упроваджується в бюджетний процес.

У громаді періодично проводяться навчання з питань забезпечення гендерної рівності, базові інформаційно-просвітницькі кампанії з питань гендерної рівності для різних цільових груп.

Громада потребує додаткових освітніх тренінгів для працівників/ць ОМС, забезпечення методичними матеріалами, обміну кращими практиками між громадами, допомоги з розробки проєктних пропозицій та пошуку донорів, а також проведення навчання з розробки адвокаційних, освітніх та інформаційних кампаній.

У громаді відсутні конфліктні ситуації, які можуть впливати на її розвиток та відновлення.

1.5. НАЯВНА ІНФРАСТРУКТУРА ТА ПОСЛУГИ

Соціальна інфраструктура та послуги громади

Освіта та освітні послуги

Дошкільна освіта. У громаді функціонують 8 закладів дошкільної освіти та дошкільний підрозділ початкової школи імені Сільвії Морозової, в яких 1383 вихованця, 48 - ВПО. Дошкільною освітою охоплено 94% дітей віком від 2 до 6 років та стовідсотково охоплено дітей 5-річного віку. Черга на влаштування дітей у закладах дошкільної освіти відсутня.

Проведена у 2022-2023 роках робота з обладнання укриттів забезпечила відновлення роботи всіх закладів дошкільної освіти в очному форматі крім ЗДО №7, в якому відсутнє укриття.

Загальна середня освіта. Станом на 2024/2025 навчальний рік у місті Білгороді-Дністровському функціонують 9 закладів загальної середньої освіти, з них:

- початкова школа імені Сільвії Морозової (з дошкільним підрозділом),
- заклади загальної середньої освіти №№ 3, 4, 5, 6, 7,
- гімназія – 1,
- ліцеї – 2.

Загалом, у закладах загальної середньої освіти:

- 175 класів, в яких навчається 5056 учнів;
- 2 спеціальні класи, в яких 11 учнів;
- відкрито 66 інклюзивних класів, в яких навчається 104 учні.

Кількість учнів у закладах загальної середньої освіти має сталу тенденцію до зменшення через воєнний стан у країні, таб. 3.

Таблиця 3. Кількість учнів у закладах середньої освіти, осіб

Навчальний рік	Кількість закладів	Кількість класів	Кількість учнів
2020/2021	11	230	6751
2021/2022	9	212	5906
2022/2023	9	201	5770
2023/2024	9	185	5347
2024/2025	9	175	5056

Станом на 01.01.2024 року: кількість учнів ВПО у закладах загальної середньої освіти (від 6-18 років) – 163 учня; у закладах дошкільної освіти (від 2-6 років) – 48 дітей.

Станом на 01.01.2025 року: кількість учнів ВПО у закладах загальної середньої освіти (від 6-18 років) – 161 учень; у закладах дошкільної освіти (від 2-6 років) – 48 дітей;

У школах працюють 393 педагогічних працівників, з них 108 осіб (28%) пенсійного віку.

Оскільки не всі заклади мають укриття, основним завданням є забезпечення можливості навчатися у змішаному форматі для всіх учнів, тому організовано освітній процес по змінах у приміщеннях закладів, де є укриття.

Не мають укриттів (потрібно будувати окремі споруди) наступні заклади:

- ЗЗСО №4 - найбільша школа у місті (900 учнів), отримана державна субвенція на будівництво захисної споруди подвійного призначення з властивостями протирадіаційного укриття з співфінансуванням з міського бюджету;
- ЗЗСО №5 (знаходиться в історичній частині міста, збудована з піщанику, потрібно укріплювати найпростіше укриття) виготовлена проектна документація;
- ЗЗСО №6 – виготовлено проектну документацію на будівництво захисної споруди подвійного призначення з властивостями протирадіаційного укриття;
- ЗДО №7 - є потреба в укритті.

Обмеження останніх років, пов'язані з карантинном, бойовими діями та відключеннями електроенергії негативно вплинули на результати навчання учнів. Тому подолання навчальних прогалин, пошук гнучких рішень для організації освітнього процесу - основне завдання для освітян.

У громаді створено та укомплектовано фахівцями Центр професійного розвитку педагогів.

Активно функціонує, укомплектований фахівцями, Інклюзивно-ресурсний центр. Одне з актуальних завдань ІРЦ - забезпечення права осіб з особливими освітніми потребами на здобуття дошкільної та загальної середньої освіти.

Позашкільна освіта надається 1349 вихованцям у двох навчальних закладах: Білгород-Дністровська дитячо-юнацька школа і Білгород-Дністровський міський центр дитячої творчості Одеської області. Водночас, громада потребує створення молодіжного центру, який би слугував місцем розвитку учнівського самоврядування та активної участі старшокласників у житті громади.

На території міста функціонують заклади фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти, що охоплює 6 закладів, в яких навчається 2587 студентів:

- Комунальний заклад Білгород-Дністровський педагогічний фаховий коледж,
- Білгород-Дністровський фаховий коледж природокористування, будівництва та комп'ютерних технологій,
- Білгород-Дністровський морський рибпромисловий фаховий коледж,
- Білгород-Дністровський медичний фаховий коледж,
- Білгород-Дністровський економіко-правовий фаховий коледж Полтавського університету економіки і торгівлі,
- Білгород-Дністровський професійний будівельний ліцей.

Охорона здоров'я та послуги

1. . Здоров'я громади. Показник загальної захворюваності протягом останніх двох років знизився (у 2023 р. – 92283, у 2024 р. - 56299). Лідерами є хвороби органів дихання, системи кровообігу, центральної нервової системи.

2. Медична інфраструктура. Мережа закладів охорони здоров'я (далі – ЗОЗ) складається з 3 комунальних, 4 приватних закладів та 1 закладу підпорядкування районної ради. Комунальні некомерційні підприємства Білгород-Дністровської міської ради:

- заклад первинної медичної допомоги – КНП «Білгород-Дністровський Центр первинної медико-санітарної допомоги» Білгород-Дністровської міської ради, до якого входять 3 амбулаторії загальної практики - сімейної медицини;

- заклад спеціалізованої медичної допомоги – КНП «Білгород-Дністровська міська багатопрофільна лікарня» Білгород-Дністровської міської ради, який увійшов в Спроможну мережу ЗОЗ Одеського госпітального округу, в якості кластерного закладу.

- заклад спеціалізованої медичної допомоги – КНП «Білгород-Дністровська центральна районна лікарня» Білгород-Дністровської міської ради.

Також в місті функціонують медичні заклади Одеської обласної ради – Обласна психіатрична лікарня №4; СП «Білгород-Дністровська станція екстреної (швидкої) медичної допомоги» КНП «Одеський обласний центр медичної допомоги і медицини катастроф»; а також Білгород-Дністровський районний відокремлений підрозділ ДУ «Одеський ОЦКПХ МОЗ».

Жоден ЗОЗ за час військової агресії руйнувань/пошкоджень не зазнав.

Є потреби в заходах з підвищення енергоефективності та впровадження відновлювальних джерел енергії для закладів первинної та вторинної медичної допомоги. Водночас, заклади медичної допомоги забезпечені генераторами відповідно до потреб.

Громада вживає заходів щодо впровадження ВДЕ на об'єктах комунальної власності та має досвід встановлення сонячних панелей на одному із комунальних підприємств.

Безпекові умови. Первинний рівень – в амбулаторіях укриттів немає, але є поряд в інших будівлях міста.

Спеціалізований рівень – в міській лікарні є підвал, обладнаний власними силами як найпростіше укриття, але є потреба в його дооблаштуванні, зокрема під потреби осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення. Також, в укритті планується створити умови для стаціонарного та хірургічного лікування.

Заклади охорони здоров'я потребують улаштування захисних споруд цивільного захисту для розміщення персоналу та хворих.

Безбар'єрність. В лікарнях та закладах первинного рівня створені умови для можливості фізичного відвідування особами з інвалідністю та маломобільними особами – є пандуси, вказівні таблички та інші засоби, які зокрема відповідають вимогам, встановленим НСЗУ для медичних закладів. Водночас, є потреба в покращенні умов доступу для інших груп населення, які мають не фізичні, а інші види порушень, зокрема пацієнтів з порушенням зору, слуху тощо.

Матеріально-технічна забезпеченість медичних закладів задовільна. Водночас через необхідність відповідати сучасним вимогам до ресурсного забезпечення медичних послуг потреба в медичному обладнанні залишається актуальною. Наразі найбільше потребують медичних виробів реабілітаційного обладнання (спеціальні меблі, функціональні ліжка), так як планується розвиток реабілітаційних послуг.

Кадрова забезпеченість ЗОЗ достатня. Із загальної кількості медичних працівників в закладах комунальної власності 153 – лікарі, з них 29 надають послуги первинної медичної допомоги, 124 – спеціалізованої.

3. Медичні послуги. Заклади охорони здоров'я первинного рівня обслуговують пацієнтів з кількох громад – Білгород-Дністровської, Старокозацької, Сергіївської, Шабівської та інших.

На первинному рівні забезпечується повний перелік медичних послуг населенню, передбачених для надання на цьому рівні: діагностика та лікування найбільш поширених інфекційних та неінфекційних захворювань, проведення фізикальних, лабораторних та інструментальних досліджень, профілактичних втручань (вакцинація, епідеміологічні обстеження випадків інфекційних хвороб), спостереження за неускладненою вагітністю та ін.

Мешканці громади мають хорошу доступність до базових медичних послуг за рахунок налагодженого внутрішньо-транспортного сполучення всередині міста та достатньої мережі ЗОЗ, які укомплектовані медичними працівниками.

Послуги спеціалізованої медичної допомоги мешканці громади отримують в КНП «Білгород-Дністровська міська багатопрофільна лікарня». Лікарня громади є досить розвиненою, забезпечує надання великого переліку спеціалізованих медичних та діагностичних послуг і наразі працює як кластерна. КНП «Білгород-Дністровська міська багатопрофільна лікарня» та КНП «Білгород-Дністровська центральна районна лікарня» приймають пацієнтів з Білгород-Дністровської, Саратовської, Татарбунарської, Кароліно-Бугазької, Сергіївської, Шабівської та інших громад за електронним направленням НСЗУ, швидкої допомоги та в порядку самозвернення (біля 200 тисяч населення). Кароліно-Бугазька і Сергіївська громади в минулих роках перераховували кошти (механізм міжбюджетних трансфертів) на розвиток Білгород-Дністровської міської багатопрофільної лікарні.

Географічно громада є санаторно-курортною зоною. Має великий потенціал до розвитку реабілітаційних послуг та послуг лікувального туризму.

До складу КНП «Білгород-Дністровська міська багатопрофільна лікарня» Білгород-Дністровської міської ради входить міська поліклініка, жіноча консультація, стоматологічна поліклініка, лікувально-діагностична служба (у т.ч. КТ) та стаціонар на 226 ліжко-місць, що включає неврологічне, дитяче, пологове, гінекологічне, хірургічне з реанімаційними ліжками та терапевтичне відділення з ендокринологічними і кардіологічними ліжками. Окремо працює відділення переливання крові та лабораторія.

Забезпечується потреба населення в медичній та реабілітаційній допомозі: в стаціонарі проліковано 10453 пацієнтів, проведено 104444 амбулаторних прийомів, надано 890 послуг з амбулаторної реабілітації, та проліковано 360 пацієнтів у стаціонарному відділенні медичної реабілітації. Реабілітаційні послуги отримують як військові, так і цивільні особи. Реабілітація є пріоритетним напрямом для розвитку, тому є потреба різного реабілітаційного обладнання (спеціальні меблі, функціональні ліжка тощо). У 2024 році придбано реабілітаційне обладнання на суму 769828,74 грн.

Для оснащення КНП «БДМБЛ» обладнанням відповідно до вимог до кластерної лікарні придбано реабілітаційне обладнання на суму 769828,74 грн. Проводиться реконструкція приміщень діагностичного та приймального дитячого відділення (1 поверх) з метою створення приймально-діагностичного відділення відповідно до сучасних встановлених МОЗ вимог відділення екстреної (невідкладної) медичної допомоги (за окремим планом). Роботи проведені на 80%. Приймально-діагностичне відділення лікарні укомплектовано відповідно до табелю оснащення.

Продовжується удосконалення офіційного сайту КНП «БДМБЛ» щодо інформування про діяльність закладу, перелік медичних послуг та інше. Проводиться оновлення інформації на сайті. Викладається інформація про амбулаторні послуги у розрізі сервісів надання медичної допомоги за Програмою медичних гарантій. Викладена інформація про роботу Експертних команд для проведення оцінювання повсякденного функціонування особи. Використовуються можливості соціальних мереж (фейсбук) для інформування населення про діяльність лікарні та проведення санітарно-освітньої роботи. Розміщена інформація про можливість отримати медичні послуги за Програмою медичних гарантій.

КНП «БДМБЛ» має договори з НСЗУ за Програмою медичних гарантій на 21 пакет медичних послуг: «Медична допомога при пологах»; «Медична допомога при гострому

мозковому інсульті в стаціонарних умовах»; «Ведення вагітності в амбулаторних умовах»; «Езофагогастродуоденоскопія»; «Колоноскопія»; «Гістероскопія»; «Цистоскопія»; «Бронхоскопія»; «Медична допомога дорослим та дітям в амбулаторних умовах (профілактика, спостереження, діагностика, лікування та медична реабілітація)»; «Хірургічні операції дорослим та дітям у стаціонарних умовах»; «Хірургія одного дня»; «Стаціонарна допомога дорослим та дітям без проведення хірургічних операцій»; «Лікування осіб із психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів з використанням препаратів замісної підтримувальної терапії»; «Реабілітаційна допомога дорослим та дітям у стаціонарних умовах»; «Реабілітаційна допомога дорослим та дітям у амбулаторних умовах»; «Стаціонарна паліативна допомога»; «Мобільна паліативна допомога»; «Діагностика, лікування та супровід осіб з ВІЛ (та підозрою на ВІЛ)». У 2024 році розширено спектр надання медичної допомоги за пакетами - «Медичний огляд осіб, який організовується територіальними центрами комплектування та соціальної підтримки», «Секційне дослідження», «Готовність закладу охорони здоров'я до надання медичної допомоги в надзвичайних ситуаціях».

КНП «БДМБЛ» має понад 6-річний досвід застосування послуг телемедицини. По цьому напрямку тісно співпрацюють з Одеською обласною дитячою та дорослою клінічними лікарнями та іншими закладами охорони здоров'я приватної, комунальної та державної форм власності. В 2024 році Проведено 152 телемедичні консультації; відділення анестезіології та інтенсивної терапії збільшено з 6 до 12 ліжок; обладнано 12 ліжок інтенсивної терапії; оновлено протоколи надання медичної допомоги у відповідності з наказами МОЗ.

Проведена доукомплектація робочих місць лікарів КНП «БДМБЛ» ноутбуками та стаціонарними комп'ютерами. Придбано 4 ноутбука для Експертних комісій, ноутбук для відділення трансфузіології. Безперервним професійним розвитком охоплено 100% лікарів.

В КНП «Білгород-Дністровська центральна районна лікарня» Білгород-Дністровської міської ради станом на 01.01.2025 року функціонують 100 ліжок, з них: хірургічне відділення – 45 (хірургічного профілю – 30, ЛОР – 5, травматологічного - 10); загально терапевтичне з неврологічними ліжками – 55 (терапевтичного профілю – 35, неврологічного – 10, паліативного - 10). Потужність амбулаторно-поліклінічної мережі КНП «БДЦРЛ» складає 100 відвідувань за зміну (у порівнянні з попереднім роком не змінилась). На 01.01.2025 року атестацію мають: 33 лікарів та 54 медичних працівників із неповною вищою медичною освітою. Серед лікарів мають вищу категорію – 20, першу – 5, другу – 1, лікарі-спеціалісти – 7.

Якісні показники надання медичної допомоги КНП «Білгород-Дністровська центральна районна лікарня»: за 2024 рік поліклінічне відділення відвідали 68136 пацієнтів (2023 – 58237), з них мешканців міста 28530 (41.9%); з загальної кількості дітей – 13 331, з них мешканців міста 9915 (74,4%), яким надавали допомогу фахівці дитячі: невролог, отоларинголог, офтальмолог, психіатр. Проведено оперативних втручань в поліклініці – 1210 (2023 р. - 814).

Допоміжними службами проведено обстежень:

- Рентгенологічний кабінет: 13 662 (2023 р. - 15128), з них флюорографічних досліджень 10274, рентгенологічне обстеження грудної порожнини 2562, рентгенологічне обстеження кісткових структур 826 (2023 р. – 2124);
- Лабораторних досліджень: 28584815 (2023 р. – 305826).
- Кабінет функціональних досліджень: обстежено 5277 осіб (2023 р. - 5178), з них діти віком 0-17 років 658 (2023 р. - 5178). Зроблено досліджень 5489, з них: ЕКГ- 4140, спірографій – 223, інших – 1126.
- УЗД – 5143, з них дітям 127. Ендоскопічних досліджень – 804 (2023р. - 728)
- Робота денного стаціонару поліклініки (20 ліжок): отримали лікування 573 пацієнта (за 2023 р. – 125 пацієнтів, стаціонар не працював через COVID-19 до травня).

В стаціонарах КНП «БДЦРЛ» проліковано 3102 пацієнти (2023р. - 3200), з них

мешканців міста 1196 (38,5%). Проведено ліжко-днів в 2024 р. 22 876 (2023 р. - 28102). Середня тривалість перебування 1 хворого складає 7,4 дні (2023р. – 9,1). Показник роботи ліжка 170.3 дні (2023 р. – 140.3), завантаженість 72.2% (2023 р. – 65.7%). Показник обігу ліжка 23.4 (2023 р. – 15,7). Летальність 0.9 (2023 р. – 1,4).

У хірургічному відділенні проліковано 1326, з них мешканців міста 543 (40,95%). Проведено оперативних втручань 1190, з них екстрених 50 (2023 р. - 1015). Рівень оперативної активності на 1 посаду 97,3 (2023 р. - 90,3). Випадків післяопераційної летальності при гострій хірургічній патології за 2024 рік - 0 (2023 р. - 0). У терапевтичному відділенні проліковано 1776 особи, з них мешканців міста 653 (36,8%). На гострий коронарний синдром надійшло 16 пацієнтів, з них 10 з району, 4 – міські, 2 – ЗСУ. Переведено до м. Одеса 3 особи.

Контрактування КНП «БДЦРЛ» з НСЗУ – 8 пакетів: «Хірургічні операції дорослим та дітям у стаціонарних умовах», «Стаціонарна медична допомога дорослим та дітям без проведення хірургічних операцій», «Медична допомога дорослим та дітям в амбулаторних умовах (профілактика, спостереження, діагностика, лікування та медична реабілітація)», «Езофагогастродуоденоскопія», «Колоноскопія», «Стаціонарна паліативна медична допомога дорослим та дітям», «Хірургічні операції дорослим та дітям в умовах стаціонару одного дня», «Забезпечення кадрового потенціалу системи охорони здоров'я шляхом організації надання медичної допомоги із залученням лікарів-інтернів».

Аптеки. 11 аптекних закладів мають договори за програмою реімбурсації (Урядова програма «Доступні ліки»), що є достатньою кількістю для забезпечення потреб населення у придбанні ліків.

4. Профіль пацієнта. Останні роки в Білгороді-Дністровському спостерігається негативний природний приріст населення (2019 р. – 61 народжених проти 100 померлих, 2020 р. – 67 народжених проти 100 померлих). Щорічно збільшується частка населення пенсійного віку, які потребують більш частого медичного обслуговування. Наразі майже 30% населення громади це пенсіонери.

Кількість осіб з інвалідністю дорослого віку складає 929, переважають чоловіки (508 проти 421), тенденції до зростання, порівняно з останніми двома роками не спостерігається.

Кількість дітей з інвалідністю на кінець 2024 р. нараховувала 236 осіб, на кінець 2023 р. їх кількість була 244, хлопців трохи більше ніж дівчат (140 та 96 відповідно).

КНП «Білгород-Дністровський центр первинної медико-санітарної допомоги»: кількість населення, які уклали декларацію з сімейним лікарем/лікарем-педіатром, у 2024 р. зменшилась і складає 44807 осіб (проти 46760 в 2023). Спостерігається тенденція до зменшення отримання населенням послуг первинної медичної допомоги, так у 2024 р. послуги отримало 122134 особи, у 2023 р. – 135089 осіб. Сімейними лікарями обслуговується 34594 осіб, педіатрами – 10213 осіб. В 2024 році сімейними лікарями та лікарями-педіатрами прийнято амбулаторно 125286 осіб, з них дітей 49377 осіб, кількість відвідувань на дому – 5737. З вперше виявленою патологією зареєстровано 32388 особи, в т.ч. дітей 7827. Первинний вихід на інвалідність за 2024 рік серед дорослих складає 40 осіб, з них ЗСУ 26, дитяче населення – 40. КНП «ЦПМСД» забезпечено експрес-тестами для швидкого дослідження на вагітність, інфаркт міокарда (тропоніновий тест), гепатити В та С, ВІЛ-інфекцію, швидкий тест на антиген COVID-19. За 2024 р. проведено: 225 – тропонінових тестів, 1577 тестів на гепатит В та С, 892 швидкотестів на ВІЛ-інфекцію, 1511 швидкотестів на антиген COVID-19. В центрі проводиться робота з пацієнтами, які страждають на рідкісні (орфанні) захворювання. Загальна кількість таких пацієнтів – 253 особи.

За даними дослідження з визначення потреб населення громади у сфері охорони здоров'я, проведеного у поточному (2024) році проєктом Уряду Канади «Супровід урядових реформ в Україні» (SURGe), на думку респондентів, як з числа мешканців громади, так і представників ОМС та медичної спільноти, першочерговою потребою є забезпечення та розвиток в громаді послуг спеціалізованої медичної допомоги (54,6%), лабораторної

діагностики (51%) та первинної медичної допомоги (42,1%). Також в громаді є потреба в таких медичних послугах, як: екстрена медична допомога (40,4%), забезпечення лікарськими засобами та виробами медичного призначення (40,1%), реабілітаційна допомога (29,2%), психологічна допомога (24%).

Соціальний захист

Інфраструктура соціального захисту. Соціальний захист населення в Білгород-Дністровській міській територіальній громаді забезпечує Департамент соціальної, сімейної політики та охорони здоров'я Білгород-Дністровської міської ради, співробітники якого ведуть прийом документів громадян, що належать до вразливих груп населення на одержання всіх видів державної соціальної допомоги, пільг, субсидії та надають відповідні консультації.

У громаді є два надавача соціальних послуг:

- КЗ «Білгород-Дністровський міський центр соціальних служб», що надає широкий перелік базових соціальних послуг вразливим групам населення (інформування, консультування, соціальний супровід, соціальна профілактика, натуральна допомога та ін.),
- КУ «Білгород-Дністровський міський територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг)», який забезпечує надання соціальних послуг пенсіонерам, особам з інвалідністю, самотнім непрацездатним соціально-незахищеним громадянам міста Білгород-Дністровський та населенню Шабівської, Сергіївської, Кароліно-Бугазької громад.

В усіх закладах створені умови для можливості їх фізичного відвідування особами з інвалідністю та маломобільних груп населення.

Матеріально-технічна забезпеченість надавачів соціальних послуг задовільна.

Кадрове забезпечення недостатнє. Загальна кількість працівників сфери соціального захисту населення в громаді складає 34 особи. Порівняно з довоєнним часом їх кількість збільшилась на 1 особу – у 2021 р. працювало 33 особи. 85% працівників складають жінки (29 жінок, 5 чоловіків).

Із загальної кількості працівників, 3 соціальних працівники та 19 соціальних робітників. Жодного фахівця із соціальної роботи в громаді немає.

Кількість працівників пенсійного віку складає 10 осіб, що становить 29% від загальної кількості працівників сфери соціального захисту населення. З них, жінок більше, ніж чоловіків (9 та 1 відповідно). Протягом останніх 3-х років динаміки не спостерігається.

В громаді немає власної мобільної бригади соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі. За потреби в громаду виїжджає Старокозацька мобільна бригада соціально-психологічної допомоги.

Закладів соціального захисту населення, які зазнали пошкодження/руйнування немає.

Соціальні послуги. Надання населенню базових соціальних послуг забезпечується повністю. Перелік базових соціальних послуг, які доступні для отримання мешканцями громади включає: догляд вдома, соціальна адаптація, соціальна інтеграція та реінтеграція, екстрене (кризове) втручання, консультування, соціальний супровід, представництво інтересів, соціальна профілактика, натуральна допомога, інформування.

Загальна кількість соціальних послуг, яке отримало населення (категорія – особи похилого віку) у 2023 р. склала 1720 (1356 послуг отримали жінки, 364 – чоловіки). Порівняно з 2021 роком показник надання соціальних послуг підвищився, у 2021 р. їх кількість склала 1585 послуг.

Доступність до соціальних послуг мешканців громади є задовільною завдяки налагодженому внутрішньо міському сполученню та наявності умов для фізичного відвідування приміщень надавачів послуг.

За даними дослідження з визначення потреб населення громади у соціальному захисті населення, проведеного у поточному (2024) році проектом Уряду Канади «Супровід урядових реформ в Україні» (SURGe), на думку респондентів з числа мешканців громади,

першочерговою потребою є забезпечення та розвиток в громаді соціальних послуг консультування/інформування (52,6 %), психологічної допомоги (21,4 %) та супроводу сімей (осіб), які перебувають у СЖО (20,3 %). Також в громаді є потреба в таких соціальних послугах, як: підтримане проживання (15 %), соціальна реабілітація/адаптація (13,1 %), догляд вдома (8,9 %), денний догляд (5 %).

Найбільш зручно мешканцям громади отримувати соціальні послуги в закладі, розташованому в адміністративному центрі територіальної громади (73 %) та за місцем проживання (приїзд додому) (36,8 %).

Транспортна інфраструктура.

Існує 6 внутрішніх маршрутів, в т.ч. і маршрут для перевезення пільгових категорій населення. Разом з тим, є міжміські маршрути в Одесу, Вилкове, Ізмаїл, Болград, Київ тощо.

Перевезення маломобільних груп населення та соціальне таксі – відсутні.

Найбільші транспортні потоки міста концентруються на головних транспортних магістралях: вулиці Приморська – Шкільна – Ізмаїльська (ділянки вулиць мають проїзну частину від 8,0 м до 15,0 м.), Кишинівська (ширина проїзної частини – 9,0 м), Портова (8,0 м), Тараса Шевченка (8,0 м), Українська (6,0 м).

Основною проблемою магістрально-вуличної мережі міста є необхідність будівництва переїзду шляхопроводу для з'єднання вул. Ігоря Іванова та Сонячної, організація руху на перехресті вул. Ігоря Іванова з вул. Приморською та ремонтно-відновлювальні роботи по вулиці Артельній.

Крім того, технічні параметри магістральних вулиць обмежені, мають недостатню ширину проїзної частини; відсутні тротуари вздовж магістральних вулиць у периферійних районах міста; покриття більшості вуличної мережі міста потребує оновлення.

Комунальне господарство та послуги

Більша частина населення міста проживає в приватних будинках, проте в наявності й багатоквартирні будинки – 301 одиниць, загальна площа житлового фонду яких дорівнює 659,1 км². Кількість квартир складає 13340 одиниць. Для управління будинками функціонують ОСББ, ЖБК та КП «ЖЕО-1». В житлових будинках розташовано 8 протирадіаційних укриттів, з них потребують капітального ремонту – 2, поточного ремонту – 4

Теплопостачання міста здійснюється централізованими та автономними системами. Джерелами теплопостачання багатоквартирного житлового фонду, підприємств та закладів обслуговування міста є 2 котельні, які знаходяться в експлуатації КП «Білгород-Дністровськтеплоенерго» (80,3 % квартир користуються послугами саме централізованого теплопостачання). У забудові приватного сектору застосовується індивідуальне теплогенеруюче обладнання. Основне паливо для них – тверде паливо та частково природний газ (метан).

Питне водопостачання, водовідведення, збирання та перевезення побутових відходів – централізовані, газопостачання - частково.

Послугою питного водопостачання забезпечено майже 99% жителів громади. Експлуатується 41 артезіанська свердловина (2 з яких використовуються як наглядові), які розташовані на 5-и водозаборах, 3 артезіанські свердловини розташовані окремо та подають воду у локальні системи водопостачання.

Енергоефективність будівель та споруд – потребує модернізації. Планується впровадження трирічної програми, яка дасть можливість провести сертифікацію енергетичної ефективності комунальних будівель і споруд. Після успішного досвіду встановлення сонячних електростанцій для **КП «Білгород-Дністровськводоканал»**. Розглядається перспектива встановлення когенераційних установок для існуючих котелень.

Міський центр «Благоустрій» забезпечує: постійний оперативний контроль за утриманням і благоустроєм зелених насаджень, ведення їх обліку; планування робіт по озелененню, відповідальність за якість та рівень озеленення; чистоту і порядок, своєчасний

догляд за зеленими насадженнями; ремонт і посів газонів, посадку дерев, кущів та квітів, косіння трав, прополювання квітників, обрізування дерев та кущів обробку проти хвороб та шкідників, підкормку молодих саджанців, викорчовування пнів; утримання та експлуатацію всієї інфраструктури зелених насаджень тощо.

Також МЦ «Благоустрій» займається утриманням дорожнього господарства, будівництвом та експлуатаційним утриманням світлофорних об'єктів, установленням дорожніх знаків, обслуговуванням ліній вуличного освітлення, освітлення парків та скверів, санітарним утриманням та прибиранням вуличних територій загального користування, територій парків та скверів міста, утриманням кладовищ та виловом безпритульних тварин.

Правила благоустрою території міста Білгорода-Дністровського регулюються відповідно до рішення Білгород-Дністровської міської ради від 08.10.2009 р №820-V - «Правила благоустрою, забезпечення чистоти, порядку утримання і прибирання вуличних, дворових територій, парків, скверів та додержання тиші в громадських місцях м. Білгорода-Дністровського «КОДЕКС ЧИСТОТИ» зі змінами та доповненнями, яке потрібно актуалізувати до вимог чинного законодавства. Загальним санітарним днем визнана п'ятниця.

Культура та дозвілля

В місті функціонує розгалужена мережа закладів культури і мистецтва.

Це приміщення для культурно-масової роботи з населенням, дозвілля та аматорської діяльності:

Центр культури та дозвілля;

Білгород-Дністровський краєзнавчий музей, до складу якого входить – відділ етнографії та Меморіал Слави на честь воїнів-визволителів міста;

Білгород-Дністровська комунальна установа «Публічна бібліотека Білгород-Дністровської міської територіальної громади», до складу якої входить - публічна бібліотека, бібліотека-філія ім. І.С. Нечуя-Левицького, бібліотека-філія ім. Л. Українки, бібліотека-філія ім. М. Кропивницького;

школа мистецтв імені Л.Н. Гінзбург, до складу якої входить – музичний відділ та художній відділ.

Спортивна інфраструктура громади. Територія фізкультурно-спортивних споруд у місті Білгород-Дністровський складає 3,5 га (міський стадіон, 9 спортивних майданчиків). Також функціонують більше 10 спортивних залів загальною площею 2,4 тис. м². Басейни та приміщення реабілітаційного призначення відсутні.

Ємність спортивних споруд є недостатньою. Роботу з фізичного виховання з різними категоріями населення у місті проводять 22 вчителі закладів загальної середньої освіти; 17 викладачів закладів фахової передвищої освіти та 2 викладачі закладів професійної освіти, 14 тренерів ДЮСШ, 23 тренера громадських спортивних клубів. Усіма видами фізкультурно-оздоровчої роботи охоплено 4980 учнів, 2240 студентів, 347 вихованців Білгород-Дністровського професійного будівельного ліцею та 553 вихованця ДЮСШ.

Торгівля та послуги

Готельні послуги в місті надають такі заклади: ПФ «Фієста», готель «Зодіак», готель «Барокко», хостел «Затишок», готель «Водний світ» тощо.

Торгова мережа міста нараховує біля 1000 об'єктів торгівлі, громадського харчування та побутового обслуговування населення. На території міста функціонує міський центральний ринок та 7 торговельних майданчиків.

Фінансові послуги надаються значною кількістю банків та їх відділень, що повністю задовольняє потреби мешканців, туристів та бізнесу: 2 відділення Ощадбанку та 5 його банкоматів, 3 відділення Приватбанку та 13 його банкоматів, 3 відділення МТБ Банку та 5 його окремих банкоматів. Також відкриті відділення таких банків як ПУМБ, А-Банк, UniCredit Bank, Банк Південний, Райффайзен Банк Аваль, Альфа-Банк, Credit Agricole Bank, Укрсиббанк.

Адміністративні послуги

В ЦНАП Білгород-Дністровської міської ради надаються послуги згідно затвердженого Білгород-Дністровською міською радою переліку, який налічує 491 види послуг, у тому числі 2 комплексні послуги («ID-14» та «Малятко»).

Задля підвищення якості, рівня доступності та прозорості надання адміністративних послуг здійснені заходи:

- створено веб-сайт ЦНАП <https://bilgorod-d.cnapua.gov.ua>, на якому розміщена інформація про Центр, види послуг згруповані «за життєвими ситуаціями», а також існує можливість перевірити стан замовлення послуги, записатися онлайн на прийом в чергу, наявний розділ «Дія Сервіси»;
- запроваджено новий сучасний електронний «Реєстр територіальної громади Державної міграційної служби», який використовуються для спрощення процедури обміну інформацією про реєстрацію місця проживання громадян;
- покращено роботу системи електронного керування чергою завдяки використанню інноваційної системи за технологією «Just-In-Time», що дозволяє відвідувачам записатися на прийом на зручний для них день та час, як самостійно через сайт, термінал, так і за допомогою адміністратора на рецепції;
- ЦНАП підключено до порталу «ДІЯ», системи онлайн моніторингу якості надання адміністративних послуг, який впроваджено Міністерством цифрової трансформації України. Це дає можливість оптимізувати час та кількість необхідних документів для отримання адміністративних послуг, скасувати дублюючі послуги (послуги заради послуги), а також спростити та зробити ще більш доступними послуги держави.

Для надання якісних послуг мешканцям міста та забезпеченості доступності для маломобільних груп населення є потреба в будівництві нового приміщення ЦНАП.

Безпека

У Білгород-Дністровській міській територіальній громаді постійно проводиться робота по встановленню, утриманню та обслуговуванню системи відеоспостереження, так на території міста вже встановлено 190 камер відеоспостереження, зокрема в укриттях та навколо них, навколо навчальних закладів та центрального оповіщення і інформування мешканців міста.

Створені умови для забезпечення роботи двох поліцейських офіцерів Білгород-Дністровської територіальної громади. Обсяги видатків з бюджету міста на проведення заходів Міської програми профілактики та протидії злочинності «Безпечне місто» за 2023 рік склали 6 382,258 тис. грн.

1.6. МІСТОБУДІВНА ДОКУМЕНТАЦІЯ

Розроблений та затверджений Генеральний план міста, План зонування території. Разом з цим розроблена та розглянута на Консультативній раді з питань охорони культурної спадщини Одеської області науково-проектна документація «Історико-архітектурний опорний план міста Білгород-Дністровський Одеської області з визначенням меж та режимів зон охорони пам'яток, історичних ареалів».

Також планується розробити наступну документацію:

- створення (оновлення картографічної основи) топографічних планів масштабу 1:2000 в цифровому та паперовому варіантах,
- проектно-планувальні роботи щодо внесення змін до Генерального плану міста.

Відповідно до пункту 8.3. ДБН Б.1.1-5 «Склад, зміст, порядок розроблення, погодження та затвердження розділу інженерно-технічних заходів цивільного захисту у містобудівній документації», прошу Вас надати вказівку щодо розроблення технічного завдання для внесення змін до розділу «Інженерно-технічні заходи цивільного захисту» генерального плану міста, а саме:

- Відповідно до вимог пунктів 1.9, 3.6 ДБН В 1.2-4-2006 «Система надійності та безпеки в будівництві Інженерно-технічні заходи цивільного захисту» потрібно внести зміни до схеми розміщення захисних споруд цивільного захисту.

Згідно ст. 5.5 ДБН В.2.2-5:23 «ЗАХИСНІ СПОРУДИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ» (ДБН), захисні споруди та СПП проєктуються з урахуванням вимог розділу ІТЗ ЦЗ у містобудівній документації міста з урахуванням радіусу збору населення;

В зв'язку з набуттям чинності даного ДБН були внесені суттєві зміни до даної статті.

- Відповідно до вимог пункту 2.27 ДБН В 1.2-4-2006 «Система надійності та безпеки в будівництві Інженерно-технічні заходи цивільного захисту» потрібно внести зміни до плану «жовтих ліній» - меж максимально можливого розповсюдження завалів житлової та громадської забудови з урахуванням змін існуючої забудови міста.

- Відповідно до вимог пункту 2.36 ДБН В 1.2-4-2006 «Система надійності та безпеки в будівництві Інженерно-технічні заходи цивільного захисту» потрібно внести зміни до розташування штучних водойм з можливістю використання їх для гасіння пожеж.

Документація інженерних вишукувань громади, а саме: геологія, геодезія не розроблялись. Документація на інженерні мережі громади розроблена у складі затвердженого генерального плану міста.

В межах громади зареєстровано в Державному земельному кадастрі земельних ділянок - 42% від загальної площі громади.

Найбільша потреба у мешканців міста на даний час є в присвоєнні, зміні та коригуванні адрес, отриманні містобудівних умов та обмежень відповідно.

1.7. ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК

Громада економічно активна. Станом на початок 2024 року на території міста розташовувались 2101 юридичних осіб-підприємницьких структур (комерційних) та 4147 фізичних осіб-підприємців (ФОП).

Воєнний стан дещо знизив економічну активність, але не суттєво:

Джерело: <https://clarity-project.info/hromada/UA51040010000016896/business>

Мал.8. Фінансові показники юридичних осіб

Це також підтверджено результатами опитування бізнесу. Лише 9,7% респондентів відзначили припинення діяльності бізнесу. При цьому, 87,1% обрали опцію «бізнес повністю або частково продовжує працювати на території громади» (мал. 9).

Мал. 9. Відповіді бізнес-респондентів про вплив війни на територіальну прив'язку діяльності бізнесу

Основні сектори економіки. Промислові підприємства нараховують 15 юридичних осіб. Представлені такі сектори: виробництво гумових і пластмасових виробів, електронних та побутових пристроїв, виробів із полімерних матеріалів, легка промисловість.

Найбільшу питому вагу в обсягах виробництва займає харчова галузь – 77,3%, потім машинобудівна – 18,0%. Основними бюджетоформуючими підприємствами міста виступають:

- ПАТ «Гемопласт» (до 1994 року завод медичних виробів із полімерних матеріалів) – випуск шприців одноразового застосування, пристроїв переливання крові тощо,
- ВАТ «Завод Тіра» – виробництво резисторів, металовиробів,
- ТОВ «Оріон» – виробництво дитячих іграшок та виробів медичного призначення з полімерних матеріалів,
- ТОВ «Белста» – виробництво взуття,
- ВАТ « АТП – 15107» – перевезення пасажирів,
- Філія «Укртелеком» – надання послуг зв'язку,
- «Укртелеком» – надання послуг поштового зв'язку,
- КП «Білгород-Дністровськводоканал» – постачання міста водою,
- КП «Асорті» – організація діяльності ринка, розподіл торгових місць.

Особливості географічного положення, сприятливі природно-кліматичні умови, багате історичне минуле створили можливість для розвитку в місті високорентабельної туристично-рекреаційної галузі.

На території міста розташовані 35 пам'яток архітектури та містобудування, 18 пам'яток історії, 3 пам'ятки археології та 1 пам'ятка монументального мистецтва. Головним об'єктом є комплекс споруд «Аккерманська фортеця» (XIV-VIII ст.), та пам'ятка археології національного значення Городище «Тіра – Білгород» (IX століття до нашої ери - IV століття, IX - XIII століття). Одним з найпопулярніших місць відвідування релігійного туризму є пам'ятка архітектури XIV-XVIII ст. підземна церква Іоанна Сочавського.

Кількість туристів і відвідувачів міста Білгорода-Дністровського (включаючи курортні селища) довоєнного літнього туристично-оздоровчого сезону 2021 року сягала 400 тис. осіб. Воєнний стан та складна транспортна доступність надзвичайно негативно вплинули на туристичний сектор економіки міста.

Найбільші платники податків наведені в таб. 4

Таблиця 4. Найбільші платники податків до бюджету громади, млн. грн

№	Назва підприємства, установи, організації	Сплачено у 2023 р.			
		ПДФО	Акциз	Плата за землю	Податок на нерухомість
					ь

1	Управління освіти Білгород- Дністровської міської ради	19,66639			
2	ТОВ "БЕЛСТА"	10,109524		0,058245	0,06564
3	АТ "УКРЗАЛІЗНИЦЯ"	6,451397		2,387762	0,112138
4	ТОВ "ВАНЕСА"	0,032725		1,565783	
5	ТОВ "АТЬ-МАРКЕТ"	1,612738	1,655848		
6	ПАТ "ГЕМОПЛАСТ"	0,44276			0,597156
7	ТОВ "ТАВРІЯ-В"			1,515054	0,442614

Інвестиційний клімат та підприємницьке середовище. Громада має інвестиційний паспорт, в якому, зокрема, відзначені наявні інвестиційно привабливі земельні ділянки комунальної власності типу Greenfield та Brownfield, - <https://bdmr.gov.ua/investition-passport>.

Для координації роботи виконавчої влади, підприємців та їх об'єднань працює Рада підприємців, на засіданнях якої приймаються рішення з актуальних питань підприємницької діяльності.

У грудні 2021 року була ухвалена Міська цільова Програма підтримки та розвитку малого та середнього підприємництва в місті Білгород-Дністровський на 2022-2024 роки. У 2023 році передбачені заходи не фінансувались, на 2024 рік було передбачено 985 тис. грн.

Більша частина з діючих ФОП працюють у торгівлі. Представлені також різноманітні послуги, переробна промисловість, будівництво та ін. (мал. 10).

■ Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	482
■ Інформація та телекомунікації	163
■ Надання інших видів послуг	88
■ Тимчасове розміщування й організація харчування	81
■ Професійна, наукова та технічна діяльність	76
■ Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	69
■ Переробна промисловість	34
■ Інше	33
■ Операції з нерухомим майном	27
■ Будівництво	23
■ Освіта	21
■ Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	19
■ Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	16
■ Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	15
■ Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	10
■ Фінансова та страхова діяльність	5
■ Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	2

Джерело: <https://clarity-project.info/hromada/UA51040010000016896/business>

Мал.10. Кількість ФОП за видами діяльності, одиниць

Недостатньо використаним залишається потенціал співпраці закладів професійної та передвищої освіти з місцевою владою та бізнесом у контексті розробки та реалізації програм перекваліфікації та підвищення кваліфікації для дорослих, у т.ч. у системі закладів Центрів зайнятості.

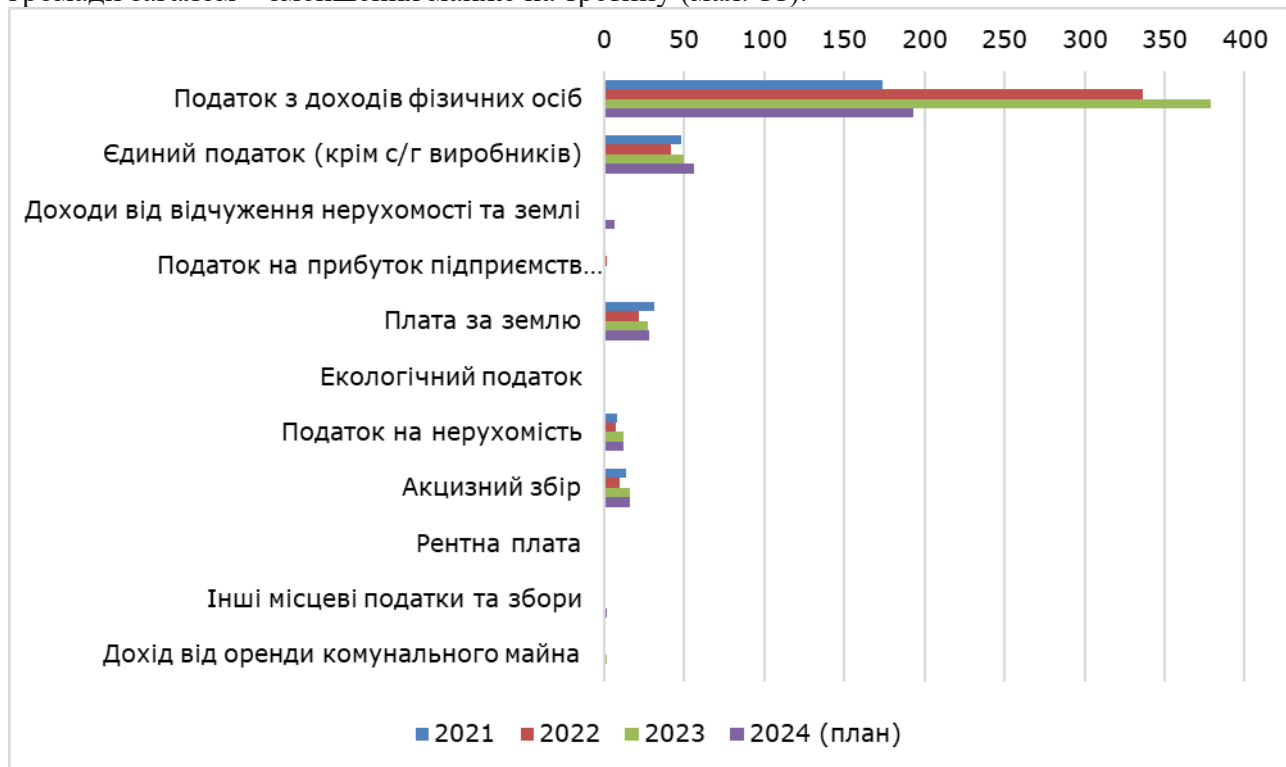
Очевидно, що планування економічного розвитку Білгород-Дністровської громади має враховувати та використовувати певні сприятливі умови та місцеві традиції підприємництва у поєднанні з вигідним географічним положенням, наявністю залізничного

сполучення. Громада має потенціал залучення інвестицій, визначені вільні земельні ділянки, розташовані у привабливих місцях, які можуть стати інвестиційними майданчиками.

1.8. ФІНАНСОВИЙ СТАН ТА БЮДЖЕТ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

▪ Дохідна частина місцевого бюджету наповнюється більшою частиною за рахунок податку з доходів фізичних осіб, єдиного податку та плати за землю. Отже, існує певна незбалансованість джерел надходжень та надмірна залежність від ПДФО.

У результаті, перерозподіл цього податку у 2024 році має суттєвий вплив на доходи громади загалом – зменшення майже на третину (мал. 11).

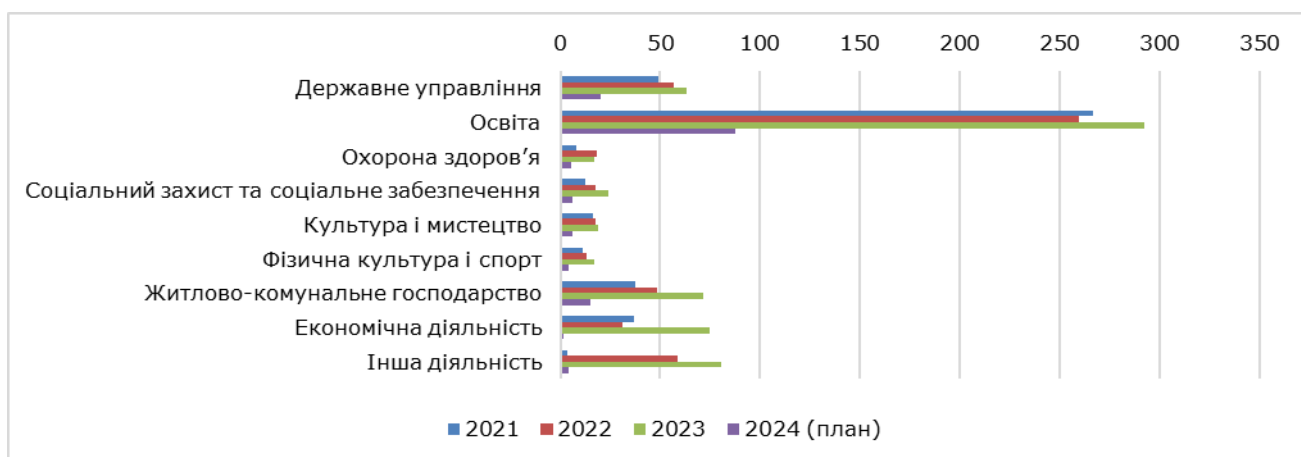

Мал. 11. Структура дохідної частини місцевого бюджету, млн. грн

Також, звертає на себе увагу відсутність або мізерний обсяг за деякими статтями надходжень, що може означати потребу у кращому адмініструванні, а саме:

- Дохід від оренди комунального майна.
- Екологічний податок
- Доходи від відчуження нерухомості та землі
- Податок на прибуток підприємств комунальної власності
- Плата за землю
- Рентна плата

Видатки місцевого бюджету Білгород-Дністровської громади на 2024 рік заплановані у розмірі майже 150 млн. грн, структура наведена на мал. 12. Переважають, традиційно для місцевих бюджетів, видатки на освіту та управління.

Мал.12. Структура видатків місцевого бюджету, млн. грн

Рівень видатків, логічно, має подібні зменшення саме у бюджеті 2024 року, загалом більш ніж на третину. Найбільш суттєво зменшені видатки на освіту, також на державне управління, житлово-комунальне господарство, економічну діяльність.

1.9. ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ ГРОМАДОЮ

Депутатський корпус VIII скликання Білгород-Дністровської міської ради налічує 34 депутати. Голова Білгород-Дністровської міської ради – Віталій ГРАЖДАН, секретар Білгород-Дністровської міської ради – Олександр СКАЛОЗУБ.

У міській раді сформовано п'ять постійних комісій, зокрема:

- комісія з питань законності, регламенту, депутатської діяльності, захисту прав громадян (8 осіб);
- комісія з питань бюджету, фінансів, соціально-економічної політики, інвестицій та ринкових відносин (8 осіб);
- комісія з питань містобудування, землекористування, охорони навколишнього середовища та історичної спадщини (7 осіб);
- комісія з питань освіти, культури, спорту, туризму, охорони здоров'я та соціального захисту населення (2 особи);
- комісія з питань житлово-комунального господарства, транспорту, зв'язку та управління комунальною власністю (8 осіб).

Апарат Білгород-Дністровської міської ради складається з міського голови, секретаря міської ради, заступника міського голови з питань діяльності виконавчих органів, керуючого справами, 2-х радників міського голови, 2-х головних спеціалістів.

Окремими виконавчими органами Білгород-Дністровської міської ради є:

- Департамент соціальної, сімейної політики та охорони здоров'я (38 одиниць)
- Департамент економіки та розвитку інфраструктури міста (27 одиниць),
- Департамент житлово-комунального господарства та капітального будівництва (13 одиниць),
- Фінансове управління (11 одиниць),
- Управління освіти (9 одиниць),
- Управління з питань надання адміністративних послуг (19 одиниць),
- Відділ культури (2 одиниці),
- Відділ з питань цивільного захисту, оборонної та мобілізаційної роботи (4 одиниці),
- Відділ ведення Державного реєстру виборців (3 одиниці),
- Відділ державної реєстрації речових прав на нерухоме майно (2 одиниці),

- Відділ моніторингу та супроводження програм галузевого спрямування (2 одиниці),
- Відділ інформаційних технологій (2 одиниці),
- Архівний відділ (1 одиниця),
- Відділ трудового архіву (1 одиниця)

Загалом чисельність апарату Білгород-Дністровської міської ради та виконавчих органів міської ради складає 180 штатних одиниць.

Громада має досвід співпраці з програмами міжнародного співробітництва - USAID, Рада Європи та ПРООН (United Nations Development Programme). Також, як підписант ініціативи Європейського Союзу «Мери за економічне зростання» (M4EG), Угоди Мерів – Схід,

В 2022 році громада приєдналась до Всесвітньої Декларації Мерів за Демократію, на знак солідарності з іншими містами у всьому світі, в тому числі і в Україні, які захищаючи права людей, громад, міст і націй визначають своє демократичне майбутнє, визначаючи істотну роль демократичних трансформацій задля заохочень сталого розвитку вирішення надзвичайної кліматичної ситуації досягнення Цілей Сталого Розвитку.

Бере участь у проєктах «Інклюзивне відновлення за лідерства громад» (CLIR) проєкту SURGe, що фінансується Урядом Канади та Швейцарсько-українському проєкті DECIDE – «Децентралізація для розвитку демократичної освіти». Також, Білгород-Дністровська міська територіальна громада є громадою-партнеркою проєкту USAID «Підвищення ефективності роботи та підзвітності органів місцевого самоврядування («ГОВЕРЛА»).

Серед основних недоліків процесів врядування, виявлених за результатами опитування представників ОМС та бюджетної сфери громади під час підготовки Стратегії розвитку Білгород-Дністровської міської територіальної громади, були названі наступні: недостатня комунікація з мешканцями, прогалини у інформуванні населення, звітування, а також неврахування думки мешканців громади в процесі прийняття рішень Білгород-Дністровської міською радою.

Висновки

1. Виконавчі органи місцевого самоврядування громади сформовані належним чином для забезпечення управління громадою, надання соціальних послуг населенню та розвитку економіки. Також включення до складу виконавчого комітету мешканців громади сприяє максимальному врахуванню інтересів широкого кола зацікавлених сторін під час управління громадою.

2. Місцеві посадовці мають досвід розробки та реалізації проєктів місцевого розвитку та співпраці з програмами міжнародної допомоги.

1.10. ГРОМАДСЬКА УЧАСТЬ

Рівень громадської участі в прийнятті і реалізації управлінських рішень оцінюється як недостатній. Головною причиною вважається пасивність мешканців.

За даними Державного реєстру юридичних осіб, на території Білгород-Дністровської міської громади станом на 04.07.2024 р. зареєстровано 72 громадські організації. Сфера діяльності яких різноманітна.

У 2021 році оновлено офіційний веб-сайт Білгород-Дністровської міської ради (bilgorod-d.gov.ua). Впродовж 2021 - 2022 років розміщено близько 570 інформаційних матеріалів направлених на інформування населення міста щодо економічного, соціально-культурного та суспільно-політичного розвитку громади.

Завдяки функціонуванню ТРК «Перший муніципальний телеканал», співзасновником якого є Білгород-Дністровська міська рада, забезпечуються індивідуальні інформаційні потреби населення міста за допомогою телевізійного мовлення. Розширено інформаційну присутність Білгород-Дністровської міської ради та її посадових осіб в соціальних мережах («Facebook», «Telegram», «YouTube»). Зокрема в 2021 році

започатковано Telegram-канал Білгород-Дністровської міської ради «Аккерман офіційний»; в соціальній мережі «Facebook» створено сторінку «Білгород-Дністровська міська рада»; постійно наповнюється YouTube-канал Білгород-Дністровської міської ради відеоконтентом.

1.11. ВИСНОВКИ ПО РОЗДІЛУ

■ Сильні сторони Білгород-Дністровської громади:

Багатовікова історія та понад 50 пам'яток архітектури, містобудування, історії, археології та монументального мистецтва поряд з географічним розташуванням мають вагомий туристичний потенціал.

1. Прикордонне розташування, наявність залізниці, порту та можливість прямого виходу у Чорне море через Дністровський лиман мають позитивний вплив на розвиток місцевої економіки.

2. Збалансована мережа закладів освіти забезпечує доступ до освітніх послуг на рівні дошкільної, шкільної та професійної освіти.

3. Високий рівень доступності населення до медичних послуг та розвинутість мережі закладів охорони здоров'я.

4. Наявні передумови подальшого розвитку санаторно-курортних та реабілітаційних послуг, перспектива розвитку лікувального туризму.

5. Наявна розгалужена мережа закладів культури, мистецтва, торгівлі та послуг.

6. Громада має потенціал залучення інвестицій, визначені вільні земельні ділянки, розташовані у привабливих місцях.

7. Частково наявна актуальна містобудівна документація.

8. Місцеві посадовці мають досвід розробки та реалізації проєктів місцевого розвитку та співпраці з програмами міжнародної допомоги

Слабкі сторони Білгород-Дністровської громади:

1. Ускладнене автомобільне та залізничне сполучення з обласним центром та північною частиною області.

2. Управління відходами та нецентралізоване водовідведення поряд з проблемою збирання, транспортування та очищення стічних вод у населеному пункті від об'єктів, які не приєднані до системи централізованого водопостачання потребують вирішення та значних капіталовкладень.

3. Збільшення частки мешканців старшого віку додає навантаження на систему охорони здоров'я та соціального захисту.

4. Найбільш чисельною категорією є особи похилого віку – 27,0%, більшість з них – жінки (53,0%). В умовах війни, представники/ці цієї групи часто мають підвищені потреби у послугах соціальної сфери.

5. Брак захисних споруд цивільного захисту у комунальних закладах негативно впливає на безпеку мешканців та доступ до послуг.

6. Транспортна інфраструктура потребує модернізації, зокрема, щодо посилення покриття більшості вуличної мережі міста, обмежених параметрів магістральних вулиць.

7. Перерозподіл ПДФО суттєво зменшив фінансову спроможність громади.

8. Недостатній рівень громадської участі. Пасивність мешканців

РОЗДІЛ 2.

SWOT-АНАЛІЗ БІЛГОРОД- ДНІСТРОВСЬКОЇ ГРОМАДИ

РОЗДІЛ 2. SWOT-АНАЛІЗ БІЛГОРОД-ДНІСТРОВСЬКОЇ ГРОМАДИ

Визначення та оцінка порівняльних переваг, викликів та ризиків перспективного розвитку Білгород-Дністровської територіальної громади здійснюється на основі оцінки стартових умов місцевого розвитку шляхом SWOT-аналізу. Зазначені умови базуються на результатах соціально-економічного аналізу громади з урахуванням опитування мешканців та підприємців.

SWOT-аналіз проводиться для встановлення зв'язку між внутрішніми (сильними і слабкими сторонами) та зовнішніми (можливостями і загрозами) факторами, що мають стратегічне значення для розвитку територіальної громади.

З урахуванням зазначених підходів була сформована SWOT-матриця Білгород-Дністровської громади (таб. 5).

Таблиця 5. SWOT-матриця Білгород-Дністровської громади

Сильні сторони (S)	Слабкі сторони (W)
1. Багатовікова історія та понад 50 пам'яток архітектури, містобудування, історії, археології та монументального мистецтва поряд з географічним розташуванням мають вагомий туристичний потенціал. 2. Прикордонне розташування, наявність залізниці, порту та можливість прямого виходу у Чорне море через Дністровський лиман мають позитивний вплив на розвиток місцевої економіки. 3. Високий рівень доступності населення до медичних послуг та розвинутість мережі закладів охорони здоров'я. 4. Наявні передумови подальшого розвитку санаторно-курортних та реабілітаційних послуг, перспектива розвитку лікувального туризму. 5. Наявна розгалужена мережа закладів культури, мистецтва, торгівлі та послуг. 6. Громада має потенціал залучення інвестицій, визначені вільні земельні ділянки, розташовані у привабливих місцях. 7. Частково наявна актуальна містобудівна документація. 8. Місцеві посадовці мають досвід розробки та реалізації проєктів місцевого розвитку та співпраці з програмами міжнародної допомоги	Ускладнене автомобільне та залізничне сполучення з обласним центром та північною частиною області. Система управління відходами поряд з проблемою відведення дощових і талих вод потребують вирішення та значних капіталовкладень. Збільшення частки мешканців старшого віку додає навантаження на систему охорони здоров'я та соціального захисту. Найбільш чисельною категорією є особи похилого віку – 27,0%, більшість з них – жінки (53,0%). В умовах війни, представники/ці цієї групи часто мають підвищені потреби у послугах соціальної сфери. Брак захисних споруд цивільного захисту у комунальних закладах негативно впливає на безпеку мешканців та доступ до послуг. Транспортна інфраструктура потребує модернізації, зокрема, щодо посилення покриття більшості вуличної мережі міста, обмежених параметрів магістральних вулиць. Перерозподіл ПДФО суттєво зменшив фінансову спроможність громади. Недостатній рівень громадської участі. Пасивність мешканців.
Можливості (О) зовнішні	Загрози (Т) зовнішні
1. Зростання популярності історико-культурного та краєзнавчого туризму в Україні. 2. Державна підтримка створення нових об'єктів реабілітації та рекреації.	Погіршення безпекової ситуації, активізація бойових дій рф. Нестабільне податкове та інвестиційне законодавство. Зростання цін на енергоносії.

3. Налагодження міжнародного та міжмуніципального співробітництва. 4. Розширення програм міжнародної технічної допомоги. 5. Нові програми державної допомоги на розвиток громади. 6. Підвищення цифрової грамотності населення України, розвиток е-урядування 7. Впровадження енергоефективності, підтримка розвитку альтернативної енергетики	Посилення конкуренції за людські ресурси, відтоку населення з сільських територій. Повільне просування реформ, недосконалість законодавства. Збільшення навантаження на місцеві бюджети. Подальші несприятливі зміни клімату. Енергетична криза.
--	--

На основі SWOT-аналізу виявляються логічні взаємозв'язки між внутрішніми (сильні та слабкі сторони) та зовнішніми (можливості та загрози) факторами, які мають стратегічне значення для розвитку Білгород-Дністровської міської територіальної громади. Саме ці взаємозв'язки дозволяють сформулювати порівняльні переваги, виклики і ризики, а також визначити сценарії розвитку, що є основою формулювання стратегічних та оперативних цілей розвитку Білгород-Дністровської територіальної громади на середньо- та довгострокову перспективу.

Підтримують

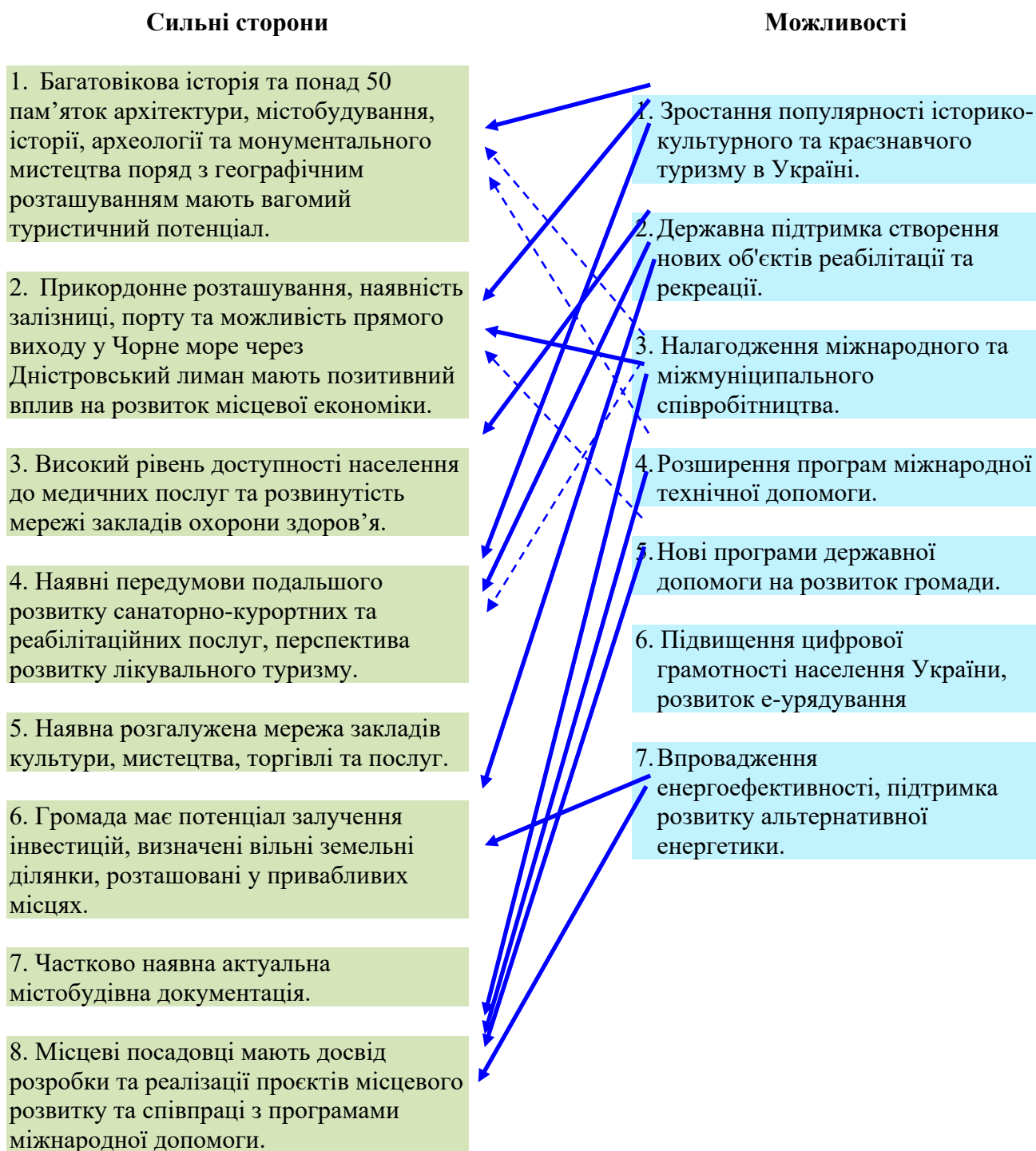

Рис.1 Аналіз у секторі «Порівняльні переваги»

Порівняльні переваги Білгород-Дністровської громади

(визначені в результаті аналізу сильних сторін і можливостей, рис. 13)

Досвід місцевих посадовців у розробці та реалізації проєктів місцевого розвитку і співпраці з програмами міжнародної допомоги матиме визначне значення у ближчій перспективі, адже зростає можливість залучення зовнішньої допомоги, як на національному рівні, так і від міжнародних партнерів України.

Білгород-Дністровська громада має вагомі передумови розвитку санаторно-курортних та реабілітаційних послуг, високоюмовірною вважається перспектива розвитку лікувального

туризму. Низка зовнішніх факторів сприятимуть використанню цієї сильної сторони у контексті розвитку існуючих профільних закладів та створенню нових. Варто провести завчасну роботу з підготовки відповідних ділянок та/або будівель.

Діяльність на випередження, уміле використання зазначених переваг передбачає відслідковування та фіксацію сприятливих змін позитивних факторів з подальшими відповідними управлінськими рішеннями.

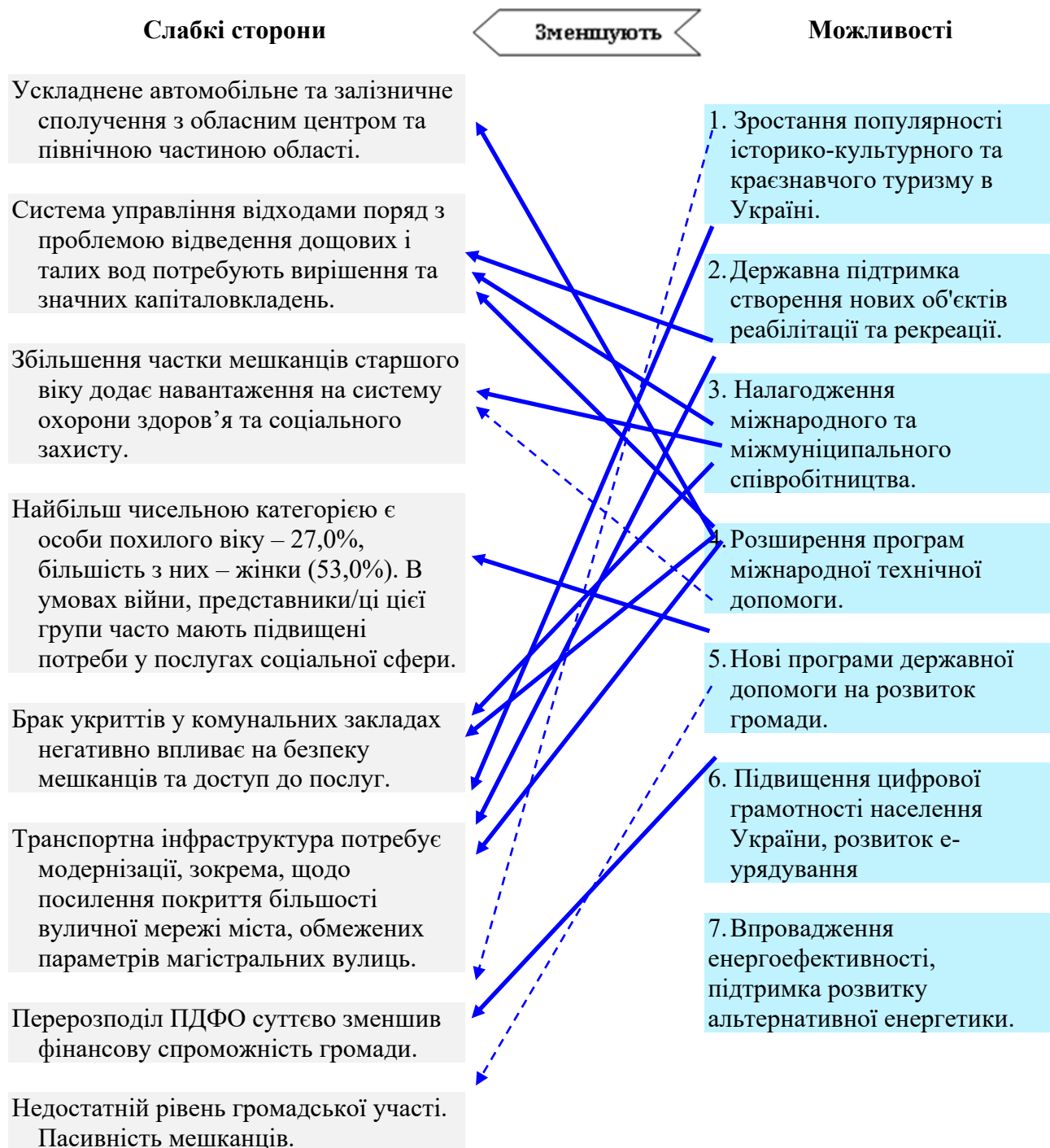

Рис.2 Аналіз у секторі «Виклики»

(визначені в результаті аналізу слабких сторін і можливостей, рис. 14)

Сприятливі зовнішні фактори можуть обумовити подолання або суттєве зменшення деяких слабких сторін Білгород-Дністровської громади. Зокрема, це стосується ймовірного зростання ваги національних програм та міжнародної допомоги Україні, в тому числі на відновлення і розвиток громад. Залучення зовнішніх інструментів можливе для розвитку послуг соціальної сфери, модернізації систем управління відходами, водовідведення та водопостачання, а також для вирішення транспортних проблем та забезпечення комунальних закладів укріпленнями.

Поряд з цим, впровадження енергоефективності, зовнішня підтримка розвитку альтернативної енергетики сприятиме кращій фінансовій спроможності Білгород-Дністровської громади та, відповідно, мобілізації внутрішніх ресурсів на реалізацію капіталомістких проєктів.

участі. Пасивність мешканців.

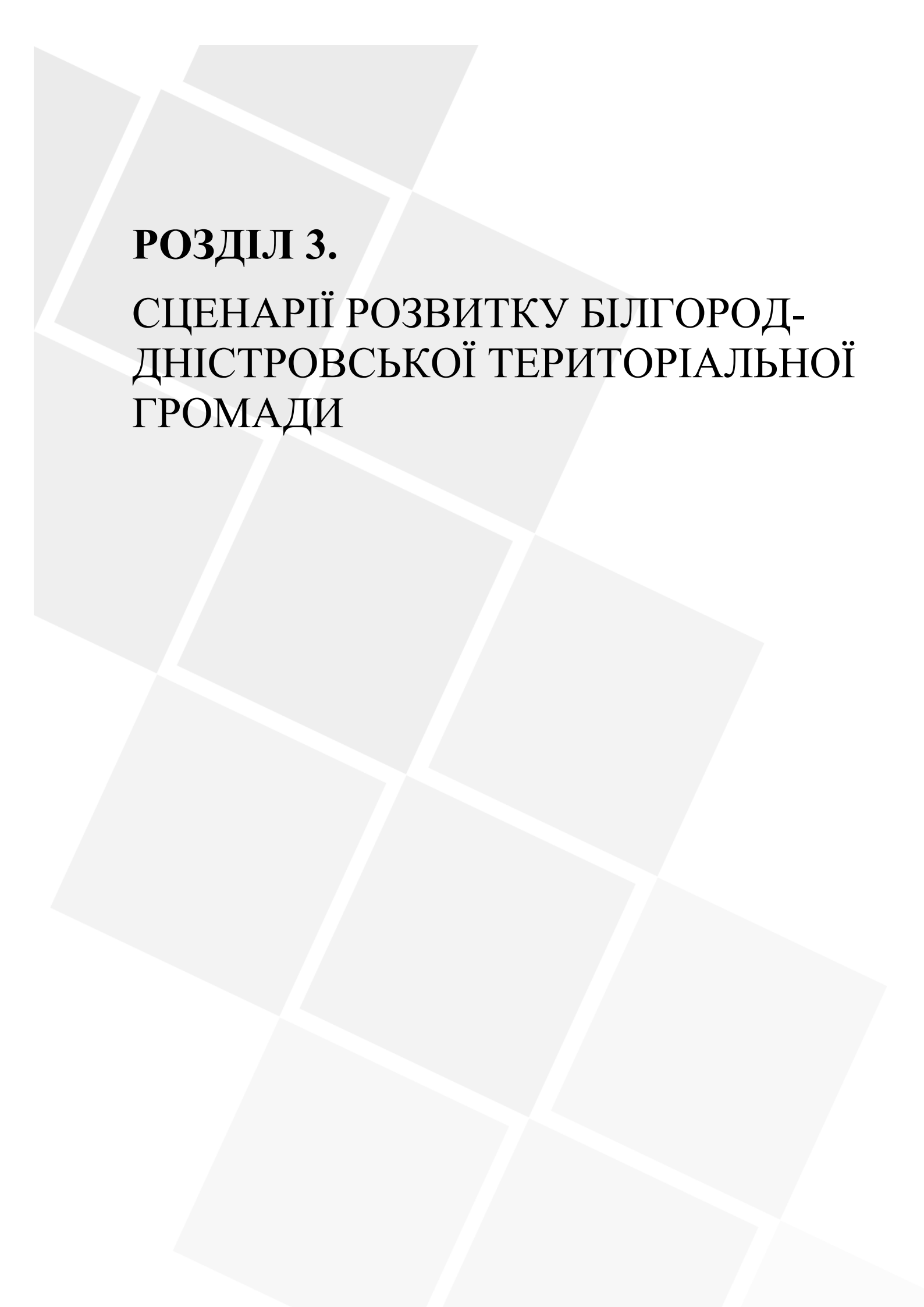
Рис.3 Аналіз у секторі «Ризики»

Ризики Білгород-Дністровської громади
(визначені в результаті аналізу слабких сторін і загроз, рис. 15)

Найбільші ризики для розвитку Білгород-Дністровської громади має фактор війни та ймовірне погіршення безпекової ситуації. Значна частина слабких сторін громади стануть ще більш дієвими та гальмуватимуть розвиткові процеси, перешкоджатимуть реалізації планів та ініціатив.

Іншим впливом фактором є збільшення навантаження на місцеві бюджети, що обмежує ресурсні можливості Білгород-Дністровської громади та зменшує спроможність громади у вирішенні завдань, що потребують значних капіталовкладень – модернізація систем управління відходами та транспортної інфраструктури, обладнання укриттів у комунальних закладах.

Зменшити вплив зазначених ризиків на розвиток Білгород-Дністровської громади має ефективне використання наявних ресурсів, активна діяльність із залучення зовнішніх джерел, планування заходів з покращення фінансової спроможності.

РОЗДІЛ 3.

СЦЕНАРІЇ РОЗВИТКУ БІЛГОРОД- ДНІСТРОВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

РОЗДІЛ 3. СЦЕНАРІЙ РОЗВИТКУ БІЛГОРОД-ДНІСТРОВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Визначаємо найбільш вірогідні варіанти розвитку громади на період 2025-2027 років з описом послідовності подій від теперішнього до майбутнього стану розвитку Білгород-Дністровської громади, що ґрунтується на припущеннях, які стосуються формування комбінацій сильних та слабких сторін, можливостей та загроз. В основі кожного сценарію покладаються базові сценарні припущення, за яких можуть виникати ті чи інші фактори впливу.

Варто враховувати важко прогнозований період воєнного стану, а також те, що наразі наслідки воєнного стану унеможливають відстеження тривалої динаміки соціально-економічних процесів. Також, певних змін зазнає структура надходжень та видатків. Тому повноцінне формулювання сценаріїв стане можливим під час наступних періодів стратегічного планування.

Таким чином, наведені нижче елементи сценарного моделювання відображають, передусім вплив на громаду зовнішніх факторів, зокрема, триваючої війни з росією. Правильне трактування впливу, потенційних можливостей та загроз, які несе за собою їхня реалізація, дозволяє сформуванню позицію громади, за якої вона виступатиме не як об'єкт, але як суб'єкт управління процесами, що відбуваються. За умов існування цих вищезазначених альтернатив існує можливість сформулювати два сценарії розвитку громади: песимістичний та стримано оптимістичний.

Песимістичний сценарій розвитку Білгород-Дністровської міської територіальної громади

Формується на основі припущень, що протягом тривалого часу вплив зовнішніх і внутрішніх факторів на стан територіальної громади залишиться відносно незмінним або може погіршувати стан громади з огляду на продовження війни (впродовж 2025 року і далі) чи її перехід у заморожений стан. Тобто, суспільно-економічний стан країни не сприяє розвитку, ситуація в громаді залишається на тому ж рівні, або погіршується.

Базові припущення песимістичного сценарію – зовнішні фактори:

1. Російсько-українська війна продовжується з можливою активізацією бойових дій у близькому до громади прикордонні.
2. Негативні демографічні тенденції посилюються, продовжується відтік та старіння населення.
3. Видатки національного бюджету на утримання армії та ВПК продовжують зростати.
4. ВВП країни після стрімкого падіння у перший рік війни зростає повільно, у 2025 році – 3,0%, у 2026-му – 4,0%.
5. Гривня підтримується міжнародними надходженнями та інтервенціями НБУ на валютному ринку, інфляція знаходиться на високому рівні – біля 15%.
6. Інвестиційна привабливість України залишається низькою, рівень залучення інвестицій зростає мляво, податкова реформа гальмується.
7. Наростають проблеми з електроенергією, зростають ціни на енергоносії.
8. Зростає навантаження на місцеві бюджети, зокрема, витрати на послуги соціальної сфери.
9. Частина активного бізнесу релокується за кордон через високий рівень небезпеки та несприятливі економічні умови.

Базові припущення песимістичного сценарію – місцевий рівень:

1. Проблема ускладненого автомобільного та залізничного сполучення з обласним центром та північною частиною області не вирішується, негативний вплив наростає.
2. Брак ресурсів унеможливує модернізацію комунальної інфраструктури.

3. Частка мешканців старшого віку продовжує збільшуватись. Зростає навантаження на надавачів послуг з охорони здоров'я та соціального захисту.
4. Малий та середній бізнес не розвивається, туризм займає незначну частку місцевої економіки.
5. Рівень купівельної спроможності населення зростає повільно, переважно у зв'язку з впливом та стагнацією економіки.
6. Соціальна «навантаженість» місцевого бюджету залишається на рівні понад 65%.
7. Спостерігається брак коштів на модернізацію систем управління відходами та транспортної інфраструктури, обладнання укриттів у комунальних закладах.
8. Недостатня фінансова та кадрова спроможність загострює питання задоволення потреб вразливих груп населення.
9. Активність мешканців і мешканок зростає несуттєво.

Результат песимістичного сценарію:

- Загалом по громаді, демографічна ситуація залишається складною, відтік активного населення продовжується. Триває скорочення працездатного населення, що, відповідно, призводить до зростання дефіциту кадрів.
- Відкладеними залишаються завдання з реконструкції комунальної та транспортної інфраструктури.
- Ймовірним є збільшення використання альтернативних джерел енергії для забезпечення електроенергією комунальних закладів
- Кількість робочих місць в реальному секторі місцевої економіки має тенденцію до скорочення, більшість населення живе за рахунок торгівлі, послуг, бюджетних, пенсійних та соціальних виплат.
- Доходи місцевого бюджету не зростають, навантаження зростає. Перш за все, зростають соціальні видатки, а також на обладнання укриттями комунальних закладів.
- Певне покращення благоустрою міста та окремих об'єктів інженерно-комунальної інфраструктури буде незначним через розпорошення коштів. Модернізація інфраструктури розтягується на довгі роки.

Стримано-оптимістичний сценарій розвитку Білгород-Дністровської міської територіальної громади

Формується на основі припущень, що будуть сформовані сприятливіші зовнішні (глобальні та національні) та внутрішні (ті, які територіальна громада здатна створити самостійно) фактори впливу: громада активно використовує власні сильні сторони та можливості в умовах суспільно-економічного розвитку країни.

Найбільш значимим є зовнішній фактор – ймовірність закінчення війни упродовж 2025 року.

Базові припущення стримано-оптимістичного сценарію – зовнішні фактори: Внаслідок успіхів Збройних Сил України у поєднанні з дипломатичним тиском російсько-українська війна закінчується Перемогою України. Україна починає отримувати від росії компенсацію за шкоду, завдану війною.

1. Щонайменше 50% населення, що виїхали за кордон, повертаються.
2. Видатки на оборону країни та підтримки ЗСУ стабілізуються.
3. Активно відновлюються найбільш постраждалі від війни регіони з концентрацією на соціальну інфраструктуру. Має місце дефіцит людського ресурсу.
4. Впроваджуються національні програми підтримки громад, успішно реформується та ефективно працює ДФРР.
5. Антикорупційна політика суттєво знижує рівень корупції і сприяє кращим економічним показникам. Бізнес поступово виходить із «тіні» до загальнонаціонального показника 30%.

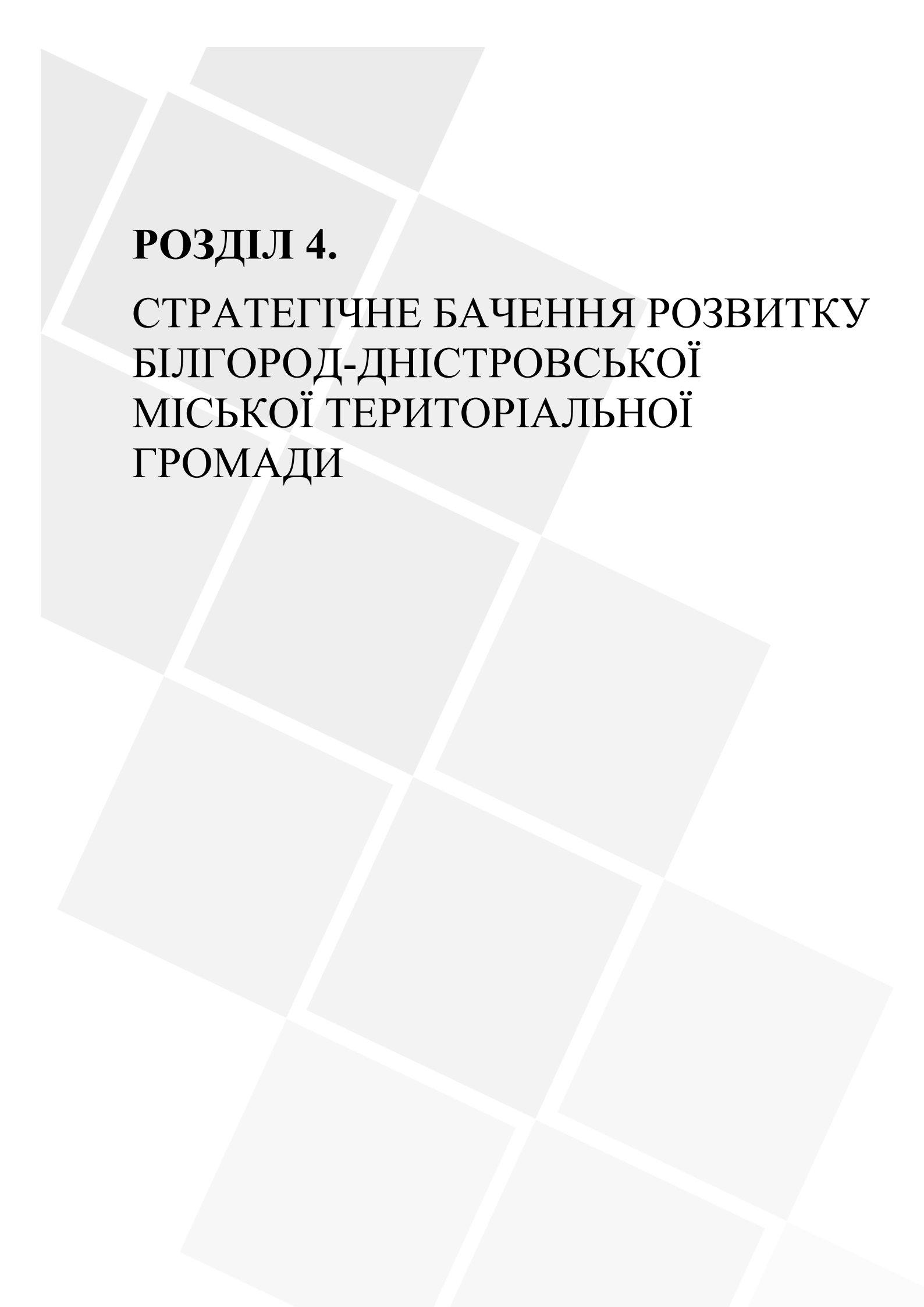
6. ВВП країни починає зростати більш ніж на 5% у 2025 р.
7. Гривня стабільна.
8. Інвестиційна привабливість країни покращується.
9. Завдяки професійному підходу, актуалізована з урахуванням інтересів громад Стратегія розвитку Одеської області на період до 2027 року активно впроваджується.

Базові припущення стримано-оптимістичного сценарію – місцевий рівень:

1. Громада бере активну участь у регіональних та національних програмах, розпочинається модернізація транспортної та комунальної інфраструктури.
2. Розвивається туристичний сектор, відновлюється туристичний потік з-за кордону. Поряд з цим, торгівельно-логістичний сектор нарощує пропозицію послуг та продажі.
3. Підприємницький клімат у громаді покращується, розпочинається впровадження бізнес-проектів у підготовлених локаціях.
4. Зростає якість життя та купівельна спроможність населення.
5. Надходження до місцевого бюджету зростають щонайменше на 15% щороку, соціальна «навантаженість» місцевого бюджету поступово зменшується.
6. Громада активно залучає міжнародну допомогу, реалізуються проекти у пріоритетних секторах, у секторі санаторно-курортних та реабілітаційних послуг.
7. Залученість мешканців і мешканок та громадська активність поступово зростають.

Результат стримано-оптимістичного сценарію:

- Демографічна ситуація поступово покращується, перш за все, за рахунок повернення мешканців і мешканок, що виїхали з громади. Частина ВПО залишаються і стають повноцінними мешканцями.
- Розпочинається реконструкція транспортної та комунальної інфраструктури. За рахунок використання альтернативних джерел енергії зменшуються витрати на утримання комунальних закладів.
- Завдяки кращій зовнішній кон'юктурі промисловий потенціал Білгород-Дністровської громади зростає. Можливе збільшення витрат бізнесу на енергоресурси покривається зростанням економічних показників.
- Кількість робочих місць в реальному секторі місцевої економіки починає збільшуватись. Доходи населення зростають. Водночас, існує ймовірність дефіциту робочої сили.
- Поступово розвивається туристичний бізнес, а поряд і суміжний бізнес – готельно-ресторанний, логістика, торгівля.
- Громада успішно розвиває свою ідентичність та бренд. Відроджуються фестивалі та інші події заходи.
- Збільшення надходжень до місцевого бюджету забезпечує кращу якість усіх публічних послуг, посилення уваги до потреб вразливих груп громадян.

РОЗДІЛ 4.

СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ РОЗВИТКУ БІЛГОРОД-ДНІСТРОВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

РОЗДІЛ 4. СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ РОЗВИТКУ БІЛГОРОД-ДНІСТРОВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Враховуючи висновки з аналізу поточної соціально-економічної ситуації в Білгород-Дністровській міській територіальній громаді та оцінку факторів, що впливають на її стратегічний розвиток, стримано-оптимістичний сценарій обрано базою для формулювання стратегічного бачення громади.

За своєю суттю, стратегічне бачення це стислий і узагальнений опис ідеалізованого образу майбутнього Білгород-Дністровської громади після реалізації Стратегії, у якому відображені найбільш загальні та тривалі уявлення про майбутнє громади та життя її населення.

Стратегічне бачення враховує специфічні ознаки громади та визначає бажаний для мешканців образ в перспективі 2027 року, окреслює узгоджений, різносторонній та оптимістичний погляд на те, як територіальна громада має виглядати в майбутньому.

Стратегічне бачення є основою цілей і завдань, виконання яких визначено Стратегією розвитку Білгород-Дністровської громади:

Білгород-Дністровський – це економічно самодостатня громада, зі стабільним добробутом населення, розвинутою соціальною інфраструктурою та комунальним сервісом на підґрунті активності місцевих бізнес-ініціатив і залученні інвестицій в розвиток промисловості та туристичної індустрії.

Наші успіхи ґрунтуються на інноваціях, ефективному і заощадливому використанні ресурсів, стабільних джерелах наповнення місцевого бюджету та позиціонуванні Білгород-Дністровського як культурного та туристичного центру Півдня України.

РОЗДІЛ 5.

СТРАТЕГІЧНІ, ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ РОЗВИТКУ БІЛГОРОД- ДНІСТРОВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

РОЗДІЛ 5. СТРАТЕГІЧНІ, ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ РОЗВИТКУ БІЛГОРОД-ДНІСТРОВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Стратегічне бачення розвитку Білгород-Дністровської громади є основою для формування стратегічних цілей, які, в свою чергу, покликані консолідувати зусилля влади, бізнесу і громадянського суспільства задля сталого розвитку громади. Стратегічні цілі утворюють рамки, в яких прийматимуться рішення щодо оперативних цілей та заходів.

Стратегічне бачення розвитку Білгород-Дністровської міської територіальної громади досягається через реалізацію чотирьох стратегічних цілей:

- Стратегічна ціль 1. Громада з ефективним і прозорим врядуванням, що базується на активній громадській участі та розвинених механізмах соціального партнерства.
- Стратегічна ціль 2. Комфортне, безпечне, доступне середовище для мешканців та гостей громади та просторовий розвиток.
- Стратегічна ціль 3. Економічне самодостатнє місто зі стабільним добробутом населення.
- Стратегічна ціль 4. Білгород-Дністровський – культурний та туристичний центр Півдня України.

Кожна стратегічна ціль – це бажаний результат цілеспрямованої діяльності у вирішенні ключової проблеми з оптимальним використанням ресурсів громади.

Стратегічна ціль 1. Громада з ефективним і прозорим врядуванням, що базується на активній громадській участі та розвинених механізмах соціального партнерства. Бажаний результат цієї цілі: Білгород-Дністровський – це місто активних, впевнених в майбутньому людей, які відчують себе сильною, згуртованою, самодостатньою громадою з компетентним ефективним самоврядуванням. З точки зору соціальної стабільності, ефективності діяльності місцевих органів влади і навіть економічного розвитку, соціальний капітал є ще важливішим чинником, ніж економічні або людські ресурси.

Громада має допомагати своїм мешканцям і мешканкам бути конкурентоспроможними на ринку праці, забезпечувати їм високий рівень усіх публічних послуг. Окремої уваги потребує необхідність удосконалення та модернізації управлінської системи, а також створення умов для включення в управлінські процеси активних мешканців і мешканок. Вони стануть прикладом для інших небайдужих земляків, допоможуть покращити якість прийняття рішень та сприятимуть їх реалізації.

Стратегічна ціль 2. Комфортне, безпечне, доступне середовище для мешканців та гостей громади та просторовий розвиток. Білгород-Дністровський прагне стати екологічно безпечним містом з високими стандартами якості життя, енергоефективним міським господарством, зручною та дружньою до людей міською інфраструктурою, чистим довкіллям та дбайливим ставленням до природних ресурсів.

Громада свідомо до того, що відставання у якості життя призводить до негативних соціальних та демографічних наслідків, і тому необхідно суттєво змінити ситуацію. Дбаючи про кожного мешканця та мешканку, Білгород-Дністровська громада забезпечує належну безпеку, інклюзивність та доступність для усіх мешканців та гостей міста. Сучасний просторовий розвиток передбачає одночасне забезпечення підвищення рівня життя населення, раціональне використання території, регулювання використання природних ресурсів та захист довкілля.

Стратегічна ціль 3. Економічно самодостатнє місто зі стабільним добробутом населення. Ціль зосереджена на місцевому економічному розвитку, вирішенні проблеми браку робочих місць та наповнення бюджету громади.

Економічне зростання за інтенсивним типом відкриває перед містом можливість поряд зі збільшенням кількості та якості вироблених благ одночасно вирішувати соціально значущі задачі – забезпечувати зростання добробуту громади, створювати матеріальну основу майбутнього розвитку промисловості, більше засобів вкладати в розвиток науки і культури та охорону навколишнього середовища.

Таке економічне зростання стане умовою своєчасного виявлення ризиків та загроз та недопущення кризових явищ.

Стратегічна ціль 4. Білгород-Дністровський – культурний та туристичний центр Півдня України. Бачення для досягнення цієї цілі: Білгород-Дністровський – це самобутнє гостинне місто, де здавна у теплій спокійній атмосфері поліетнічної культури і національно релігійної толерантності гідно і вільно звучать разом різні мови, де співіснують і взаємозбагачуються національні культури, зберігається унікальна історико-архітектурно-культурна ідентичність міста, де у дружбі та злагоді реалізуються спільні інтереси і формується туристичний потенціал сталого розвитку територіальної громади.

В сучасних умовах безпрецедентної конкуренції за людські, інформаційні та грошові потоки, коли географічна дистанція між територіями не має принципового значення, місто Білгород-Дністровський має приваблювати не тільки культурними та історичними пам'ятками, але, передусім, неповторним символічним капіталом, автентичним «Я».

Стратегія має ієрархічну природу і складається із системи цілей, нижчі з яких (оперативні) підпорядковані вищим (стратегічним) і перебувають у системних взаємозв'язках між собою. Реалізація чотирьох стратегічних цілей, у поєднанні, відповідає на потреби мешканців та вирішує ключові проблеми Білгород-Дністровської громади, формує основи управління громадою.

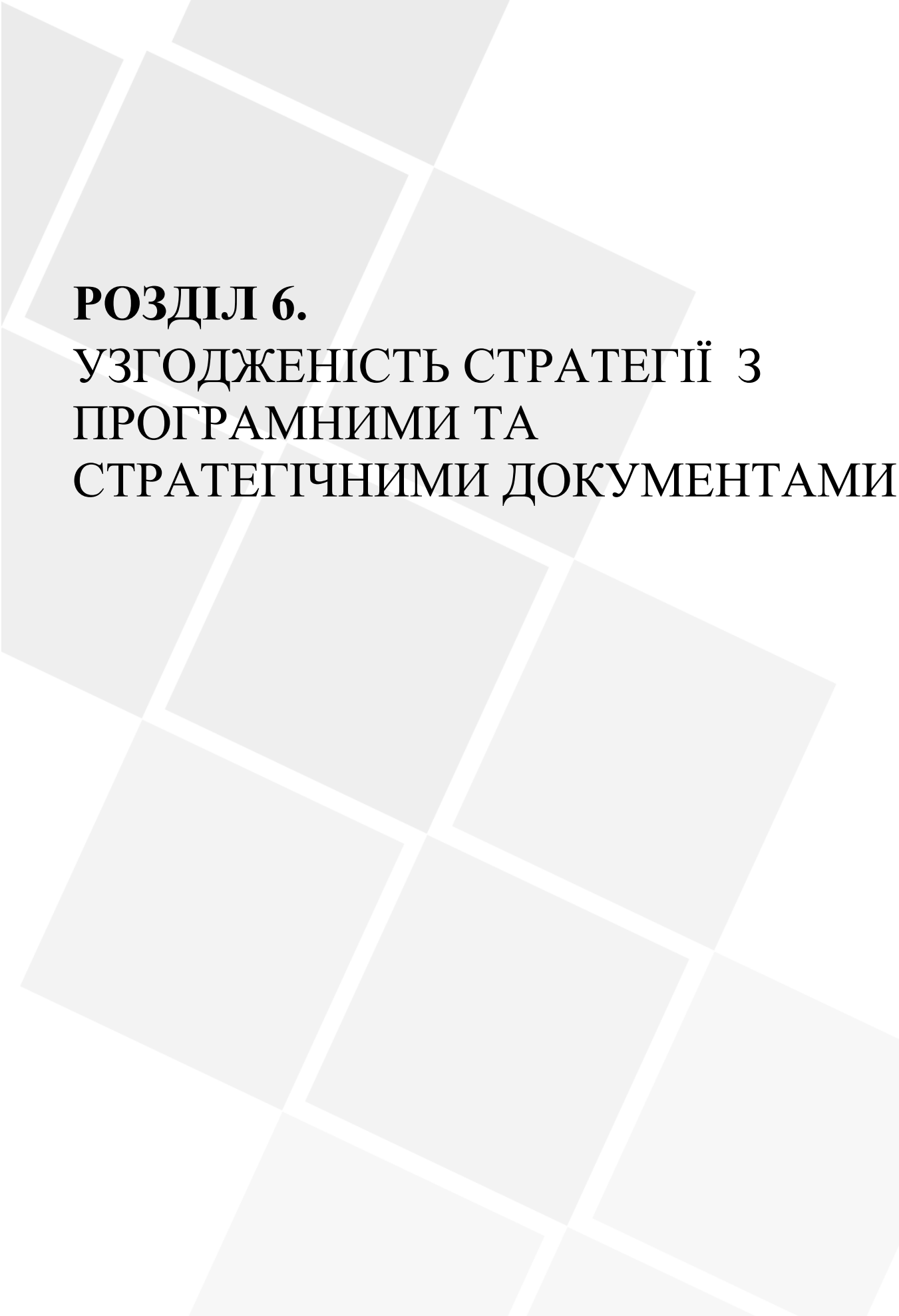
Для досягнення цих результатів були напрацьовані відповідні оперативні цілі, які визначають межі концентрації прогностичної фінансової й організаційної діяльності Білгород-Дністровської громади на 2025-2027 роки. Оперативні цілі деталізовані в завданнях. Завдання дають відповіді на питання, яким шляхом, яким чином громада намагатиметься досягнути цілей свого розвитку. Стратегічні, оперативні цілі та завдання у сукупності формують дерево цілей Білгород-Дністровської міської територіальної громади (таб. 6).

Таблиця 6. Дерево цілей Білгород-Дністровської громади

Стратегічна ціль 1. Громада з ефективним і прозорим врядуванням, що базується на активній громадській участі та розвинених механізмах соціального партнерства	
<i>Оперативні цілі</i>	<i>Завдання</i>
1.1. Ефективне, прозоре та відкрите міське врядування	1.1.1. Оптимізувати діяльність органів місцевого самоврядування
	1.1.2. Забезпечити розвиток інформаційного простору міста та створити ефективну систему комунікацій
	1.1.3. Впровадити ефективні процедури участі громадськості в актуалізації та вирішенні місцевих проблем
	1.1.4. Підвищення рівня інформатизації
1.2. Дієва взаємодія органів місцевої влади, інститутів громадянського суспільства та підприємницьких структур на засадах партнерства	1.2.1. Забезпечити організаційну, інформаційну, методичну та фінансову підтримку міських громадських ініціатив
	1.2.2. Забезпечити оптимальне використання ресурсів ОМС, ІГС та підприємницьких структур для вирішенні місцевих проблем
	1.2.3. Створити умови для практичного впровадження механізмів соціального партнерства
1.3. Розвиток громадянського	1.3.1. Активізувати роботу дорадчих органів, створених

суспільства	при міській раді
	1.3.2. Створити умови для взаємодії ОМС, ІГС і підприємницьких структур
Стратегічна ціль 2. Комфортне, безпечне, доступне середовище для мешканців та гостей громади та просторовий розвиток	
<i>Оперативні цілі</i>	<i>Завдання</i>
2.1. Сталий просторовий розвиток та екологічна безпека громади	2.1.1. Забезпечити інтегрованість планування розвитку громади.
	2.1.2. Забезпечити захист та розвиток природних ресурсів та природної спадщини міста
	2.1.3. Забезпечити доступність міського середовища для людей з обмеженими можливостями.
2.2. Якісна система надання комунальних послуг, благоустрій території громади, що орієнтовані на задоволення потреб мешканців міста	2.2.1. Забезпечити модернізацію та інноваційний розвиток інженерної інфраструктури громади.
	2.2.2. Оптимізувати діяльність комунальних підприємств, які є надавачами комунальних послуг населенню громади
	2.2.3. Створення якісної системи управління відходами
2.3. Удосконалена транспортна система громади. Забезпечення розвитку мікромобільності	2.3.1. Забезпечити задоволення потреб громади в пасажирських перевезеннях.
	2.3.2. Створити систему підтримки велосипедного руху у громаді.
	2.3.3. Модернізувати дорожньо-транспортну систему громади для усіх груп населення
	2.3.4. Забезпечити розвиток екологічно-чистого автомобільного транспорту.
	2.3.5. Забезпечити відновлення діяльності водного транспорту.
2.4. Сталий енергетичний розвиток громади	2.4.1. Впровадити систему енергоменеджменту.
	2.4.2. Забезпечити комплексну термомодернізацію будівель комунальної власності.
	2.4.3. Забезпечити актуалізацію та реалізацію ПДСЕРК та міського енергетичного плану.
	2.4.4. Забезпечити розвиток енергетичної незалежності громади
2.5. Доступні, комфортні, безпечні умови проживання, відпочинку та дозвілля	2.5.1. Забезпечити створення та утримання якісних публічних зон, безпечність та доступність гендерно-орієнтовного міського середовища
	2.5.2. Забезпечити сучасну систему освіти та розвиток молоді
	2.5.3. Забезпечити ефективну систему соціального захисту населення та впровадження ветерано-орієнтованої політики
	2.5.4. Забезпечити розвиток сучасної, орієнтованої на пацієнта системи охорони здоров'я, впровадження інновацій та сучасних методик реабілітації
	2.5.5. Забезпечити розвиток комплексної системи безпеки громади
Стратегічна ціль 3. Економічно самодостатнє місто зі стабільним добробутом населення	
<i>Оперативні цілі</i>	<i>Завдання</i>

3.1. Економічне зростання промислового виробництва та сфери послуг, для залучення інвестицій	3.1.1. Забезпечити розроблення і впровадження програми ревіталізації економіки громади
	3.1.2. Просувати інвестиційні можливості громади
	3.1.3. Забезпечити інформаційну підтримку бізнесу
3.2. Захист економічних інтересів малого і середнього підприємництва	3.2.1. Забезпечити ефективний діалог та взаємодію міської влади й бізнесу
	3.2.2. Забезпечити створення сприятливого бізнес-середовища
Стратегічна ціль 4. Білгород-Дністровський – культурний та туристичний центр Півдня України	
<i>Оперативні цілі</i>	<i>Завдання</i>
4.1 Відродження, збереження та розвиток культурно-історичної спадщини громади	4.1.1. Забезпечити розроблення і впровадження системи заходів щодо збереження культурно-історичної спадщини міста
	4.1.2. Забезпечити раціональне використання та популяризацію об'єктів культурно-історичної спадщини міста в туристичній діяльності
	4.1.3. Зміцнити культурну самобутність громади як історичного центру мультикультурної спадщини.
4.2. Розвиток туристичного потенціалу	4.2.1 Сприяти створенню сучасної туристичної інфраструктури міста
	4.2.2. Забезпечити розвиток символічного капіталу (бренду) міста
	4.2.3. Забезпечити розвиток комплексного туристичного продукту міста
	4.2.4. Забезпечити розвиток подієвого туризму

РОЗДІЛ 6.

УЗГОДЖЕНІСТЬ СТРАТЕГІЇ З ПРОГРАМНИМИ ТА СТРАТЕГІЧНИМИ ДОКУМЕНТАМИ

РОЗДІЛ 6. УЗГОДЖЕННЯ СТРАТЕГІЇ З ПРОГРАМНИМИ ТА СТРАТЕГІЧНИМИ ДОКУМЕНТАМИ

Сталим є розвиток, що задовольняє потреби суспільства, не ставлячи під загрозу спроможність майбутніх поколінь задовольняти свої потреби. Тобто в основі лежать права людини на життя та повноцінний розвиток. Це система взаємоузгоджених управлінських, економічних, соціальних, природоохоронних заходів, спрямованих на формування системи суспільних відносин на засадах довіри, партнерства, солідарності, консенсусу, етичних цінностей, безпечного навколишнього середовища, національних джерел духовності.

25 вересня 2015 року держави-члени Організації Об'єднаних Націй погодили 17 Цілей сталого розвитку (далі – ЦСР) в рамках Порядку денного у галузі розвитку на період після 2015 року. ЦСР, побудовані на основі Цілей розвитку тисячоліття – глобальної програми, що реалізовувалася з 2000 до 2015 року, будуть орієнтиром до 2030 року у впровадженні засад сталого розвитку на глобальному рівні.

У процесі визначення цілей розвитку громади, відповідних завдань та показників на довгострокову перспективу необхідно враховувати глобальні орієнтири сталого розвитку, принципи сталого розвитку та суспільну думку щодо бачення майбутнього розвитку. У відповідності до цього у табл. 7 наведено узгодженості оперативних цілей Стратегії та Цілей сталого розвитку до 2030 р.

1. Подолання бідності.
2. Подолання голоду.
3. Міцне здоров'я.
4. Якісна освіта.
5. Гендерна рівність.
6. Чиста вода та належні санітарні умови.
7. Відновлювальна енергія.
8. Гідна праця та економічне зростання.
9. Інновації та інфраструктура.
10. Скорочення нерівності.
11. Сталий розвиток міст та спільнот.

12. Відповідальне споживання.
13. Боротьба зі зміною клімату.
14. Збереження морських екосистем.
15. Збереження екосистем суходолу.
16. Мир та справедливість.
17. Партнерство за ради стійкого розвитку.

Таблиця 7 – Аналіз узгодженості оперативних цілей Стратегії та Цілей сталого розвитку до 2030 р.

Глобальні цілі сталого розвитку до 2030 р.	1.1. Ефективне, прозоре та відкрите міське врядування	1.2. Дієва взаємодія органів місцевої влади, інститутів громадянського суспільства та підприємницьких структур на засадах партнерства	1.3. Розвиток громадянського суспільства	2.1. Сталий просторовий розвиток та екологічна безпека громади	2.2. Якісна система надання комунальних послуг, благоустрій території громади, що орієнтовані на задоволення потреб мешканців міста	2.3. Удосконалена транспортна система громади. Забезпечення розвитку мікромобільності	2.4. Сталий енергетичний розвиток громади	2.5. Доступні, комфортні, безпечні умови проживання, відпочинку та дозвілля	3.1. Економічне зростання промислового виробництва та сфери послуг, для залучення інвестицій	3.2. Захист економічних інтересів малого і середнього підприємництва	4.1. Відродження, збереження та розвиток культурно-історичної спадщини громади	4.2. Розвиток туристичного потенціалу
				++					+++	+++		++
				++					++	++		++
					++			+++				
					++			++				
	++	++	++			++						
					++			+				

[illegible]

Національна система стратегічного планування базується на узгодженій системі координації процесів стратегічного планування на центральному, регіональному та місцевому рівнях. Стратегія Державного регіонального розвитку до 2027 р.: «Розвиток та єдність, орієнтовані на людину».

У табл. 8. наводиться узгодження Оперативних цілей Державної стратегії регіонального розвитку до 2027 р.: „Розвиток та єдність, орієнтовані на людину” та Оперативних цілей Стратегії.

Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2027 року: „Розвиток та єдність, орієнтовані на людину” включає три Стратегічні цілі:

1. Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах.

2. Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів.

3. Ефективне людиноцентричне багаторівневе врядування.

До Оперативних цілей Державної Стратегії регіонального розвитку до 2027 р. відносяться:

Забезпечення інтегрованого розвитку територій з урахуванням інтересів майбутніх поколінь

Задоволення потреби населення у якісних адміністративних і публічних послугах

Соціальний захист ветеранів війни та їх сімей, ВПО та інших вразливих груп

Інфраструктура, стійка до безпекових, соціальних та економічних викликів

Сильна, спроможна та конкурентоздатна регіональна економіка

Розвиток інституційної спроможності органів публічної влади з урахування практик

ЄС

Розвиток різних форм співробітництва та управління публічними інвестиціями.

**ОНОВЛЕНА ДЕРЖАВНА
СТРАТЕГІЯ РЕГІОНАЛЬНОГО
РОЗВИТКУ НА
2021-2027 РОКИ:**
КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ

Таблиця 8. Аналіз узгодженості Оперативних цілей Стратегії та Оперативних цілей Державної Стратегії регіонального розвитку до 2027 р. „Розвиток та єдність, орієнтовані на людину”.

[illegible]

Стратегія відновлення та розвитку Одеської області на період 2021-2027 р. передбачає досягнення таких стратегічних та оперативних цілей розвитку регіону:

Стратегія регіонального розвитку Одеської області до 2027 р.

Економіка

- 1.1. Створення базових передумов для ефективного ведення бізнесу
- 1.2. Імплементация активаторів економічного зростання
- 1.3. Трансформація економіки регіону

Людський капітал

- 2.1. Покращення якості життя населення
- 2.2. Підвищення продуктивності
- 2.3. Забезпечення згуртовності

Врядування

- 3.1. Впровадження планування і моніторинг
- 3.2. Забезпечення ресурсів для відновлення та розвитку територій
- 3.3. Налаштування екосистеми належного врядування

Стратегія узгоджується зі Стратегією регіонального розвитку Одеської області.

Оцінка узгодженості Оперативних цілей Стратегії із наведеними вище Оперативними цілями Стратегії відновлення та розвитку Одеської області на період 2021-2027 р. здійснена у таблиці 9.

Таблиця 9– Аналіз узгодженості Оперативних цілей Стратегії

[illegible]

Співставлення комплексу оперативних цілей Стратегії відновлення та розвитку Одеської області на період 2021-2027 р. та оперативних цілей Стратегії (*табл. 6.3.*) також підтверджує їх узгодженість. Крім того проведений аналіз визначає цільову орієнтованість Стратегії громади на забезпечення безпечних та комфортних умов проживання мешканців, розвиток людського потенціалу, формування ефективного та прозорого управління просторовим розвитком.

З метою досягнення стратегічних цілей у сфері зміни клімату відповідно до п.29 та п.35 «Операційного плану заходів з реалізації у 2024–2026 роках Стратегії формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року» Білгород-Дністровською міською радою включено до проєкту Стратегію питання адаптації до зміни клімату та передбачені відповідні заходи.

РОЗДІЛ 7.

ПРОВЕДЕННЯ МОНІТОРИНГУ, ОЦІНЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ

РОЗДІЛ 7. ПРОВЕДЕННЯ МОНІТОРИНГУ, ОЦІНЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ

Реалізація Стратегії розвитку Білгород-Дністровської громади передбачає виконання одночасно багатьох завдань різними структурами міської ради за участі багатьох партнерів, що ставить перед керівництвом громади питання раціонального управління цим доволі складним процесом.

Процес реалізації Стратегії здійснюється на основі Плану заходів з її реалізації. План заходів з реалізації Стратегії розробляється для забезпечення виконання завдань, визначених Стратегією та затверджується Білгород-Дністровською міською радою.

Адміністрування здійснюється виконавчим комітетом та відповідними структурними підрозділами міської ради. З метою координації дій розпорядженням міського голови створюється постійно діючий Комітет з управління впровадженням Стратегії розвитку громади (далі – КУВ). До складу КУВ входять відповідальні за виконання завдань. Очолює КУВ посадова особа з керівників громади. Повний склад КУВ та персональна відповідальність за реалізацію завдань Стратегії визначається розпорядженням міського голови. КУВ збирається не рідше одну раз на рік та виконує наступні функції:

- організовує взаємодію підрозділів виконавчих органів міської ради, органів державної влади, підприємств та установ громади в процесі реалізації Стратегії, програм та проєктів громади;
- здійснює підготовку щорічних звітів про стан реалізації Стратегії, надає їх міському голові та презентує на останньому в році черговому пленарному засіданні міської ради. Повний текст звіту підлягає обов'язковому розміщенню на офіційному сайті Білгород-Дністровської міської ради.

Пропозиції щодо зміни основного тексту Стратегії розглядаються Департаментом економіки та розвитку інфраструктури міста, обговорюються на чергових та позачергових нарадах КУВ і виносяться на розгляд сесії Білгород-Дністровської міської ради один раз на рік (при необхідності - двічі на рік).

Моніторинг – це постійний процес збору даних про процес і показники виконання стратегії, що досягаються у ході її реалізації. Головний сенс моніторингу полягає у виконанні двох взаємопов'язаних функцій – спостереження (відслідковування) та попередження. Відслідковування проводиться з метою виявлення відповідності наявного стану речей бажаному результату, а попередження – з метою попередження небажаних наслідків.

Результати моніторингу є основою для висновків про необхідність коригування/оновлення Стратегії та стимулювання її реалізації.

Моніторинг реалізації Стратегії розвитку Білгород-Дністровської міської громади включає три рівні:

1). **Моніторинг зовнішнього середовища, яке впливає на розвиток громади.** Базується на аналізі основних показників, що характеризують ситуацію в державі в цілому та Одеській області зокрема, які є стратегічно важливими для громади. Підсумки підводяться один раз на рік та доводяться як частина зведеного аналітичного моніторингового звіту.

2). **Моніторинг стану розвитку громади** проводиться з урахуванням переліку показників для територіальних громад, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів №305 від 15 березня 2024 р., додатки 2, 4, і базується, зокрема, на таких категоріях показників:

- Демографічні тенденції (чисельність населення, кількість внутрішньо переміщених осіб).

- Фінансова самодостатність (темپ зростання (зменшення) доходів загального фонду місцевого бюджету (без трансфертів), відсотків до відповідного періоду попереднього року; частка місцевих податків і зборів у доходах загального фонду місцевого бюджету (без трансфертів); частка видатків бюджету розвитку у видатках місцевого бюджету (загальний та спеціальний фонди)).

- Економічна активність (рівень безробіття; кількість діючих МСП; фінансування проектів регіонального розвитку в ТГ).

- Якість і доступність публічних послуг (рівень автоматизації центрів надання адміністративних послуг; рівень покриття інтернет та мобільним зв'язком; обсяг видатків на надання соціальних послуг у місцевих бюджетах; кількість надавачів соціальних послуг; співвідношення наявної кількості місць у закладах дошкільної освіти до фактичної чисельності вихованців, охоплених закладами дошкільної освіти; рівень охоплення імунопрофілактикою відповідно до Календаря профілактичних щеплень в Україні за віком під час профілактики десяти інфекційних захворювань; укомплектованість закладів охорони здоров'я лікарями; укомплектованість закладів охорони здоров'я фахівцями (молодшими спеціалістами) з медичною та фармацевтичною освітою.

- Стан навколишнього середовища та якість життя (інвестиції в обладнання та устаткування, що пов'язані з екологічно більш чистими технологіями; цільовий показник з підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів; забезпеченість централізованим водопостачанням і водовідведенням; покриття договорами на вивезення ТПВ).

3) Моніторинг процесу досягнення цілей Стратегії проводиться відповідно до системи показників, наведених у таблиці 7.

Звіт про результати проведення моніторингу реалізації Стратегії готує КУВ, узагальнення та формування його тексту здійснює Департамент економіки та розвитку інфраструктури міста Білгород-Дністровської міської ради. Він включає узагальнену таблицю у формі згідно додатку 12 до Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад, затверджених наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 21.12.2022 № 265, та висновки у вигляді аналітичної довідки. Голова КУВ в термін не пізніше одного місяця після закінчення звітного періоду представляє його на розгляд сесії міської ради. Повний текст звіту підлягає обов'язковому розміщенню на офіційному веб-сайті Білгород-Дністровської громади.

Оцінювання реалізації Стратегії та Плану заходів з її реалізації проводиться після завершення строку їх реалізації на основі даних звітів проведеного моніторингу та є необхідним етапом для отримання інформації стосовно досягнення очікуваних результатів, їх впливу на стан соціально-економічного та екологічно-збалансованого розвитку територіальної громади та інформації щодо сталості змін з метою прийняття необхідних управлінських рішень та необхідних коригувань.

На основі здійснення оцінювання складається заключний звіт, який містить результати порівняння фактичних та цільових значень показників; досягнення запланованих цілей; задоволення потреб різних груп заінтересованих осіб; наявних незапланованих змін та впливів; діяльності, що призвела до змін (зокрема незапланованих); ефективності механізмів реалізації, ресурсних витрат, стійкості результатів Стратегії.

Заключний звіт щодо оцінювання реалізації Стратегії та Плану заходів не пізніше трьох місяців після закінчення звітного періоду подаються на розгляд Білгород-Дністровської міської ради та оприлюднюються на офіційному веб-сайті громади та у місцевих засобах масової інформації.

Таблиця 10. Система показників для моніторингу процесу досягнення цілей Стратегії розвитку Білгород-Дністровської територіальної громади

Стратегічні/Оперативні цілі	Показник	Одиниця вимірювання	Базове значення 2024/2023	Проміжне значення 2025	Цільове значення 2027	Джерело даних
Стратегічна ціль 1. Громада з ефективним і прозорим врядуванням, що базується на активній громадській участі та розвинених механізмах соціального партнерства	Частка мешканців/мешканок задоволених якістю соціальних послуг	%	18,1	30,0	40,0	Опитування
	Частка мешканців/мешканок задоволених якістю медичних послуг	%	37,9	50,0	60,0	Опитування
	Кількість консультацій з громадськістю	одиниць	3	5	7	Відділ інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю
1.1.Ефективне, прозоре та відкрите міське врядування	Кількість впроваджених та оновлених механізмів участі	одиниць	-	2	4	Відділ інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю
	Кількість проведених інформаційних та комунікаційних кампаній	одиниць	10	14	16	Відділ інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю
	Кількість адміністративних послуг, що надає ЦНАП	одиниць	491	492	492	Управління з питань надання адміністративних послуг
	Кількість	одиниць	3	3	3	Управління з питань надання

	адміністративних послуг ЦНАП, що надаються дистанційно					адміністративних послуг
1.2. Дієва взаємодія органів місцевої влади, інститутів громадянського суспільства та підприємницьких структур на засадах партнерства	Кількість реалізованих міських громадських ініціатив	одиниць	10	12	15	Відділ інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю
	Кількість впровадження механізмів соціального партнерства	одиниць	1	2	4	Відділ інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю
1.3. Розвиток громадянського суспільства	Кількість активних дорадчих органів, створених при міській раді	одиниць	10	10	12	Відділ інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю
<i>Стратегічні/Оперативні цілі</i>	<i>Показник</i>	<i>Одиниця вимірювання</i>	<i>Базове значення 2024/2023</i>	<i>Проміжне значення 2025</i>	<i>Цільове значення 2027</i>	<i>Джерело даних</i>
Стратегічна ціль 2. Комфортне, безпечне, доступне середовище для мешканців та гостей громади та просторовий розвиток	Частка мешканців громади, які вважають проживання у громаді комфортним	%	12.8	30	40	Опитування
	Частка мешканців громади, що позитивно оцінюють стан безпеки в громаді	%	28.7	40	50	Опитування
2.1. Сталий просторовий розвиток та екологічна безпека громади	Наявність актуалізованого генерального плану	+/-	-	-	+	Управління містобудування та архітектури

	міста					
	Кількість готових захисних споруд до прийому осіб, що укриваються	одиниць	61	63	65	Відділ з питань цивільного захисту, оборонної та мобілізаційної роботи
	Частка об'єктів фізичного оточення і послуг для осіб з інвалідністю, що відповідають вимогам безбар'єрності	%	50	60	70	Управління містобудування та архітектури
2.2. Якісна система надання комунальних послуг, благоустрій території громади, що орієнтовані на задоволення потреб мешканців міста	Протяжність відновленої мережі водопостачання	км	1,310	3,5	2,2	Департамент житлово-комунального господарства та капітального будівництва
	Протяжність збудованої /відремонтованої мережі водовідведення	км	0,885	1,1	1,3	Департамент житлово-комунального господарства та капітального будівництва
	Кількість відремонтованих пасажирських ліфтів	одиниць	1 / 12	9	20	Департамент житлово-комунального господарства та капітального будівництва
	Створення якісної системи управління відходами	одиниць	-	1	1	Департамент житлово-комунального господарства та капітального будівництва
2.3. Удосконалена транспортна система громади. Забезпечення розвитку мікромобільності	Протяжність відремонтованого дорожнього покриття на вулицях міста	тис. м²	19,6	18,5	22,0	Департамент житлово-комунального господарства та капітального будівництва
	Протяжність велосипедних доріжок	км	1,45	4,3	5,3	Департамент житлово-комунального господарства та капітального будівництва
2.4. Сталий енергетичний розвиток	Кількість термомодернізованих	одиниць	0	1	2	Департамент житлово-комунального господарства та капітального будівництва

громади	будівель комунальної власності					
	Кількість впроваджених альтернативних джерел на об'єктах комунальної власності	одиниць	1	2	3	Департамент житлово-комунального господарства та капітального будівництва
2.5. Доступні, комфортні, безпечні умови проживання, відпочинку та дозвілля	Кількість відремонтованих комунальних закладів	одиниць	6	4	7	Комунальне підприємство «Білгород-Дністровське міське управління капітального будівництва»
	Кількість закладів освіти, що покращили матеріально-технічну базу	одиниць	11	14	17	Управління освіти
	Відсоток дітей з ООП, що навчаються в закладах загальної середньої освіти	%	1.9	2.4	3.6	Управління освіти
	Кількість проведених інформаційно-просвітницьких кампаній серед молоді	одиниць	26	34	42	Управління освіти
	Кількість ветерано-орієнтованих послуг, що надаються у громаді	одиниць	224	268	336	Департамент соціальної, сімейної політики та охорони здоров'я
	Кількість медичних закладів, що покращили матеріально-технічну базу	одиниць	2	2	3	Департамент соціального захисту населення, сім'ї, молоді та охорони здоров'я
	Кількість зелених зон і	одиниць	9	9	9	Департамент житлово-комунального

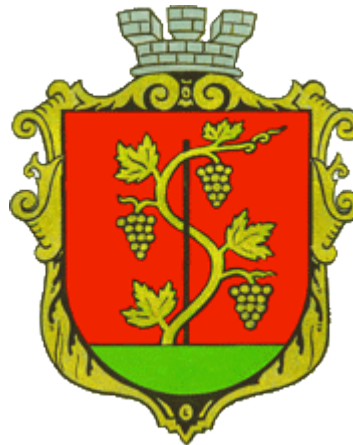
	громадських просторів у населених пунктах громади					господарства та капітального будівництва
	Кількість працюючих приладів відео спостереження та відео фіксації в населених пунктах	одиниць	190	200	220	Департамент житлово-комунального господарства та капітального будівництва
	Кількість облаштованих захисних споруд цивільного захисту та найпростіших укриттів на території громади	одиниць	61	63	65	Відділ освіти, Департамент житлово-комунального господарства та капітального будівництва
	Створена місцева автоматизована система централізованого оповіщення	одиниць	-	-	1	Департамент житлово-комунального господарства та капітального будівництва
<i>Стратегічні/Оперативні цілі</i>	<i>Показник</i>	<i>Одиниця вимірювання</i>	<i>Базове значення 2024/2023</i>	<i>Проміжне значення 2025</i>	<i>Цільове значення 2027</i>	<i>Джерело даних</i>
Стратегічна ціль 3. Економічне самодостатнє місто зі стабільним добробутом населення	Кількість суб'єктів господарювання приватного сектору в громаді	одиниць	2086	2150	2200	https://clarity-project.info/hromada/UA51040010000016896
	Зростання власних доходів місцевого бюджету (у % до попереднього року)	%	64,9	70	75	https://openbudget.gov.ua/local-budget/

3.1. Економічне зростання промислового виробництва та сфери послуг, для залучення інвестицій	Кількість об'єктів комунальної власності, які можливо надати в оренду та під інвестиції	одиниць	2	4	4	Управління комунальної власності
	Кількість інформаційно-навчальних заходів (семінарів, круглих столів, брифінгів) з представниками бізнесу	одиниць	-	4	4	Відділ з питань соціально-економічного розвитку
	Кількість промислових підприємств у громаді	одиниць	15	15	16	Відділ з питань соціально-економічного розвитку
3.2. Захист економічних інтересів малого і середнього підприємництва	Кількість функціонуючих в громаді фізичних осіб – підприємців, в тому числі жінок	одиниць	1377	1400	1420	https://clarity-project.info/hromada/UA51040010000016896
	Кількість спілок підприємців ТГ або ГО підприємців	одиниць	3	4	4	Відділ з питань соціально-економічного розвитку
<i>Стратегічні/Оперативні цілі</i>	<i>Показник</i>	<i>Одиниця вимірювання</i>	<i>Базове значення 2024/2023</i>	<i>Проміжне значення 2025</i>	<i>Цільове значення 2027</i>	<i>Джерело даних</i>
Стратегічна ціль 4. Білгород-Дністровський – культурний та	Кількість туристів, що відвідують громаду (за попередній рік)	осіб	200	250	1500	Відділ з питань туризму та міжнародних відносин
	Зростання обсягу	%	0	5	10	Відділ з питань туризму та міжнародних відносин

туристичний центр Півдня України	туристичного збору					відносин
4.1 Відродження, збереження та розвиток культурно-історичної спадщини громади	Кількість реалізованих культурних проєктів	одиниць	0	2	5	Відділ культури
	Кількість відреставрованих об'єктів культурно-історичної спадщини	одиниць	0	1	2	Відділ з питань туризму та міжнародних відносин
	Кількість організованих культурних заходів (фестивалі, екскурсії)	одиниць	0	1	2	Відділ з питань туризму та міжнародних відносин
	Кількість створених цифрових продуктів (віртуальні тури, 3D-моделі, сайти)	одиниць	0	1	2	Відділ культури, Відділ з питань туризму та міжнародних відносин
	Кількість створених інформаційних стендів, табличок та інформаційних вказівників для історико-культурних пам'яток	одиниць	0	1	5	Відділ культури, Відділ з питань туризму та міжнародних відносин
4.2. Розвиток туристичного потенціалу	Кількість нових об'єктів туристичної інфраструктури	одиниць	0	0	1	Відділ з питань туризму та міжнародних відносин
	Кількість створених цифрових послуг для туристів	одиниць	0	0	1	Відділ з питань туризму та міжнародних відносин
	Кількість створених або оновлених туристичних	одиниць	5	1	10	Відділ культури, Відділ з питань туризму та міжнародних відносин, КП “Акермантурінвест”

	маршрутів					
	Кількість нових місць для розміщення туристів	одиниць	1	1	2	Відділ культури, Відділ з питань туризму та міжнародних відносин, КП “Акермантурінвест”, дані про реєстрацію нових закладів розміщення
	Тривалість перебування туристів	доба	0	0	1	КП “Акермантурінвест”, дані готелів
	Кількість інформаційних матеріалів (буклетів, карт, онлайн-гайдів)	одиниць	2	0	2	Відділ з питань туризму та міжнародних відносин, КП “Акермантурінвест”
	Кількість публікацій у зовнішніх ЗМІ про громаду	одиниць	0	1	3	Відділ з питань туризму та міжнародних відносин, аналіз кількості статей, відеосюжетів та блогів, які популяризують громаду як туристичний напрямок.
	Кількість підписаних угод про співпрацю з іншими громадами та туристичними агенціями	одиниць	5	1	2	Відділ з питань туризму та міжнародних відносин
	Кількість спільних заходів із міжнародними партнерами	одиниць	0	0	1	Відділ з питань туризму та міжнародних відносин

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення міської ради
від _____ № ____

**План заходів на 2025-2027 роки
з реалізації Стратегії розвитку
Білгород-Дністровської міської територіальної громади
на період до 2027 року**

2025 рік

Зміст

1. ПРОГРАМИ, ПРОЄКТИ І ЗАХОДИ	82
2. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ТА ПЛАНУ ЗАХОДІВ	112
3. МОНІТОРИНГ ТА ОЦІНЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПЛАНУ ЗАХОДІВ	156

Перелік таблиць

Таблиця 1. Перелік програм, проєктів і заходів місцевого розвитку Плану заходів на 2025-2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Білгород-Дністровської територіальної громади на період до 2027 року	82
Таблиця 2. Орієнтовна потреба фінансового ресурсу для Плану заходів на 2025-2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Білгород-Дністровської територіальної громади на період до 2027 року, тис. грн.	112
Таблиця 3. Фінансове забезпечення реалізації Плану заходів на 2025-2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Білгород-Дністровської територіальної громади на період до 2027 року	113
Таблиця 4. Перелік місцевих програм розвитку, що спрямовані на реалізацію стратегії	146

План заходів на 2025-2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Білгород-Дністровської міської територіальної громади на період до 2027 року розроблений за підтримки ініціативи «Інклюзивне відновлення за лідерства громад» (CLIR) проєкту «Супровід Урядових реформ в Україні» (SURGe), що фінансується Урядом Канади та впроваджується компанією Alinea International.

1. ПРОГРАМИ, ПРОЄКТИ І ЗАХОДИ

Впровадження Стратегії розвитку Білгород-Дністровської міської територіальної громади здійснюється на основі Плану заходів з її реалізації. План заходів розробляється для забезпечення виконання завдань, визначених Стратегією та затверджується міською радою.

План заходів розроблений на 2025-2027 роки, складається із проєктів місцевого (регіонального) розвитку, місцевих програм розвитку, відповідно до завдань, основою для яких є стратегічні та оперативні цілі, визначені Стратегією розвитку Білгород-Дністровської громади.

До Плану відібрано 136 заходів, проєктних ідей, а також міських цільових програм, що наповнюють усі завдання, оперативні та стратегічні цілі (таб.1).

Перелік програм, проєктів і заходів місцевого розвитку Плану заходів на 2025-2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Білгород-Дністровської міської територіальної громади на період до 2027 року

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 1.

ГРОМАДА З ЕФЕКТИВНИМ І ПРОЗОРИМ ВРЯДУВАННЯМ, ЩО БАЗУЄТЬСЯ НА АКТИВНІЙ ГРОМАДСЬКІЙ УЧАСТІ ТА РОЗВИНЕНИХ МЕХАНІЗМАХ СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА

№ п/п	Оперативна ціль, на досягнення якої спрямований проєкт/захід/програма	Завдання стратегії на досягнення якої спрямований проєкт/захід/програма	Назва проєкту/заходу, місцевої цільової програми	Період реалізації, роки	Виконавці	Індикатори (показники) результативності
1	1.1. Ефективне, прозоре та відкрите міське врядування	1.1.1. Оптимізувати діяльність органів місцевого самоврядування	Будівництво будівлі Центру надання адміністративних послуг за адресою: вул. Михайлівська, 56 м. Білгород-Дністровський	2027	Комунальне підприємство «Білгород-Дністровське міське управління капітального будівництва»	Будівництво будівлі Центру надання адміністративних послуг
2		1.1.2. Забезпечити розвиток інформаційного простору міста та	Міська цільова Програма висвітлення діяльності Білгород-Дністровської міської ради, її виконавчих	2025-2026	Відділ інформаційної діяльності та комунікацій з	Заходи для підвищення іміджу громади: надруковані повідомлення, оголошення - 180 од.;

		створити ефективну систему комунікацій	органів та сприяння подальшому вдосконаленню інформаційної сфери міста на 2024-2026 роки		громадськістю	виготовлення телепродукту - 2000 годин; виготовлення поліграфічної продукції - 50 од.
3			Покращення якості надання адміністративних послуг	2025-2027	Управління з питань надання адміністративних послуг Білгород-Дністровської міської ради	Надання до 500 видів адміністративних послуг з мінімізацією втрати часу на обслуговування громадян щороку
4		1.1.3. Впровадити ефективні процедури участі громадськості в актуалізації та вирішенні місцевих проблем	Використання в роботі інструментів електронної демократії «Єдина платформа місцевої електронної демократії» - E-dem	2025-2027	Департамент економіки та розвитку інфраструктури міста	До 50 обговорень НПА та Е-консультацій в рік. До 15 проведених опитувань громадськості на рік, що налагодить комунікацію громадян та влади у вирішенні різноманітних соціально важливих проблем
5		1.1.4. Підвищення рівня інформатизації	Підвищення ефективності управління ресурсами громади через впровадження цифрових технологій	2025-2027	Відділ моніторингу та супроводження програм галузевого спрямування	Збільшення до 70% мешканців, які користуються електронними сервісами за весь період
6	1.2. Дієва взаємодія органів місцевої влади, інститутів громадянського суспільства та підприємницьких структур на засадах партнерства	1.2.1. Забезпечити організаційну, інформаційну, методичну та фінансову підтримку міських громадських ініціатив	Розробка Статуту громади в частині визначення та забезпечення організаційної, інформаційної та методичної підтримки міських громадських ініціатив	2025-2027	Відділ інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю	Наявність Статуту громади
7		1.2.2. Забезпечити оптимальне використання ресурсів ОМС, ІГС та	Впровадження Міської цільової програми підтримки та розвитку малого та середнього	2025-2027	Департамент економіки та розвитку інфраструктури	4 інформаційно-навчальні заходи для представників бізнесу; 5 од. - публічні заходи економічного та

		підприємницьких структур для вирішенні місцевих проблем	підприємництва Білгород-Дністровської територіальної громади на 2025-2027 роки		міста	інвестиційного спрямування щороку
8		1.2.3. Створити умови для практичного впровадження механізмів соціального партнерства	Впровадження Міської цільової програми підтримки та розвитку малого та середнього підприємництва Білгород-Дністровської територіальної громади на 2025-2027 роки	2025-2027	Департамент економіки та розвитку інфраструктури міста	4 інформаційно-навчальні заходи для представників бізнесу щороку
9	1.3. Розвиток громадянського суспільства	1.3.1. Активізувати роботу дорадчих органів, створених при міській раді	Рада з питань внутрішньо переміщених осіб, Координаційний центр підтримки цивільного населення при Білгород-Дністровській міській раді	2025-2027	Департамент соціальної, сімейної політики та охорони здоров'я	16-20 засідань дорадчих органів на 1 рік
10		1.3.2. Створити умови для взаємодії ОМС, ІГС і підприємницьких структур	Впровадження Міської цільової програми підтримки та розвитку малого та середнього підприємництва Білгород-Дністровської територіальної громади на 2025-2027 роки	2025-2027	Департамент економіки та розвитку інфраструктури міста	4 інформаційно-навчальні заходи для представників бізнесу у рік

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 2.

КОМФОРТНЕ, БЕЗПЕЧНЕ, ДОСТУПНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ДЛЯ МЕШКАНЦІВ ТА ГОСТЕЙ ГРОМАДИ ТА ПРОСТОРОВИЙ РОЗВИТОК

№ п/п	Оперативна ціль, на досягнення якої спрямований проєкт/захід/програма	Завдання Стратегії на досягнення якої спрямований проєкт/захід/програма	Назва проєкту/заходу, місцевої цільової програми	Період реалізації, роки	Виконавці	Індикатори (показники) результативності
-------	---	---	--	-------------------------	-----------	---

11	2.1. Сталий просторовий розвиток та екологічна безпека громади	2.1.1. Забезпечити інтегрованість планування розвитку громади	Міська цільова програма оновлення та розроблення містобудівної документації міста Білгорода-Дністровського на 2021-2026 роки	2025-2026	Департамент економіки та розвитку інфраструктури міста	Актуалізація містобудівної документації до 2026 року
12			Проведення оцінки ризиків та вразливості Білгород-Дністровської міської ТГ до зміни клімату	2025-2027	Департамент житлово-комунального господарства та капітального будівництва КП "ЖЕО-1"	Загальний рівень озеленення територій забудови (частка площі зелених насаджень, газонів), % Площа водних поверхонь на території міста, % Рівень забруднення атмосферного повітря
13		2.1.2. Забезпечити захист та розвиток природних ресурсів та природної спадщини міста	Програма розвитку туризму в місті Білгороді – Дністровському на 2024-2026 роки	2025-2026	Департамент економіки та розвитку інфраструктури міста КП Акермантурінвест», МЦ «Благоустрій», Відділ культури	21 захід з популяризації туристичного потенціалу міста, 26 заходів з розвитку та вдосконалення туристичної інфраструктури та підвищення конкурентоспроможності туристичних продуктів міста, 10 реалізованих заходів, направлених на збереження та раціональне використання історико – культурної спадщини міста, 12 заходів з розвитку міжрегіональних та міжнародних зв'язків.
14		2.1.3. Забезпечити доступність міського середовища для маломобільних груп	Створення безбар'єрного простору в Білгород-Дністровській міській територіальній громаді	2025-2027	Департамент економіки та розвитку інфраструктури міста	Підготовка та реалізація 5-ти планів заходів з реалізації створення безбар'єрного простору до

		населення				2027 року
15			Міська програма розвитку цивільного захисту, запобігання виникненню та ліквідації надзвичайних ситуацій м. Білгорода-Дністровського на 2025 – 2029 роки	2025-2027	Відділ з питань цивільного захисту оборонної та мобілізаційної роботи	Придбання 340 засобів цивільного захисту населення, 12 організаційних та спеціальних заходів з цивільного захисту населення за весь період
16			Виїзні (мобільні) рішення для надання адміністративних послуг мешканцям Білгород-Дністровської міської територіальної громади	2025-2027	Управління з питань надання адміністративних послуг Білгород-Дністровської міської ради	Автоматизація 1 робочого місця адміністратора ЦНАП мобільною валізою. Завдяки виїзним (мобільним) рішенням обслуговувати до 100 людей, для яких адміністративні послуги стануть доступнішими до 2027 року
17	2.2. Якісна система надання комунальних послуг,	2.2.1. Забезпечити модернізацію та інноваційний розвиток інженерної інфраструктури громади.	Реконструкція мережі водопостачання по вул. Провадійська	2025	КП "Білгород-Дністровськводоканал"	Реконструкція мережі водопостачання по вул. Провадійська 660,0 метрів
18	благоустрій території громади, що орієнтовані на задоволення потреб мешканців міста		Розробка проектно-кошторисної документації на стадії «Проект» та експертиза по об'єктам «Реконструкція КНС 2, з реконструкцією робочої чаші та реконструкцією технологічних трубопроводів КНС в м. Білгород-Дністровський, Одеської області» та «Будівництво нової чаші в КНС-2 в місті Білгород-Дністровський, Одеської області»	2025	КП "Білгород-Дністровськводоканал"	Розробка ПКД 2 одиниць
19			Реконструкція споруд	2026	КП «Білгород-	Реконструкція 1-го

		фізико-механічної очистки стічних вод на очисних спорудах господарсько-побутової каналізації		Дністровське міське управління капітального будівництва»	комплексу очисних споруд потужністю 20 тис. м³./добу
20		Міська цільова програма "Благоустрій території міста Білгород-Дністровського на 2025-2028 роки	2025-2027	МЦ "Благоустрій"	Ремонт доріг, тротуарів- 1800 кв², Освітлення місць загального користування - 30 од., Озеленення та догляд за насадженнями - 38,4 га, Поповнення спеціалізованої техніки - 8 од.
21		Розроблення ПКД, експертиза, технічний нагляд та проведення реконструкції водопровідної мережі та самопливного колектору по вулиці Олімпійська до вулиці Шевченко. Протяжність 300 м	2025	КП "Білгород-Дністровськводоканал"	Розробка ПКД -1 одиниця, реконструкція водопровідної мережі 300 метрів, реконструкція самопливного колектору 300 метрів.
22		Придбання та встановлення насосного обладнання з частотними регуляторами, працюючими в автоматичному режимі на ВНС «Франко» та НС "Садова"	2025	КП "Білгород-Дністровськводоканал"	Придбання та встановлення 4 одиниць насосного обладнання з частотними регуляторами .
23		Реконструкція мережі водовідведення по вул. Лесі Українки	2025-2026	КП "Білгород-Дністровськводоканал"	Реконструкція мережі водовідведення 650 метрів до 2026 року
24		Реконструкція мережі водопостачання по вул. Лесі Українки	2025	КП "Білгород-Дністровськводоканал"	Реконструкція мережі водопостачання 300 метрів
25		Реконструкція КНС №2	2025-2027	КП "Білгород-	Виконання робіт та заміна

		самопливного та запірного колектору господарсько-побутової каналізації по вулиці Кишинівській у тому числі коригування проектно-кошторисної документації		Дністровськводоканал"	2300,0 метрів каналізаційного колектору за весь період
26		Розроблення ПКД, експертиза, технічний нагляд та проведення реконструкції водопровідних мереж розташованих від ВНС «Південна» провулок Водопровідний по вулицям Сонячна, Ігоря Іванова до МРСО (2302,14 метрів, діаметр магістралі - 315мм)	2025-2026	КП "Білгород-Дністровськводоканал"	Реконструкція 2302,14 метрів водопровідної мережі до 2026 року
27		Реконструкція мережі водопостачання по вул. Героїв України	2025	КП "Білгород-Дністровськводоканал"	Реконструкція 250 метрів трубопроводу
28		Розроблення ПКД, експертиза, технічний нагляд та роботи по об'єкту «Нове будівництво зовнішніх мереж водовідведення по вул. Ізмаїльська, 81, м. Білгород-Дністровський, Одеської області	2025	КП "Білгород-Дністровськводоканал"	Розробка ПКД 1 од., 86 метрів мережі водовідведення
29		Реконструкція мережі водопостачання по вул. Візантійська	2025	КП "Білгород-Дністровськводоканал"	Розвиток та реконструкція систем водопостачання труби 400 м;
30		Реконструкція мережі водопостачання по вул.	2025	КП "Білгород-Дністровськводоканал"	Реконструкція мережі водопостачання 500 метрів

31	Одеський шлях	2025	КП "Білгород-Дністровськводоканал"	Реконструкція комплексу очисних споруд за адресою Шабська, 120
32	Реконструкція споруд фізико-механічної очистки стічних вод на очисних спорудах господарсько-побутової каналізації у м. Білгород-Дністровський Одеської області	2025	КП "Білгород-Дністровськводоканал"	Реконструкція комплексу очисних споруд за адресою Шабська, 120
33	Капітальний ремонт багатоквартирних будинків, їх конструктивних елементів, прибудинкових конструкцій	2025-2027	Департамент житлово-комунального господарства та капітального будівництва КП "ЖЕО-1"	Капітальний ремонт 15-ти багатоквартирних будинків
34	Проведення капітального ремонту, модернізації, заміни, диспетчеризації та технічної експертизи ліфтів багатоквартирних будинків в місті Білгороді-Дністровському на 2022-2025 роки	2025	Департамент житлово-комунального господарства та капітального будівництва	Капітальний ремонт 2-х ліфтів
	Міська цільова програма «Ефективне централізоване теплопостачання міста Білгород-Дністровський на 2024-2026 роки»	2025-2026	Департамент житлово-комунального господарства та капітального будівництва	Реконструкція теплових мереж, які потребують заміни - 3,6 км., придбання 42 од. вузлів комерційного обліку теплової енергії, придбання 1 од. спеціалізованої техніки за весь період

35		2.2.2. Оптимізувати діяльність комунальних підприємств, які є надавачами комунальних послуг населенню громади.	Створення єдиного розрахункового центру та впровадження електронного документообігу	2026-2027	Департамент житлово-комунального господарства та капітального будівництва	Об'єднання платежів за всі комунальні послуги в одному електронному кабінеті та/або впровадження онлай-платформ(чат-ботів) для можливості сплати послуг, подання заявок та комунікації зі споживачами в режимі реального часу
36			Впровадження приладів обліку з можливістю передачі даних у реальному часі	2026-2027	Департамент житлово-комунального господарства та капітального будівництва	Автоматичний збір даних про обсяги споживання послуг
37			Використання відновлювальних джерел енергії в комунальній сфері	2026-2027	Департамент житлово-комунального господарства та капітального будівництва	Модернізація обладнання та перехід на енергоефективні технології (теплоізоляція мереж, зменшення втрат води, тощо)
38		2.2.3. Створення якісної системи управління відходами	Встановлення лінії сортування сміття	2025-2027	КП "Автотранссервіс"	Замовлення, розробка та виготовлення проєктно – кошторисної документації 1 од. та будівництво.
39	2.3. Удосконалена транспортна система громади. Забезпечення розвитку розвитку мікромобільності	2.3.1. Забезпечити задоволення потреб громади в пасажирських перевезеннях	Розвиток громадського транспорту в Білгород-Дністровській міській територіальній громаді та виготовлення Схеми дорожнього руху	2025-2027	Департамент житлово-комунального господарства та капітального будівництва	Облаштування та благоустрій 7 штук в рік зупинок громадського транспорту. Придбання обладнання GPS трекінгу 32 штуки. Розробка додатку у мобільному застосунку з функцією відстеження руху автобусів в реальному часі для зручності всіх верств населення та осіб з особливими потребами.

40	2.3.2. Створити систему підтримки велосипедного руху у громаді	Підтримка велосипедного руху у громаді	2025-2027	Департамент житлово-комунального господарства та капітального будівництва	Розширення веломережі велосипедних доріжок та смуг у межах проїзної частини 3,5 км.
41	2.3.3. Модернізувати дорожньо-транспортну систему громади для усіх категорій населення	Будівництво залізничного переїзду по вул. Сонячний в м. Білгороді - Дністровському Одеської області	2025-2027	КП «Білгород-Дністровське міське управління капітального будівництва»	Будівництво посту площею 39,11 м² Дорожнє покриття 3887,0 м²
42		Капітальний ремонт дорожнього покриття та тротуару провулка Офіцерського (від вул. Незалежності до вул. Тімірязєва) в м. Білгород-Дністровський	2026	КП «Білгород-Дністровське міське управління капітального будівництва»	Капітальний ремонт дорожнього покриття та тротуару провулка Офіцерського 1212,67 м²
43		Капітальний ремонт дорожнього покриття та тротуару вул. Мічуріна	2027	КП «Білгород-Дністровське міське управління капітального будівництва»	Ремонт дорожнього покриття та тротуару по вулиці Ак-Лібо (колишня Мічуріна) 4275,35 м².
44		Капітальний ремонт дорожнього покриття вул. Олімпійської (на ділянці від вул. Адмірала Ушакова до вул. Шевченко) та вул. Миколаївської (на ділянці від вул. Адмірала Ушакова до вул. Кутузова), вул. Кутузова в м. Білгород-Дністровський	2027	КП «Білгород-Дністровське міське управління капітального будівництва»	Капітальний ремонт дорожнього покриття 402,3 м, площа асфальтування 1210,5 м²
45		Капітальний ремонт вул. Суворова у м. Білгород-Дністровський Одеської	2026	КП «Білгород-Дністровське міське управління	Капітальний ремонт дорожнього полотна на ділянці 285,0 м. вул.

		області		капітального будівництва»	Сарматська (колишня Суворова)
46		Капітальний ремонт вул. Військової Слави (від вул. Мічуріна до вул. Незалежності) у м. Білгород-Дністровський Одеської області	2026	КП «Білгород- Дністровське міське управління капітального будівництва»	Капітальний ремонт дорожнього покриття вул. Військової Слави 347,3 м.
47		Капітальний ремонт вул. Паустовського у м. Білгород-Дністровський Одеської області		Комунальне підприємство «Білгород-Дністровське міське управління капітального будівництва»	Капітальний ремонт дорожнього покриття вулиці Олександра Шайбле (колишня Паустовського) 590,0 м. площа 1487,5 м²
48		Капітальний ремонт (відновлення) дорожнього покриття вул. Мирної у м. Білгород- Дністровський Одеської області	2027	КП «Білгород- Дністровське міське управління капітального будівництва»	Капітальний ремонт, відновлення дорожнього покриття на площі 1371 м²довжина 240 м.
49		Капітальний ремонт проїжджої частини за адресою: вул. Одеська, на ділянці від вул. Белінського до вул. Київської, м. Білгород- Дністровський Одеської області	2027	КП «Білгород- Дністровське міське управління капітального будівництва»	Капітальний ремонт дорожнього покриття 107,5 м.
50		Капітальний ремонт вул. Десантників у м. Білгород-Дністровський Одеської області	2025-2027	КП «Білгород- Дністровське міське управління капітального будівництва»	Капітальний ремонт вулиці Десантників 1201,0 м
51		Капітальний ремонт міжбудинкових проїздів по вул. Паркова, № 8, № 8 Г у м. Білгород-	2026-2027	КП «Білгород- Дністровське міське управління капітального	Площа ділянки, що підлягає капітальному ремонту 1616 м².

			Дністровський Одеської області.		будівництва»	
52			Капітальний ремонт дорожнього покриття та тротуару вул. Тімірязєва (від вул. Першотравневої до провулка Офіцерського) в м. Білгород-Дністровський Одеської області.	2026-2027	КП «Білгород-Дністровське міське управління капітального будівництва»	Площа ділянки тротуару по вулиці сержанта Данила Марюхна (бувши Тімірязєва), що підлягає капітальному ремонту – 885 м².
53			Реконструкція дорожнього покриття вул. Міцкевича у м. Білгород-Дністровський Одеської області	2027	КП «Білгород-Дністровське міське управління капітального будівництва»	Протяжність дорожнього покриття, що потребує реконструкції 0,41 км.
54			Капітальний ремонт вул. Маршала Бірюзова у м. Білгород-Дністровський Одеської області	2027	КП «Білгород-Дністровське міське управління капітального будівництва»	Протяжність дороги, що потребує капітального ремонту 0,452 км.
55		2.3.4. Забезпечити розвиток екологічно-чистого автомобільного транспорту.	Створення умов для встановлення зарядних станцій для електромобілів	2025-2027	Департамент житлово-комунального господарства та капітального будівництва	2 зарядні станції
56		2.3.5. Забезпечити відновлення діяльності водного транспорту.	Розробка міської цільової Програми відновлення діяльності водного транспорту	2026-2027	Департамент житлово-комунального господарства та капітального будівництва	Розробка, затвердження та реалізація Програми
57	2.4. Сталий енергетичний розвиток громади	2.4.1. Впровадити систему енергоменеджменту.	Положення про систему енергетичного менеджменту в м. Білгород-Дністровський	2025-2027	Департамент житлово-комунального господарства та капітального будівництва	Реалізація заходів визначених системою енергоменеджменту Розробка та затвердження Положення
58		2.4.2. Забезпечити	Комплексна	2025-2027	Департамент житлово-	Визначення енергетичної

		комплексну термомодернізацію будівель комунальної власності.	термомодернізація будівель комунальної власності		комунального господарства та капітального будівництва	ефективності 10 будівель, виготовлення 10 енергетичних сертифікатів будівель та споруд на рік. Проведення комплексної термомодернізації будівель та споруд
59		2.4.3. Забезпечити актуалізацію та реалізацію ПДСЕРК та міського енергетичного плану.	Забезпечення актуалізації та реалізації Плану дій сталого енергетичного розвитку та клімату (ПДСЕРК)	2025-2027	Департамент житлово-комунального господарства та капітального будівництва	Оновлений ПДСЕРК. До 10 реалізованих енергозберігаючих заходів.
60		2.4.4. Забезпечити розвиток енергетичної незалежності громади	Впровадження альтернативних джерел на об'єктах комунальної власності Білгород-Дністровської територіальної громади	2025-2027	Департамент житлово-комунального господарства та капітального будівництва	Встановлення альтернативних джерел енергії 2 реалізованих проєкти на рік
61	2.5. Доступні, комфортні, безпечні умови проживання, відпочинку та дозвілля	2.5.1. Забезпечити створення та утримання якісних публічних зон, безпечність та доступність гендерно-орієнтовного міського середовища	Міська цільова програма "Підтримка розвитку молоді, фізичної культури та спорту міста Білгорода-Дністровського на 2024-2026 роки " рішення МР від 05.04.2024 року № 1199-VIII	2025-2026	Управління освіти Білгород-Дністровської міської ради	Доступний спорт для ветеранів війни: проведення міських комплексних змагань серед спортсменів з обмеженими фізичними можливостями - 37 заходів за весь період
62		2.5.2. Забезпечити сучасну систему освіти та розвиток молоді	Капітальний ремонт даху будівлі загальноосвітньої школи №6 літ. «А» по вул.Кишинівська, 74, м. Білгород-Дністровський Одеської області	2025-2027	КП «Білгород-Дністровське міське управління капітального будівництва»	Капітальний ремонт даху будівлі закладу освіти 707,0 м ²
63			Капітальний ремонт спортивного майданчика по вул.Козацькій, 18-а, м. Білгород-Дністровський	2025-2027	КП «Білгород-Дністровське міське управління капітального	Капітальний ремонт спортивного майданчика на території міської громади площею 0,5517 га.

		Одеської області		будівництва»	
64		Будівництво фізкультурно-оздоровчого комплексу з критим басейном по вул.Перемоги у м. Білгород-Дністровський Одеської області	2025-2027	КП «Білгород-Дністровське міське управління капітального будівництва»	Нове будівництво площею 1,25 га для комфортних та якісних умов для спортивної інфраструктури
65		Капітальний ремонт будівлі ЗДО №1 «Малятко» за адресою: вул. Єврейська,9, м.Білгород-Дністровський Одеської області	2025-2027	КП «Білгород-Дністровське міське управління капітального будівництва»	Капітальний ремонт приміщень площею 415,27 м²
66		Нове будівництво спортивно-ігрового майданчику біля будинку по вул. Перемоги,21	2025-2027	КП «Білгород-Дністровське міське управління капітального будівництва»	Нове будівництво площею 2530,0 м²
67		Міська цільова програма "Підтримка розвитку освіти міста Білгорода-Дністровського на 2024-2026 роки"	2025-2026	Управління освіти Білгород-Дністровської міської ради	Забезпечення ЗДО комп'ютерною та оргтехнікою - 38 одиниць
68		Міська цільова програма "Підтримка розвитку молоді, фізичної культури та спорту міста Білгорода-Дністровського на 2024-2026 роки "	2025-2026	Управління освіти Білгород-Дністровської міської ради	Доступний спорт для ветеранів війни: проведення міських комплексних змагань серед спортсменів з обмеженими фізичними можливостями - 37 заходів за весь період. Кількість придбаного спортивного обладнання та інвентарю для комунальних дитячо-юнацьких спортивних шкіл - 20 од.

69		Будівництво спортивного комплексу по вул. Сонячний, м.Білгород-Дністровський, Одеської області.	2025-2027	КП «Білгород-Дністровське міське управління капітального будівництва»	Не завершене будівництво двох тенісних кортів загальною площею – 1338 м².
70		Нове будівництво споруди подвійного призначення з властивостями ПРУ ЗЗСО №6, вул. Кишинівська, 74, м. Білгород - Дністровський Одеської області	2025-2026	Управління освіти Білгород-Дністровської міської ради	Нове будівництво площею 708 м² місткість на 250 осіб в одну чисельну зміну
71		Нове будівництво споруди подвійного призначення з властивостями ПРУ ЗЗСО №6, вул. Кишинівська, 74, м. Білгород - Дністровський Одеської області	2025-2026	Управління освіти Білгород-Дністровської міської ради	Капітальний ремонт приміщень площею 555 м². Загальна потужність харчоблоку на 1500 осіб
72		Капітальний ремонт харчоблоку Гімназії №2 за адресою: Одеська область, м. Білгород-Дністровський, вул. Сергія Файнבלата, 37	2025-2026	Управління освіти Білгород-Дністровської міської ради	Капітальний ремонт приміщень площею 339 м². Загальна потужність харчоблоку більше ніж на 900 осіб
73	2.5.3. Забезпечити ефективну систему соціального захисту населення та впровадження ветерано-орієнтованої політики	Міська цільова програма «Забезпечення прав дитини на 2024-2026 роки»	2025-2026	Служба у справах дітей, Білгород-Дністровський міський центр соціальних служб КНП «Білгород-Дністровська міська багатoproфільна	Кількість дитячих будинків сімейного типу, прийомних сімей - 80 од. Кількість підготовлених прийомних батьків, батьків-вихователів, які пройшли навчання з метою

			лікарня» КНП «Білгород-Дністровський центр первинної медико-санітарної допомоги»	підвищення виховного потенціалу - 12 осіб
74	Міська цільова Програма «Забезпечення реалізації державної політики щодо соціального захисту сімей з дітьми, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки в місті Білгороді-Дністровському на 2024-2026 роки»	2025-2026	Департамент соціальної, сімейної політики та охорони здоров'я	Кількість заходів на оздоровлення - 3 заходи; кількість придбаних путівок на оздоровлення дітей - 30 од.
75	Міська Програма «Забезпечення надання інших передбачених законодавством пільг» на 2024–2026 роки	2025-2026	Департамент соціальної, сімейної політики та охорони здоров'я	Кількість осіб, які мають право на пільговий проїзд один раз на рік залізничним, водним, повітряним або міжміським автомобільним транспортом - 90 осіб
76	Міська цільова Програма «Соціальний захист» на 2024–2026 роки	2025-2026	Департамент соціальної, сімейної політики та охорони здоров'я КУ «Білгород-Дністровський територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг)	Надання допомоги малозабезпеченим верствам населення, які опинилися в складних життєвих обставинах - 1875 осіб
77	Міська цільова комплексна програма «Запобігання та протидія домашньому насильству і насильству за ознакою	2025-2027	Департамент соціальної, сімейної політики та охорони здоров'я	Кількість проведених засідань міської координаційної ради з питань сім'ї, гендерної рівності, запобігання та

		статі, забезпечення гендерної рівності, протидія торгівлі людьми в місті Білгороді-Дністровському на період до 2027 року»			протидії домашньому насильству і торгівлі людьми - 12 засідань. Кількість інформаційних кампаній щодо запобігання домашньому насильству - 33 заходи
78		Міська Програма “Виконання судових рішень та виконавчих документів Департаментом соціальної, сімейної політики та охорони здоров’я Білгород-Дністровської міської ради” на 2024-2026 роки”	2025-2026	Департамент соціальної, сімейної політики та охорони здоров’я	Виконання 4 рішень суду та виконавчих документів як судових інстанцій, що входять до складу судової системи України.
79		Міська комплексна Програма підтримки учасників бойових дій, ветеранів війни, Захисників і Захисниць України та членів сімей загиблих Захисників і Захисниць України – мешканців Білгород-Дністровської територіальної громади на 2024-2026 роки	2025-2026	Департамент соціальної, сімейної політики та охорони здоров’я Відділ культури	Забезпечення та матеріальна підтримка до 650 осіб щорічно
80		Реабілітація дітей з інвалідністю	2025-2027	Департамент соціальної, сімейної політики та охорони здоров’я	Забезпечення 46 дітей з інвалідністю послугами з реабілітації
81		Забезпечення організації та реалізації державних заходів, із професійної адаптації ветеранів війни	2025-2027	Департамент соціальної, сімейної політики та охорони здоров’я	Працевлаштування 10 осіб, після опанування професії

82		Забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб	2025-2027	Департамент соціальної, сімейної політики та охорони здоров'я	Внесення 500 внутрішньо переміщених осіб до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб
83		Здійснення верифікації та моніторингу державних виплат	2025-2027	Департамент соціальної, сімейної політики та охорони здоров'я	Уникнення надмірного нарахування державних коштів
84		Соціальна послуга Інформування	2025-2027	Білгород-Дністровський міський центр соціальних служб	До 600 осіб щорічно
85		Соціальна послуга Екстрене (кризове) втручання	2025-2027	Білгород-Дністровський міський центр соціальних служб	Допомога 450 осіб щороку
86		Соціальна послуга Консультативний кризовий телефон	2025-2027	Білгород-Дністровський міський центр соціальних служб	Консультавання з використанням засобів зв'язку, психологічна підтримка та кризові втручання - не менше ніж 50 осіб щорічно
87		Соціальна послуга Консультавання	2025-2027	Білгород-Дністровський міський центр соціальних служб	Допомога в аналізі життєвої ситуації, 600 осіб; психологічне консультування 600 осіб; надання інформації про соціально безпечну поведінку 600 осіб щорічно
88		Соціальна послуга Посередництво	2025-2027	Білгород-Дністровський міський центр соціальних служб	До 3 осіб щорічно
89		Соціальна послуга Представництво інтересів	2025-2027	Білгород-Дністровський міський центр соціальних служб	До 1000 осіб щороку.
90		Соціальна послуга Соціальна адаптація	2025-2027	Білгород-Дністровський міський центр соціальних служб	Надання різного роду соціальних послуг з соціальної адаптації до 100

				осіб щороку
91	Соціальна послуга Соціальна профілактика	2025-2027	Білгород-Дністровський міський центр соціальних служб	Надання різного роду соціальних послуг з соціальної профілактики до 1000 осіб щороку
92	Соціальна послуга Соціальна інтеграція та реінтеграція	2025-2027	Білгород-Дністровський міський центр соціальних служб	Надання різного роду соціальних послуг з соціальної інтеграції та реінтеграції до 50 осіб щороку
93	Соціальна послуга Соціально-психологічна реабілітація	2025-2027	Білгород-Дністровський міський центр соціальних служб	Надання різного роду соціальних послуг з соціально-психологічної реабілітації до 150 осіб щороку
94	Соціальна послуга Соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування	2025-2027	Білгород-Дністровський міський центр соціальних служб	Надання різного роду соціальних послуг з соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування до 250 осіб щороку
95	Соціальна послуга Соціальний супровід сімей/осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах	2025-2027	Білгород-Дністровський міський центр соціальних служб	Надання різного роду соціальних послуг з соціального супроводу сімей/ осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах до 250 осіб щороку
96	Забезпечення організації надання соціальних послуг та реалізація державних заходів, пов'язаних з охороною материнства і дитинства	2025-2027	Департамент соціальної, сімейної політики та охорони здоров'я	Надання соціальних послуг пов'язаних з організацією надання соціальних послуг та реалізацією державних заходів, пов'язаних з охороною материнства і дитинства до 1300 осіб

					щороку	
97			Забезпечення оптимального функціонування цілісної системи захисту прав та законних інтересів дітей в територіальній громаді	2025-2027	Служба у справах дітей Білгород-Дністровської міської ради	Виконання функцій та завдань щодо підтримки дітей, які опинились у складних життєвих обставинах, дітей залишених без батьківського піклування, дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування з щорічним середнім охопленням 115 осіб
98			Соціальний захист та забезпечення громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи	2025-2027	Департамент соціальної, сімейної політики та охорони здоров'я	Пільгове забезпечення 296 осіб
99			Призначення і виплата різних видів державних соціальних допомог	2025-2027	Департамент соціальної, сімейної політики та охорони здоров'я	Виплата різних видів державної соціальної допомоги – 2576 осіб
100			Надання якісних та доступних соціальних послуг	2025-2027	КУ «Білгород-Дністровський територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг)	Забезпечення різними соціальними послугами осіб похилого віку, осіб з інвалідністю, осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах з охопленням 1627 осіб
101			Впровадження якісної моделі ветеранської політики в громаді, створення «Ветеранського хабу»	2025-2027	Департамент соціальної, сімейної політики та охорони здоров'я Департамент економіки та розвитку інфраструктури міста міської ради	Матеріальна підтримка 470 ветеранів війни, Захисників/Захисниць України та членів їх сімей. Виплата грошової компенсації за жилі приміщення 1 особі. Надання статусу особи з

					інвалідністю внаслідок війни 110 особам
102		Забезпечення допоміжними засобами реабілітації (технічними та іншими засобами реабілітації)	2025-2027	Департамент соціальної, сімейної політики та охорони здоров'я	Забезпечення 150 осіб 600 од. допоміжних засобів реабілітації (технічних та інших засобів реабілітації)
103		Реконструкція житлового будинку з приміщеннями для розміщення внутрішньо переміщених осіб по вул. Михайлівська, 54/1 у місті Білгород-Дністровський Одеської області	2025-2027	Комунальне підприємство «Білгород-Дністровське міське управління капітального будівництва»	403,81 м² реконструкція приміщення
104		Реконструкція громадського будинку будівлі бібліотеки літ. «А» в громадський будинок з приміщеннями для розміщення внутрішньо переміщених осіб по вулиці Першотравнева, 70-Г у місті Білгород-Дністровський Одеської області	2025-2027	Комунальне підприємство «Білгород-Дністровське міське управління капітального будівництва»	605,11 м² підлягає реконструкції
105		Капітальний ремонт (відновлення) покриття прибудинкового проїзду біля будинків №56 б та №56 в по вул. Південна в м. Білгород-Дністровський Одеської області (коригування)	2025-2027	Комунальне підприємство «Білгород-Дністровське міське управління капітального будівництва»	Капітальний ремонт 158,0 метрів прибудинкового проїзду біля будинків №56 б та №56 в по вул. Південна
106		Комплексна міська цільова програма	2025-2027	КНП «Білгород-Дністровська міська	Придбання медичного обладнання - 46 одиниць

		«Розвиток та фінансова підтримка закладів охорони здоров'я Білгород-Дністровської міської ради» на 2023-2027 роки		багатопрофільна лікарня», КНП «Білгород-Дністровський центр ПМСД», Департамент житлово-комунального господарства та капітального будівництва, КП «Білгород-Дністровське міське управління капітального будівництва»	
107	2.5.4. Забезпечити розвиток сучасної, орієнтованої на пацієнта системи охорони здоров'я, впровадження інновацій та сучасних методик реабілітації	Міська цільова програма «Охорона здоров'я населення Білгород-Дністровської міської територіальної громади» на 2023-2027 роки	2025-2027	КНП «Білгород-Дністровська міська багатопрофільна лікарня», КНП «Білгород-Дністровський центр первинної медико-санітарної допомоги»	Забезпечення пільговим зубопротезуванням ветеранів війни, в тому числі учасників АТО - 360 осіб
108		Реконструкція приміщень будівель літ. «Б» та літ. «Г» Білгород-Дністровського Центру первинної медико-санітарної допомоги по вул.Свято-Георгіївської,13, м. Білгород-Дністровський Одеської області	2025	КП «Білгород-Дністровське міське управління капітального будівництва», КНП «Білгород-Дністровський центр первинної медико-санітарної допомоги»	Капітальний ремонт профільного відділення лікарні площею 235,4 м²
109		Реконструкція кардіологічного корпусу літ. «Д» КНП «БДМБЛ» з добудовою приміщень під розміщення системи	2025	КП «Білгород-Дністровське міське управління капітального будівництва»,	Нова будівля 919,7 м² приміщень під розміщення системи ангіографічної інтервенційної

		ангіографічної інтервенційної по вул. Сергія Файнבלата, 1, м. Білгород-Дністровський Одеської області		КНП «Білгород- Дністровська міська багатопрофільна лікарня»	
110		Реконструкція травматологічного відділення (корпус літ. Б) міської лікарні з добудовою приміщень діагностичного призначення приймального відділення по вул. Московській №1, м. Білгород- Дністровський Одеської області	2027	КП «Білгород- Дністровське міське управління капітального будівництва», КНП «Білгород- Дністровська міська багатопрофільна лікарня»	Реконструкція профільного відділення лікарні - 523,0 м²
111		Реконструкція будівлі пральні літ. «С» КНП «БДМБЛ» по вул. Московській, 1, м. Білгород-Дністровський Одеської області	2027	КП «Білгород- Дністровське міське управління капітального будівництва», КНП «Білгород- Дністровська міська багатопрофільна лікарня»	Реконструкція пральні - 304,9 м²
112		Капітальний ремонт покрівлі лікувального корпусу літ. «А» КНП «БДМБЛ» по вул. Незалежності, 35 у місті Білгород-Дністровський Одеської області	2025	КП «Білгород- Дністровське міське управління капітального будівництва», КНП «Білгород- Дністровська міська багатопрофільна лікарня»	Капітальний ремонт покрівлі 1655,0 м².
113		Реконструкція будівлі котельні літ. «Т» КНП	2026	КП «Білгород- Дністровське міське	Реконструкція приміщення для котельні 407,6 м.кв.

			«БДМБЛ» по вул. Московській 1, м. Білгород-Дністровський Одеської області (коригування)		управління капітального будівництва», КНП «Білгород-Дністровська міська багатопрофільна лікарня»	
114			Капітальний ремонт із запровадженням енергоефективних заходів будівлі літ. «А1» акушерсько-гінекологічного відділення міської багатопрофільної лікарні по вул. Незалежності, 35 м. Білгород-Дністровський Одеської області (коригування)	2025	КП «Білгород-Дністровське міське управління капітального будівництва», КНП «Білгород-Дністровська міська багатопрофільна лікарня»	Утеплення фасаду - 821,2 м.кв.
115		2.5.5. Забезпечити розвиток комплексної системи безпеки громади	Міська програма профілактики та протидії злочинності «Безпечне місто» на 2023-2025 роки	2025	Відділ з питань цивільного захисту, оборонної та мобілізаційної роботи	Кількість об'єктів на утримання та обслуговування системи відеоспостереження - 1 об'єкт. Кількість об'єктів на утримання та обслуговування системи централізованого оповіщення- 1 об'єкт

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 3.

ЕКОНОМІЧНО САМОДОСТАТНЄ МІСТО ЗІ СТАБІЛЬНИМ ДОБРОБУТОМ НАСЕЛЕННЯ

№ п/п	Оперативна ціль, на досягнення якої спрямований	Завдання Стратегії на досягнення якої спрямований	Назва проєкту/заходу, місцевої цільової програми	Період реалізації, роки	Виконавці	Індикатори (показники) результативності
-------	---	---	--	-------------------------	-----------	---

	проект/захід/програма	проект/захід/програма				
116	3.1. Економічне зростання промислового виробництва та сфери послуг, для залучення інвестицій	3.1.1. Забезпечити розроблення і впровадження програми ревіталізації економіки громади	Розробка міської цільової програми ревіталізації економіки Білгород-Дністровської громади	2026-2027	Департамент економіки та розвитку інфраструктури міста	Наявність Програми, забезпеченої бюджетним фінансуванням
117		3.1.2. Просувати інвестиційні можливості громади	Впровадження міської цільової програми підтримки та розвитку малого та середнього підприємництва Білгород-Дністровської територіальної громади на 2025-2027 роки	2025-2027	Департамент економіки та розвитку інфраструктури міста	Заходи інвестиційного спрямування - 5
118		3.1.3. Забезпечити інформаційну підтримку бізнесу	Впровадження міської цільової програми підтримки та розвитку малого та середнього підприємництва Білгород-Дністровської територіальної громади на 2025-2027 роки	2025-2027	Департамент економіки та розвитку інфраструктури міста	Інформаційно-навчальні заходи для представників бізнесу- 4
119	3.2. Захист економічних інтересів малого і середнього підприємництва	3.2.1. Забезпечити ефективний діалог та взаємодію міської влади та бізнесу	Впровадження міської цільової програми підтримки та розвитку малого та середнього підприємництва Білгород-Дністровської територіальної громади на 2025-2027 роки	2025-2027	Департамент економіки та розвитку інфраструктури міста	Виготовлено та поширено рекламну, промоційну продукцію в кількості - 2400 прим., відеороликів - 6
120		3.2.2. Забезпечити створення сприятливого бізнес-середовища	Розробка міської цільової програми ревіталізації економіки Білгород-Дністровської громади	2026-2027	Департамент економіки та розвитку інфраструктури міста	Наявність Програми, забезпеченої бюджетним фінансуванням

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 4.**БІЛГОРОД-ДНІСТРОВСЬКИЙ – КУЛЬТУРНИЙ ТА ТУРИСТИЧНИЙ ЦЕНТР ПІВДНЯ УКРАЇНИ**

№ п/п	Оперативна ціль, на досягнення якої спрямований проєкт/захід/програма	Завдання Стратегії на досягнення якої спрямований проєкт/захід/програма	Назва проєкту/заходу, місцевої цільової програми	Період реалізації, роки	Виконавці	Індикатори (показники) результативності
121	4.1. Відродження, збереження та розвиток культурно-історичної спадщини громади	4.1.1. Забезпечити розроблення і впровадження системи заходів щодо збереження культурно-історичної спадщини міста	Програма оновлення та розроблення містобудівної документації міста Білгорода-Дністровського на 2021-2026 роки	2025-2026	Департамент економіки та розвитку інфраструктури міста	Розроблення (коригування, завершення) історико-архітектурного опорного плану м. Білгород-Дністровський з визначенням меж та режимів історичних ареалів для подальшого збереження об'єктів культурної спадщини
122			Створення туристичної інформаційно-навігаційної системи - Туристичний путівник Білгород-Дністровського: шляхами історії та культури	2025-2027	Департамент економіки та розвитку інфраструктури міста	Кількість створених інформаційних стендів, табличок та інформаційних вказівників для історико-культурних пам'яток - 5 Кількість створених цифрових продуктів (віртуальні тури, 3D-моделі, сайти) - 2 Кількість відреставрованих об'єктів культурно-історичної спадщини - 2

123		Музей української пісні	2025-2027	Відділ культури	Ознайомлення мешканців та гостей міста з історією української народної пісні та включення музею до туристичного маршруту міста (1 маршрут)
124		Міський проєкт «Нематеріальна культурна спадщина – з витоків до сьогодення»	2025-2027	Відділ культури	Впроваджено проєкт
125		Театрально-візуальний проєкт "В.І.К.Н.О." В-відтворення. І-історичних. К-культурних. Н-неповторних. О-образів	2025-2027	Відділ культури	Впроваджено проєкт
126	4.1.2. Забезпечити раціональне використання та популяризацію об'єктів культурно-історичної спадщини міста в туристичній діяльності	Програма оновлення та розроблення містобудівної документації міста Білгорода-Дністровського на 2021-2026 роки	2025-2026	Департамент економіки та розвитку інфраструктури міста	Розроблення (коригування, завершення) історико-архітектурного опорного плану м. Білгород-Дністровський з визначенням меж та режимів історичних ареалів
127		Створення музею під відкритим небом на базі археологічного розкопу античного міста Тіра (Городище Тіра-Білгород)	2025-2026	Департамент економіки та розвитку інфраструктури міста	Кількість створених об'єктів туристичної інфраструктури - 1. Кількість відвідувачів музею: не менше 10 000 осіб на рік. Зростання туристичного потоку до громади на 15%.
128		Реставраційний робочий проєкт 1/21Т-РП пам'ятки археології національного значення Городище «Тіра-Білгород» (охоронний №15007-Н)	2025-2027	КП "Акермантурінвест"	Розчищення території та поверхонь стародавнього мурування. Укріплення сипучих ділянок. Консервація поверхонь стародавнього мурування.

					Консервація верхніх шарів та сигнація верхнього консерваційного шару. Захист поверхонь від вологи та озеленення території.
129		Арт-об'єкт "Монети – зберігачі історії"	2025-2027	КП "Акермантурінвест"	. Технічне завдання, робочі ескізи макетів монет, візуалізацію майданчика з арт-об'єктом, змістовну частину тематичної екскурсії, . 2. Виготовити та встановити металеві макети п'яти античних монет, 3. Підготувати майданчик та встановити конструкції арт-об'єкту "Монети – зберігачі історії"
130		Створення VR візуалізації музею просто неба пам'ятки археології національного значення античного городища «ТІРА- БІЛГОРОД»	2025-2027	КП "Акермантурінвест"	Технічне завдання. Генерація 3д моделі. Реконструкція моделі. Створення панорамних рендерів, інформаційних та рекламних буклетів, відеоролика, друк на 3D-принтері макету фрагменту відреставрованих будівельних залишків житлової забудови чи частини фортифікаційних споруд
131	4.1.3. Зміцнити культурну самобутність громади як історичного центру мультикультурної спадщини	Міжнаціональний культурний проєкт «Національний скарб Бессарабії»	2025-2027	Відділ культури	Консолідація до 10 національних меншин Бессарабії

132	4.2. Розвиток туристичного потенціалу	4.2.1 Сприяти створенню сучасної туристичної інфраструктури міста	«Створення історико-культурного парку та яхт-клубу на території Білгород-Дністровської міської територіальної громади»	2025-2026	Департамент економіки та розвитку інфраструктури міста	Кількість відвідувачів (щонайменше 10 000 осіб на рік). Кількість проведених заходів (не менше 1 події на рік). Кількість яхт і катерів, які відвідують причал (не менше 500 одиниць на рік). Кількість створених робочих місць (15-20 постійних і сезонних робочих місць)
133			«Створення спільної набережної для Білгород-Дністровської, Шабівської, Мологівської громад»	2025-2026	Департамент економіки та розвитку інфраструктури міста	Збільшено кількість туристів та відвідувачів на 10%. Збільшено надходження до місцевого бюджету від туристичних послуг та супутньої діяльності на 10%. Створено щонайменше 10 нових робочих місць. Культурний фестиваль на території набережної, з залученням щонайменше 500 відвідувачів щороку
134		4.2.2. Забезпечити розвиток символічного капіталу (бренду) міста	Програма розвитку туризму в місті Білгороді – Дністровському на 2024-2026 роки	2025-2026	Департамент економіки та розвитку інфраструктури міста КП «Акермантурінвест», МЦ «Благоустрій», Відділ культури	Кількість публікацій у зовнішніх ЗМІ про громаду - 3. Кількість інформаційних матеріалів - 2, Кількість створених або оновлених туристичних маршрутів - 3
135		4.2.3. Забезпечити розвиток комплексного туристичного продукту міста	Створення туристично-інформаційного центру	2025-2026	Департамент економіки та розвитку інфраструктури міста	Кількість відвідувачів центру: щонайменше 5 000 осіб на рік у перші два роки функціонування. Кількість туристів -

						збільшення на 15-20% за перший рік після відкриття. Кількість створених робочих місць (не менше 5 постійних робочих місць у центрі). Щонайменше 10 подій на рік (презентації, екскурсії, майстер-класи). Кількість позитивних відгуків відвідувачів у соцмережах і на платформах для туристів (TripAdvisor, Google Maps) не менше ніж 90%. Додаткові надходження до місцевого бюджету
136		4.2.4. Забезпечити розвиток подієвого туризму	Програма розвитку туризму в місті Білгороді – Дністровському на 2024-2026 роки	2025-2026	Департамент економіки та розвитку інфраструктури міста КП «Акермантурінвест», МЦ «Благоустрій», Відділ культури	Щонайменше 2 заходи за період реалізації Стратегії з популяризації туристичного потенціалу міста Білгорода – Дністровського, розвитку та вдосконалення туристичної інфраструктури та підвищення конкурентоспроможності туристичних продуктів міста Білгорода – Дністровського

2. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ТА ПЛАНУ ЗАХОДІВ.

В основу Плану реалізації Стратегії включені 136 проєктних ідей, заходів та місцевих програм, які були відібрані на основі пропозицій, що надійшли від посадовців, представників підприємств, установ та організацій Білгород-Дністровської громади під час розробки та обговорення проєкту актуалізованої Стратегії. Орієнтовна потреба фінансового ресурсу за рахунок бюджету громади (без урахування приватних інвестицій) на реалізацію опрацьованих заходів, проєктів та програм становить понад 1 731 млн. грн. і є цілком співставною з фінансовою спроможністю громади та перспективами залучення коштів із зовнішніх джерел (таблиця 2).

Орієнтовна потреба фінансового ресурсу для Плану заходів на 2025-2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Білгород-Дністровської міської територіальної громади на період до 2027 року, тис. грн

Рік	Кошти бюджету територіальної громади	Державний бюджет	Інші джерела	Всього
2025	423881	144145	356497	924 523
2026	660819	158924	30847	850 590
2027	646907	125335	1648	773 890
Всього:	1 731 607	428 404	388 992	2 549 003

Впровадження проєктів можливе шляхом:

- включення до галузевих цільових програм Одеської області;
- фінансування за рахунок цільових субвенцій з Державного бюджету;
- залучення коштів Державного фонду регіонального розвитку;
- залучення фінансування від проєктів та програм міжнародної технічної допомоги суб'єктами місцевого розвитку різних організаційно-правових форм;
- залучення співфінансування від мешканців громади (де це передбачено умовами проєкту).

Контроль за цільовим використанням коштів здійснюється головними розпорядниками коштів.

У розрізі проєктів, заходів та програм місцевого розвитку орієнтовне фінансове забезпечення Плану заходів на 2025-2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Білгород-Дністровської міської територіальної громади на період до 2027 року наведено в таблиці 3.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

	документації на стадії «Проект» та експертиза по об'єктам «Реконструкція КНС 2, з реконструкцією робочої чаші та реконструкцією технологічних трубопроводів КНС в м. Білгород-Дністровський, Одеської області» та «Будівництво нової чаші в КНС-2 в місті Білгород-Дністровський, Одеської області»													
19	Реконструкція споруд фізико-механічної очистки стічних вод на очисних спорудах господарсько-побутової каналізації	25179 7	25179 7	0	251797	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20	Міська цільова програма «Благоустрій території міста Білгород-	15402 7	15402 7	49085	50220	54722	0	0	0	0	0	0	0	0

[illegible]

[illegible]

	мережі водопостачання по вул. Героїв України													
28	Розроблення ПКД, експертиза, технічний нагляд та роботи по об'єкту «Нове будівництво зовнішніх мереж водовідведення по вул. Ізмаїльська, 81, м.Білгород-Дністровський, Одеської області	1500	1500	1500	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29	Реконструкція мережі водопостачання по вул. Візантійська	120	120	120	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30	Реконструкція мережі водопостачання по вул. Одеський шлях	450	450	450	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31	Реконструкція споруд фізико-механічної очистки стічних вод на очисних спорудах господарсько-побутової каналізації у м.Білгород-	26000 0	0	0	0	0	0	0	0	0	26000 0	260000	0	0

[illegible]

	єдиного розрахункового центру та впровадження електронного документообігу													
36	Впровадження приладів обліку з можливістю передачі даних у реальному часі	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
37	Використання відновлювальних джерел енергії в комунальній сфері	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
38	Встановлення лінії сортування сміття	500	500	500	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
39	Розвиток громадського транспорту в Білгород- Дністровській міській територіальній громаді та виготовлення Схеми дорожнього руху	1500	1500	500	500	500	0	0	0	0	0	0	0	0
40	Підтримка велосипедного руху у громаді	2100	2100	700	700	700	0	0	0	0	0	0	0	0
41	Будівництво залізничного переїзду по вул. Сонячній в м.	33421	33421	0	0	33421	0	0	0	0	0	0	0	0

	Білгороді - Дністровському Одеської області.													
42	Капітальний ремонт дорожнього покриття та тротуару провулка Офіцерського (від вул. Незалежності до вул. Тімірязева) в м. Білгород- Дністровський	1937	1937	0	1937	0	0	0	0	0	0	0	0	0
43	Капітальний ремонт дорожнього покриття та тротуару вул. Мічуріна	11748	11748	0	0	11748	0	0	0	0	0	0	0	0
44	Капітальний ремонт дорожнього покриття вул. Олімпійської (на ділянці від вул. Адмірала Ушакова до вул. Шевченко) та вул. Миколаївської (на ділянці від вул. Адмірала Ушакова до вул. Кутузова), вул. Кутузова в м.	11389	11389	0	0	11389	0	0	0	0	0	0	0	0

	Одеська, на ділянці від вул. Белінського до вул. Київської, м. Білгород-Дністровський Одеської області.													
50	Капітальний ремонт вул. Десантників у м. Білгород-Дністровський Одеської області.	7599	7599	0	0	7599	0	0	0	0	0	0	0	0
51	Капітальний ремонт міжбудинкових проїздів по вул. Паркова, № 8, № 8 Г у м. Білгород-Дністровський Одеської області.	1247	1247	0	1247	0	0	0	0	0	0	0	0	0
52	Капітальний ремонт дорожнього покриття та тротуару вул. Тімірязєва (від вул. Першотравневої до провулка Офіцерського) в м. Білгород-Дністровський Одеської області.	2010	2010	0	2010	0	0	0	0	0	0	0	0	0
53	Реконструкція дорожнього	2385	2385	0	0	2385	0	0	0	0	0	0	0	0

[illegible]

[illegible]

	Кишинівська, 74, м. Білгород- Дністровський Одеської області													
63	Капітальний ремонт спортивного майданчика по вул. Козацькій, 18-а, м. Білгород- Дністровський Одеської області	8049	8049	0	0	8049	0	0	0	0	0	0	0	0
64	Будівництво фізкультурно- оздоровчого комплексу з критим басейном по вул. Перемоги у м. Білгород- Дністровський Одеської області	31153 2	31153 2	0	0	311532	0	0	0	0	0	0	0	0
65	Капітальний ремонт будівлі ЗДО №1 «Малютко» за адресою: вул. Єврейська,9, м. Білгород- Дністровський Одеської області	9228	9228	9228	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
66	Нове будівництво спортивно- ігрового майданчику біля будинку по вул. Перемоги, 21	8240	8240	0	0	8240	0	0	0	0	0	0	0	0

	на 2024-2026 роки»													
71	Будівництво спортивного комплексу по вул. Сонячній, м.Білгород-Дністровський, Одеської області.	1800	1800	0	0	1800	0	0	0	0	0	0	0	0
72	Нове будівництво споруди подвійного призначення з властивостями ПРУ ЗЗСО №6, вул. Кишинівська, 74, м. Білгород - Дністровський Одеської області	48988	4899	0	4899	0	44089	0	44089	0	0	0	0	0
73	Капітальний ремонт харчоблоку ЗЗСО № 7 по вул. Південна, 25, м. Білгород-Дністровський, Одеської області	25091	5018	5018	0	0	20073	20073	0	0	0	0	0	0
74	Капітальний ремонт харчоблоку Гімназії №2 за адресою: Одеська область, м. Білгород-Дністровський, вул. Сергія	15144	1666	1666	0	0	13478	13478	0	0	0	0	0	0

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

	приміщень будівель літ. «Б» та літ. «Г» Білгород- Дністровського Центру первинної медико- санітарної допомоги по вул.Свято- Георгіївської,13, м. Білгород- Дністровський Одеської області													
109	Реконструкція кардіологічного корпусу літери Д КНП "БДМБЛ" з добудовою приміщень під розміщення системи ангіографічної інтервенційної по вул. Сергія Файнבלата, 1, м. Білгород- Дністровський Одеської області	10023	10023	10023	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
110	Реконструкція травматологічног о відділення (корпус літ. Б) міської лікарні з добудовою приміщень	40201	40201	0	0	40201	0	0	0	0	0	0	0	0

[illegible]

	ремонт із запровадженням енергоефективних заходів будівлі літ. «А1» акушерсько-гінекологічного відділення міської багатoproфільної лікарні по вул. Незалежності, 35 м. Білгород-Дністровський Одеської області. Коригування													
115	"Міська програма профілактики та протидії злочинності «Безпечне місто на 2023-2025 роки"	750	750	750	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
116	Розробка міської цільової програми ревіталізації економіки Білгород-Дністровської громади	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
117	Міська цільова програма підтримки та розвитку малого	3490	3490	930	1210	1350	0	0	0	0	0	0	0	0

[illegible]

[illegible]

126	Програма оновлення та розроблення містобудівної документації міста Білгорода-Дністровського на 2021-2026 роки	1644	1644	646	998	0	0	0	0	0	0	0	0	0
127	Створення музею під відкритим небом на базі археологічного розкопу античного міста Тіра (Городище Тіра-Білгород)	14850	1350	870	480	0	0	0	0	0	13500	8700	4800	0
128	Реставраційний робочий проєкт 1/21Т-РП пам'ятки археології національного значення Городище «Тіра-Білгород» (охоронний №15007-Н)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
129	Арт-об'єкт "Монети – зберігачі історії"	450	300	0	0	300	0	0	0	0	150	0	0	150
130	Створення VR візуалізації музею просто неба пам'ятки археології	500	350	0	350	0	0	0	0	0	150	0	150	0

[illegible]

[illegible]

Таблиця 4. Перелік місцевих програм розвитку, що спрямовані на реалізацію стратегії

Кількість виконавців	Виконавці Програм	Кількість програм у виконавця	Найменування місцевої програми	Всього програм	Дата та номер документа, яким затверджено місцеву регіональну програму	Зміни	Передбачено Програмою на 2025 рік, тис. грн	Передбачено бюджетом на 2025 рік, тис. грн.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Відділ інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю	1	Міська цільова Програма висвітлення діяльності Білгород-Дністровської міської ради, її виконавчих органів та сприяння подальшому вдосконаленню інформаційної сфери міста на 2024-2026 роки"	1	Рішення МР від 14.09.2023 року №863-VIII		2400	2080,6
2	Управління освіти Білгород-Дністровської міської ради	1	Міська цільова програма "Підтримка розвитку освіти міста Білгорода-Дністровського на 2024-2026 роки"	2	Рішення МР від 05.04.2024 року №1198-VIII	Рішення МР від 15.07.2024 року № 1258-VIII	487935,2	20856
		2	Міська цільова програма "Підтримка розвитку молоді, фізичної культури та спорту міста Білгорода-Дністровського на 2024-2026 роки "	3	Рішення МР від 05.04.2024 року № 1199-VIII		38917	834,8

3	Відділ з питань цивільного захисту, оборонної та мобілізаційної роботи	1	Міська програма профілактики та протидії злочинності «Безпечне місто» на 2023-2025 роки	4	Рішення МР від 17.03.2023 року №710-VIII	Рішення МР від 13.06.2023 №809-VIII, від 07.12.2023 року №1069-VIII	9909,395	485
		2	Програма цивільного захисту, запобігання виникненню та ліквідації надзвичайних ситуацій м. Білгорода-Дністровського	5	рішення виконавчого комітету від 15.01.2025 № 8		21571,28	10156,01
		3	Програма шефської допомоги військовим частинам Збройних Сил України та підтримки інших організаційних структур складових сектору безпеки та оборони України	6	Рішення МР від 24.12.24, № 1389-VIII		16495,9	16495,9
		4	Програма заходів територіальної оборони Білгород-Дністровської територіальної громаді	7	Рішення МР від 31.10.24, № 1299- VIII		900	300
		5	Програма мобілізаційної підготовки та мобілізації Білгород-Дністровської міської територіальної громади на 2024-2026 роки	8	Рішення міської ради від 03.11.2023 року №985-VIII		700	150

		6	Програма створення страхового фонду документації міста Білгород-Дністровського Одеської області на 2025-2028 роки	9	Рішення МР від 31.10.2024 року № 1346-VIII	62,729	0	0
4	Департамент соціальної, сімейної політики та охорони здоров'я Білгород-Дністровської міської ради	1	Міська програма "Виконання судових рішень та виконавчих документів Департаментом соціальної, сімейної політики та охорони здоров'я Білгород - Дністровської міської ради " на 2024-2026 роки	10	Рішення МР від 14.09.2023 року №848-VIII		100	0
		2	Міська цільова програма "Соціальний захист" на 2024-2026 роки	11	Рішення МР від 14.09.2023 року № 853-VIII	Рішення МР від 15.07.2024 року №1270-VIII, від 31.10.2024 року №1331-VIII	4 524,5	1668,5
		3	Міська цільова програма «Забезпечення реалізації державної політики щодо соціального захисту сімей з дітьми, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки в місті Білгороді-	12	Рішення МР від 14.09.2023 р.№ 854-VII		282	70

			Дністровському на 2024-2026 роки»				
	4	Міська цільова програма "Забезпечення прав дитини" на 2024-2026 роки	13	Рішення МР від 14.09.2023 року № 976-VIII		699	219
	5	Міська програма "Забезпечення надання пільг з послуг зв'язку та інших передбачених законодавством пільг " на 2024-2026 роки	14	Рішення МР від 14.09.2023 року № 847-VIII		6 040,0	1952
	6	Міська цільова комплексна програма "Запобігання та протидія домашньому насильству і насильству за ознакою статі, забезпечення гендерної рівності, протидія торгівлі людьми в місті Білгород-Дністровському до 2027 року"	15	Рішення МР від 25.11.2021 року № 453-VIII		45,3	
	7	Міська програма "Охорона здоров'я населення Білгород-Дністровської міської територіальної громади на 2023-2027 роки"	16	Рішення МР від 23.12.2022 року №642-VIII	Рішення МР від 26.05.2023 №794-VIII	4 290,0	1481

		8	Комплексна міська цільова програма "Розвиток та фінансова підтримка закладів охорони здоров'я Білгород-Дністровської міської ради на 2023-2027 роки" (зі змінами)	17	Рішення МР від 23.12.2022 року №643-VII	Рішення МР від 26.05.2023 №798-VIII, від 03.11.2023 року №991-VIII, від 05.04.2024 №1214-VIII, від 15.07.2024 року №1275-VIII, від 31.10.2024 року №1330-VIII, від 24.12.2024 року №1385-VIII	16450	0
		9	Міська цільова Програма підтримки учасників бойових дій, ветеранів війни, Захисників і Захисниць України та членів сімей загиблих Захисників і Захисниць України-мешканців Білгород-Дністровської міської територіальної громади на 2024-2026 роки"	18	Рішення МР від 14.09.2023 року № 851-VIII	Рішення МР від 05.04.2024 року № 1215-VIII, від 15.07.2024 року №1271-VIII	7 650,0	3500
5	Відділ культури Білгород-Дністровської міської ради	1	Міська цільова програма "Розвиток культури Білгорода-Дністровської міської територіальної громади на 2024-2026	20	Рішення МР від 03.11.2023 року №1028-VIII	Рішення МР від 15.07.2024 року № 1272-VIII	16891	508

			роки"					
6	Департамент житлово-комунального господарства та капітального будівництва Білгород-Дністровської міської ради	1	Цільова програма "Благоустрій території міста Білгорода-Дністровського на 2025-2028 роки"	21	Рішення МР від 24.12.2024 року № 1392-VIII		203 548,65	49 085,35
		2	Цільова програма "Питна вода міста Білгорода-Дністровського на 2024-2026 роки "	22	Рішення МР від 14.09.2023 року №868-VIII	Рішення МР від 05.04.2024 року №1225-VIII, від 15.07.2024 року №1260-VIII, від 13.12.2024 р. №1368-VIII	18 767,00	7 354,00
		3	Цільова програма "Відшкодування різниці в тарифах на комунальні послуги"	23	Рішення МР від 24.12.2024 року №1393-VIII		всього: 42 773,585, в т.ч.: місцевий бюджет - 28 118,117; державний бюджет – 14 655,468	всього: 42 773,585, в т.ч.: місцевий бюджет - 28 118,117; державний бюджет – 14 655,468
		4	Про затвердження міської цільової програми «Фінансова підтримка комунального підприємства «Модерн» на 2025	24	Рішення МР від 24.12.2024 року №1390-VIII		903,935	903,935

	рік»					
5	Охорони навколишнього природного середовища Білгород-Дністровської міської територіальної громади на 2025-2028 роки	25	Рішення ВК від 13.10.2022 року №387	Рішення МР від 24.12.2024 року № 1391-VIII	всього: 361 004,19, в т.ч.: місцевий бюджет – 41 004,19; державний бюджет – 320 000,00	всього: 285 697,00, в т.ч.: місцевий бюджет – 5 697,00; державний бюджет – 280 000,00
6	Цільова програма "Поводження з побутовими відходами на території Білгород-Дністровської міської територіальної громади на 2023-2025 роки"	26	Рішення МР від 23.12.2022 року №635-VII (зі змінами)	Рішення МР від 17.03.2023 року №661-VIII, від 26.05.2023 №788-VIII, від 03.11.2023 року №997-VIII	25 318,44	2 141,04
7	Міська цільова програма "Ефективне централізоване теплопостачання міста Білгорода - Дністровського на 2024-2026 роки»	27	Рішення МР від 14.09.2023 року №866-VIII		всього: 28 942,33, в т.ч.: місцевий бюджет – 17 319,99; обласний бюджет – 4 578,47; кошти підприємства – 7 043,87	всього: 10 379,56, в т.ч.: місцевий бюджет – 6 773,33; обласний бюджет – 1 525,00; кошти підприємства – 2 081,23

8	Міська цільова програма "Соціальний автобус Білгород-Дністровської міської територіальної громади на 2023-2025 роки"	28	Рішення МР від 14.09.2023 року №981-VIII		6 488,410	2 945,115
9	Цільова програма «Проведення капітального ремонту, модернізації, заміни, диспетчеризації та технічної експертизи ліфтів багатоквартирних будинків в місті Білгороді-Дністровському на 2022-2025 роки»	29	Рішення ВК від 28.06.2022 року №222	Рішення МР від 14.09.2023 №870-VIII від 03.11.2023 року №1001-VIII	5 676,00	1 200,00
10	Міська цільова програма "Управління та утримання спеціалізованого та соціального житлового фонду Білгород-Дністровської міської територіальної громади на 2024-2026 роки"	30	Рішення МР від 05.04.2024.09.2023 № 1223-VIII		2 626,32	815

		11	Програма по виявленню та ліквідації амброзії полинолистної на території міста Білгорода-Дністровського на 2023-2025 роки	31	Рішення МР від 14.09.2023 року №877-VIII		11,204	4,746
7	Департамент економіки та розвитку інфраструктури міста Білгород-Дністровської міської ради	1	Програма оновлення та розроблення містобудівної документації міста Білгорода-Дністровського на 2021-2026 роки	32	Рішення МР від 02.09.2021 року №290-VIII	Рішення МР від 03.11.2023 року №1006-VIII	5807,8	0
		2	Програма розвитку туризму в місті Білгороді-Дністровському на 2024-2026 роки	33	Рішення МР 03.11.2023 року №1009-VIII		8217	20
		3	Міська цільова "Програма фінансового забезпечення представницьких витрат, пов'язаних із діяльністю Білгород - Дністровської міської ради, заохочення за заслуги перед містом, виконання заходів з відзначення державних, професійних свят та ювілейних дат на 2024-2026 роки"	34	Рішення МР 14.09.2023 року №837-VIII		2955	20

		4	Міська цільова Програма підтримки та розвитку малого та середнього підприємництва Білгород-Дністровської міської територіальної громади на 2025-2027 роки	35	Рішення ВК від 20.02.2025 року №37		930	0
		5	Програма соціально-економічного та культурного розвитку Білгород-Дністровської міської територіальної громади на 2023-2025 роки	36	Рішення МР 23.12.2022 року №630-VII		0	0

3. МОНІТОРИНГ ТА ОЦІНЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПЛАНУ ЗАХОДІВ

Моніторинг виконання Плану заходів з реалізації Стратегії здійснюється двічі на рік на основі відстеження виконання визначених індикаторів результативності впровадження кожного заходу/проєкту/програми місцевого розвитку.

Звіт про результати проведення моніторингу Плану заходів з реалізації Стратегії включає узагальнену таблицю у формі згідно додатку 13 до Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад, затверджених наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 21.12.2022 № 265, та висновки у вигляді аналітичної довідки.

Звіти готує Комітет з управління впровадженням Стратегії розвитку громади (КУВ), узагальнення та формування їх тексту здійснюється Департаментом економіки та розвитку інфраструктури міста Білгород-Дністровської міської ради. Голова КУВ (міський голова) в термін не пізніше одного місяця після закінчення звітного періоду представляє їх на розгляд сесії міської ради. Крім того, звіти оприлюднюються на офіційному веб-сайті міської ради.

Моніторинг виконання проєктів місцевого розвитку, що складають План реалізації стратегії. Оцінюється стан виконання кожного проєкту та ступінь досягнення результатів, передбачених технічним завданням на проєкт. Щороку, до 15 червня та 15 грудня Департамент економіки та розвитку інфраструктури міста Білгород-Дністровської міської ради направляє відповідальним за реалізацію проєктів/заходів/програм нагадування про необхідність надати моніторинговий звіт.

На підставі результатів моніторингу, двічі на рік на чергове засідання Комітету з управління впровадженням Стратегії виносяться проміжний аналіз фінансових потреб, зведений по всіх стратегічних цілях. Затверджений Комітетом з управління впровадженням Стратегії аналіз фінансових потреб надається до депутатської комісії з питань бюджету, фінансів, соціально-економічної політики, інвестицій та ринкових відносин для врахування під час розробки проєкту бюджету на наступний рік.

Оцінювання реалізації Плану заходів проводиться після завершення строку його реалізації на основі даних звітів проведеного моніторингу та є необхідним етапом для отримання інформації стосовно досягнення очікуваних результатів, їх впливу на стан соціально-економічного та екологічно-збалансованого розвитку Білгород-Дністровської територіальної громади та інформації щодо сталості змін з метою прийняття необхідних управлінських рішень та необхідних коригувань.

На основі здійснення оцінювання складається заключний звіт, який містить результати порівняння фактичних та цільових значень показників; задоволення потреб різних груп заінтересованих осіб; наявних незапланованих змін та впливів; діяльності, що призвела до змін (зокрема незапланованих); ефективності механізмів реалізації, ресурсних витрат.

Оцінювання може бути внутрішнім (проводиться виконавцями Стратегії) та зовнішнім (проводиться із залученням експертів).

Заключний звіт щодо оцінювання реалізації Плану заходів не пізніше трьох місяців після закінчення звітного періоду подається на розгляд Білгород-Дністровської міської ради та оприлюднюються на офіційному вебсайті громади та/або у місцевих засобах масової інформації.

Додаток
до рішення міської ради
від _____ № _____

ЗВІТ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ ДОКУМЕНТІВ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

**Стратегія розвитку Білгород-
Дністровської міської
територіальної громади на період до
2027 року та Плану заходів на період до
2027 року з її реалізації**

**ЗВІТ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ ДОКУМЕНТІВ ДЕРЖАВНОГО
ПЛАНУВАННЯ**

Стратегія розвитку Білгород-Дністровської міської
територіальної громади на період до 2027 року та Плану заходів на період до 2027 року
з її реалізації

Виконавці:

к.с.-г.н., доцент, магістр з екології,
голова ГО «Зелена мережа».
Світлана ЯРОЩУК

д.е.н, професор , голова ГО «Платформа
розвитку громад»
Вікторія МЕДВІДЬ

к.с.-г.н., доцент, магістр з екології Роман
ЯРОЩУК

Білгород-Дністровська міська територіальна громада

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування	5
1.1. Стратегічні, операційні цілі та завдання Стратегії	5
1.2. Узгодженість Стратегії розвитку з програмними та стратегічними документами	6
РОЗДІЛ 2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогностичні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено	15
2.1. Ґрунтово-кліматичні умови	15
2.2. Атмосферне повітря	16
2.3. Водні ресурси	17
2.4. Біорізноманіття (флора та фауна)	18
2.5. Об'єкти культурної спадщини	19
2.6. Природно-заповідний фонд (Dnistrovskyi Lyman (UA0000141))	20
2.7. Відходи	20
2.8. Матеріальні активи	21
2.9. Здоров'я населення	22
2.10. Прогностичні зміни, якщо документ державного планування не буде затверджено	23
РОЗДІЛ 3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	26
РОЗДІЛ 4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	32
РОЗДІЛ 5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування	39
РОЗДІЛ 6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків	47
РОЗДІЛ 7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування	53
РОЗДІЛ 8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)	55
РОЗДІЛ 9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення	58
Резюме нетехнічного характеру	62
Список використаних джерел	64

РОЗДІЛ 1

ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

1.1. Стратегічні, операційні цілі та завдання Стратегії

Стратегічне бачення розвитку Білгород-Дністровської громади є основою для формування стратегічних цілей, які, в свою чергу, покликані консолідувати зусилля влади, бізнесу і громадянського суспільства задля сталого розвитку громади. Стратегічні цілі утворюють рамки, в яких прийматимуться рішення щодо оперативних цілей та заходів.

Стратегічне бачення розвитку Білгород-Дністровської міської територіальної громади досягається через реалізацію чотирьох стратегічних цілей:

Стратегічна ціль 1. Громада з ефективним і прозорим врядуванням, що базується на активній громадській участі та розвинених механізмах соціального партнерства.

Стратегічна ціль 2. Комфортне, безпечне, доступне середовище для мешканців та гостей громади та просторовий розвиток.

Стратегічна ціль 3. Економічне самодостатнє місто зі стабільним добробутом населення.

Стратегічна ціль 4. Білгород-Дністровський – культурний та туристичний центр Півдня України.

Кожна стратегічна ціль – це бажаний результат цілеспрямованої діяльності у вирішенні ключової проблеми з оптимальним використанням ресурсів громади.

1.2. Узгодженість Стратегії розвитку з програмними та стратегічними документами

Сталим є розвиток, що задовольняє потреби суспільства, не ставлячи під загрозу спроможність майбутніх поколінь задовольняти свої потреби. Тобто в основі лежать права людини на життя та повноцінний розвиток. Це система взаємоузгоджених управлінських, економічних, соціальних, природоохоронних заходів, спрямованих на формування системи суспільних відносин на засадах довіри, партнерства, солідарності, консенсусу, етичних цінностей, безпечного навколишнього середовища, національних джерел духовності.

25 вересня 2015 року держави-члени Організації Об'єднаних Націй погодили 17 Цілей сталого розвитку (далі – ЦСР) в рамках Порядку денного у галузі розвитку на період після 2015 року. ЦСР, побудовані на основі Цілей розвитку тисячоліття – глобальної програми, що реалізовувалася з 2000 до 2015 року, будуть орієнтиром до 2030 року у впровадженні засад сталого розвитку на глобальному рівні.

У процесі визначення цілей розвитку громади, відповідних завдань та показників на довгострокову перспективу необхідно враховувати глобальні орієнтири сталого розвитку, принципи сталого розвитку та суспільну думку щодо бачення майбутнього розвитку. У відповідності до цього у табл. 1.1. наведено узгодженості оперативних цілей Стратегії та Цілей сталого розвитку до 2030 р.

18. Подолання бідності.
19. Подолання голоду.
20. Міцне здоров'я.
21. Якісна освіта.
22. Гендерна рівність.
23. Чиста вода та належні санітарні умови.
24. Відновлювальна енергія.
25. Гідна праця та економічне зростання.
26. Інновації та інфраструктура.
27. Скорочення нерівності.
28. Сталий розвиток міст та спільнот.
29. Відповідальне споживання.
30. Боротьба зі зміною клімату.

31. Збереження морських екосистем.

32. Збереження екосистем суходолу.

33. Мир та справедливість.

Партнерство за ради стійкого розвитку.

Національна система стратегічного планування базується на узгодженій системі координації процесів стратегічного планування на центральному, регіональному та місцевому рівнях. Стратегія Державного регіонального розвитку до 2027 р.: «Розвиток та єдність, орієнтовані на людину».

У табл. 1.2. наводиться узгодження Оперативних цілей Державної стратегії регіонального розвитку до 2027 р.: «Розвиток та єдність, орієнтовані на людину» та Оперативних цілей Стратегії.

Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2027 року: «Розвиток та єдність, орієнтовані на людину» включає три Стратегічні цілі:

1. Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах.

2. Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів.

3. Ефективне людиноцентричне багаторівневе врядування.

До Оперативних цілей Державної Стратегії регіонального розвитку до 2027 р. відносяться:

Забезпечення інтегрованого розвитку територій з урахуванням інтересів майбутніх поколінь

Задоволення потреби населення у якісних адміністративних і публічних послугах

Соціальний захист ветеранів війни та їх сімей, ВПО та інших вразливих груп

Інфраструктура, стійка до безпекових, соціальних та економічних викликів

Сильна, спроможна та конкурентоздатна регіональна економіка

Розвиток інституційної спроможності органів публічної влади з урахування практик ЄС . Розвиток різних форм співробітництва та управління публічними інвестиціями

Таблиця 1.1

Аналіз узгодженості операційних цілей Стратегії розвитку Стратегія розвитку Білгород-Дністровської міської територіальної громади на період до 2027 року та Плану заходів на період до 2027 року з її реалізації та Цілей сталого розвитку до 2030 р.

Глобальні цілі сталого розвитку до 2030 р.	1.1. Ефективне, прозоре та відкрите міське врядування	1.2. Дієва взаємодія органів місцевої влади, інститутів громадянського суспільства та підприємницьких структур на засадах партнерства	1.3. Розвиток громадянського суспільства	2.1. Сталий просторовий розвиток та екологічна безпека громади	2.2. Якісна система надання комунальних послуг, благоустроїв території громади, що орієнтовані на задоволення потреб	2.3. Удосконалена транспортна система громади. Забезпечення розвитку мікромобільності	2.4. Сталий енергетичний розвиток громади	2.5. Доступні, комфортні, безпечні умови проживання, відпочинку та	3.1. Економічне зростання промислового виробництва та сфери послуг, для залучення інвестицій	3.2. Захист економічних інтересів малого і середнього підприємництва	4.1 Відродження, збереження та розвиток культурно-історичної спадщини громади	4.2. Розвиток туристичного потенціалу
				++					+++	+++		++
				++					++	++		++
					++			+++				
					++			++				
	++	++	++			++						
					++			+				
				+++								

8 ГІДНА ПРАЦЯ ТА ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ 				++					+++	+++		++
9 ИННОВАЦІЇ ТА ІНФРАСТРУКТУРА 				++	++	++		++				
10 ЗМЕНШЕННЯ НЕРІВНОСТІ 	++	++	++			++						
11 МІСТА ТА СВЯТОКИМІ ТА ЖИТТЯ ПЕРСПЕКТИВНО РОЗВИТОКУ 	++	++	++	+++	++	++	++	++	++	++	++	++
12 ВІДПОВІДАЛЬНЕ СПОЖИВАННЯ 				+++								
13 ЗАХИСТ ПЛАНЕТИ 				++								
14 ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЖИТТЯ ПІД ВОДОЮ 				+								
15 ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЖИТТЯ НА ЗЕМЛІ 				+								
16 МІР І СПРАВЕДЛИВІСТЬ 	++	++	++	++	++	++	++	++	++	++	++	++
17 СПІВРОБІТСТВО ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ 	++	++	++	++	++	++	++	++	++	++	++	++

Таблиця 1.2

**Аналіз узгодженості Оперативних цілей Стратегії та Оперативних цілей Державної Стратегії регіонального розвитку до 2027 р.
«Розвиток та єдність, орієнтовані на людину»**

вразливих груп												
Інфраструктура, стійка до безпекових, соціальних та економічних викликів					++	++		+++				
Сильна, спроможна та конкурентоздатна регіональна економіка									+++	+++		
Розвиток інституційної спроможності органів публічної влади з урахування практик ЄС	++	++	++									
Розвиток різних форм співробітництва та управління публічними інвестиціями	++	++	++	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Таблиця 1.3.

Аналіз узгодженості Оперативних цілей Стратегії та Оперативних цілей Стратегії відновлення та розвитку Одеської області на період 2021-2027 р.

Стратегія відновлення та розвитку Одеської області на період 2021-2027 р. передбачає досягнення таких стратегічних та оперативних цілей розвитку регіону:

Стратегія регіонального розвитку Одеської області до 2027 р.

Економіка

1.4. Створення базових передумов для ефективного ведення бізнесу

1.5. Імплементация активаторів економічного зростання

1.6. Трансформація економіки регіону

Людський капітал

2.4. Покращення якості життя населення

2.5. Підвищення продуктивності

2.6. Забезпечення згуртованості

Врядування

3.1. Впровадження планування і моніторинг

3.2. Забезпечення ресурсів для відновлення та розвитку територій

3.3. Налаштування екосистеми належного врядування

Стратегія узгоджується зі Стратегією регіонального розвитку Одеської області. Оцінка узгодженості Оперативних цілей Стратегії із наведеними вище Оперативними цілями Стратегії відновлення та розвитку Одеської області на період 2021-2027 р. здійснена у таблиці 1.3.

Стратегія розвитку Білгород-Дністровської міської територіальної громади на період до 2027 року (далі – Стратегія) є документом стратегічного планування місцевого рівня, що визначає стратегічні, оперативні цілі та завдання для сталого розвитку територіальної громади.

Законодавчим підґрунтям розроблення Стратегії є:

Конституція України; Закон України «Про засади державної регіональної політики»; Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій»; Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»; Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність»; Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності»; Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»; Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України»; Закон України «Про Генеральну схему планування території України»; Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку»; Законом України «Про екологічну мережу України» (відповідно до пункту 4 статті 15 Закону України «Про екологічну мережу»; Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»;

Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 13 серпня 2024 р. № 940.

Національна економічна стратегія на період до 2030 року, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 179; Національна стратегія із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.05.2021 № 366-р.;

Стратегія екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату до 2030 року, схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.10.2021 № 1363-р.;

Водна стратегія України на період до 2050 року, схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09.11.2022 № 1134-р.; Енергетична стратегія України до 2050 року, схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.04.2023 № 373-р.; Стратегія зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.09.2019 № 688-р.; Державна стратегія управління лісами України на період до 2035 року, схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 № 1777-р.; Стратегія здійснення цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації системи управління державними фінансами на період до 2025 року та план

заходів щодо її реалізації, схвалені Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17.11.2021 № 1467-р.; Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року, схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 № 526-р.; Стратегія демографічного розвитку України на період до 2040 року, затверджена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2024 року № 922-р.; Національний план дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року, затверджений Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.04.2021 № 443-р.; Про затвердження плану заходів з реалізації Дорожньої карти реформування управління публічними інвестиціями на 2024-2028 роки, затверджений Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 червня 2024 року № 588-р.; Постанова Кабінету Міністрів України від 11.03.2022 № 252 «Деякі питання формування та виконання місцевих бюджетів у період воєнного стану»; Постанова Кабінету Міністрів України від 04.08.2023 № 816 «Деякі питання розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації та проведення моніторингу реалізації зазначених стратегій і планів заходів»; Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року, схвалені Указом Президента України від 30.09.2019 № 722/2019; Стратегія людського розвитку, затверджена Указом Президента України від 02.06.2021 № 225/2021; Указ Президента України від 08.11.2019 № 837/2019 «Про невідкладні заходи з проведення реформ та зміцнення держави»; Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 31.03.2016 № 79 «Про затвердження Методики розроблення, проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації»; Стратегії відновлення та розвитку Одеської області на 2021 -2027 роки розроблено Робочою групою з розробки Стратегії комплексного повоєнного відновлення, створеною за Розпорядженням начальника Одеської обласної військової адміністрації №476/А-2023 від 14.07.2023, за підтримки Швейцарсько-українських проєктів "Децентралізація для розвитку демократичної освіти" (DECIDE), який реалізується в Україні ГО DOCCU у партнерстві з Цюрихським педагогічним університетом (Швейцарія), "Згуртованість та регіональний розвиток України" (UCORD) за фінансової підтримки Швейцарії, представленої Швейцарським бюро співробітництва в Україні та їх підрядника консалтингової компанії CIVITTA;

Наказ Міністерства розвитку громад та територій від 21.12.2022 № 265 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад»;

Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 19.06.1996 № 173 «Про затвердження Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів», який зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 24.06.1996 за №379/1404;

інші закони України, акти Президента України, Кабінету Міністрів України, а також міжнародні угоди України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

В основу розроблення Стратегії закладено принципи управління, орієнтованого на результат (Result-Based Management, RBM) – методології планування та моніторингу реалізації державної політики, що орієнтується на розв'язання нагальних суспільних проблем або задоволення потреб груп бенефіціарів, сфокусована на досягненні результату та дає змогу рухатись до нього у оптимальний спосіб.

Стратегія узгоджується з стратегічними і оперативними цілями стратегічних документів державного та регіонального рівня: Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки (затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695, оновлено відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 13 серпня 2024 р. № 940 «Про внесення змін до Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки») та Стратегії відновлення та розвитку Одеської області на 2021 -2027 роки розроблено Робочою групою з розробки Стратегії комплексного повоєнного відновлення, створеною за Розпорядженням начальника Одеської обласної військової адміністрації №476/А-2023 від

14.07.2023, за підтримки Швейцарсько-українських проєктів "Децентралізація для розвитку демократичної освіти" (DECIDE), який реалізується в Україні ГО DOCCU у партнерстві з Цюрихським педагогічним університетом (Швейцарія), "Згуртованість та регіональний розвиток України" (UCORD) за фінансової підтримки Швейцарії, представленої Швейцарським бюро співробітництва в Україні та їх підрядника консалтингової компанії CIVITTA. З метою досягнення стратегічних цілей у сфері зміни клімату відповідно до п.29 та п.35 «Операційного плану заходів з реалізації у 2024–2026 роках Стратегії формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року» Білгород-Дністровською міською радою включено до проєкту Стратегію питання адаптації до зміни клімату та передбачені відповідні заходи.

РОЗДІЛ 2

ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО

2.1. Ґрунтово-кліматичні умови

Білгород-Дністровська міська територіальна громада розташована в південно-західній частині Одеської області, на правому березі Дністровського лиману, в 20 км від Чорного моря та в близькості до курортно-рекреаційної зони півдня України (селищ Затока, Сергіївка, Курортне). Розташування громади у межах Причорноморської низовини та південного степу зумовлює переважання чорноземних ґрунтів різної гранулометричної будови та солонцюватості, які відзначаються високою природною родючістю.

Середньорічна температура повітря в регіоні становить $+10,8^{\circ}\text{C}$. Літні місяці характеризуються високими температурами: у липні середня температура повітря досягає $+22...+24^{\circ}\text{C}$, а в окремі дні може перевищувати $+35^{\circ}\text{C}$. Взимку середня температура січня коливається в межах $-1...+2^{\circ}\text{C}$, хоча можливі короточасні похолодання до -15°C .

Останні десятиліття спостерігається тенденція до підвищення середньорічної температури, що свідчить про зміну клімату та необхідність адаптації до нових умов. Збільшення середньої температури впливає на тривалість вегетаційного періоду, змінює умови вирощування сільськогосподарських культур та сприяє частішим посухам.

Середньорічна кількість опадів у Білгород-Дністровській громаді становить 340-470 мм, що є досить низьким показником для регіону. Найбільша кількість опадів випадає у червні та листопаді, тоді як у літні місяці часто спостерігаються тривалі періоди бездощів'я.

Відносна вологість повітря в регіоні зазвичай коливається в межах 65-75%, а у зимовий період може перевищувати 80%. Високі температури влітку у поєднанні з низькою кількістю опадів створюють умови для посух та підвищеного ризику лісових і степових пожеж.

Протягом року в регіоні переважають північні та північно-західні вітри в зимовий період та південно-західні вітри в літній сезон. Середня швидкість вітру становить 5-7 м/с, однак у зимові місяці можливі пориви до 15-20 м/с, що може спричинити хуртовини та ускладнювати транспортне сполучення.

Вітрова ерозія є серйозною проблемою для громади, особливо в умовах недостатнього рівня озеленення та збереження захисних лісосмуг. Інтенсивні пориви вітру сприяють поширенню пилових бур та ерозійним процесам.

Кліматичні ризики та екологічні загрози. Серед основних кліматичних ризиків для Білгород-Дністровської громади можна виділити часті посухи та суховії, які створюють значні проблеми для господарства. У літні місяці можливі періоди без опадів тривалістю до 30-40 днів, що призводить до втрат присадибного врожаю та погіршення стану рослинності.

Зимові погодні умови можуть супроводжуватися ожеледдю, сильними поривами вітру та хуртовинами, що ускладнює функціонування інфраструктури та життєдіяльність населення. Підвищення рівня води в Дністровському лимані створює ризик підтоплення прибережних територій, особливо у періоди сильних штормів або інтенсивних злив.

Крім того, зміна клімату сприяє збільшенню частоти екстремальних погодних явищ, таких як шквали, буревії, аномально високі температури та градини. Це може призводити до значних матеріальних збитків та шкоди для господарства і природних екосистем.

Вплив зміни клімату на громаду. Кліматичні зміни мають значний вплив на екологічну та соціально-економічну ситуацію в громаді. Підвищення середньорічної температури сприяє збільшенню випаровування та зменшенню запасів вологи у ґрунті, що ускладнює вирощування багатьох присадибних культур.

Погіршення кліматичних умов може впливати на здоров'я населення. Збільшення кількості днів із високими температурами може спричинити теплові удари, загострення серцево-судинних та респіраторних захворювань. Вплив забруднення повітря в умовах

підвищеної температури також може спричинити збільшенню захворюваності серед населення.

2.2. Атмосферне повітря

Якість атмосферного повітря на території в Білгород-Дністровській громаді в цілому знаходиться в межах нормативних показників, однак спостерігаються локальні зони підвищеного забруднення. Громада, розташована в Одеській області, має специфічні фактори, що впливають на стан повітря, серед яких промислові викиди, транспортне навантаження та природні процеси. До основних забруднювачів атмосферного повітря в громаді можуть належати:

Автотранспорт. Через значний потік транспорту, особливо в центральній частині міста, рівень викидів забруднюючих речовин, таких як оксид вуглецю, оксиди азоту та тверді частки, залишається високим. Старі автомобілі з низькоефективними системами очищення вихлопних газів є значним джерелом забруднення.

Поганий стан доріг у Білгород-Дністровській громаді значно впливає на рівень викидів шкідливих речовин в атмосферу. Через нерівності, вибоїни та неналежне покриття автомобілі змушені часто гальмувати, пришвидшуватись і маневрувати, що призводить до збільшеного споживання пального та, відповідно, підвищених викидів оксидів азоту, оксиду вуглецю та твердих часток. Крім того, зношені дороги сприяють підвищенню кількості пилу в повітрі, особливо у суху погоду, що негативно позначається на якості повітря та здоров'ї мешканців. Вібрації та удари від нерівного покриття також спричиняють прискорене руйнування автомобілів, що може призводити до витoku мастил та інших токсичних речовин, що додатково забруднюють повітря та ґрунти.

Промислові підприємства. На території громади функціонують підприємства, що використовують енергетичні ресурси та виділяють шкідливі речовини в атмосферу. Основними забруднювачами є ВАТ «Гемопласт», ПАТ «Завод Тіра» та котельні комунальних підприємств. Найбільші обсяги викидів припадають на діоксид сірки, неметанові леткі органічні сполуки та оксиди азоту.

Житлово-комунальний сектор. Значний вплив на якість повітря має опалення житлових будинків та підприємств, особливо в холодний період року. Використання твердого палива (вугілля, дрова) сприяє зростанню концентрацій оксиду вуглецю, діоксиду сірки та зважених часток у повітрі.

Сільськогосподарська діяльність сусідніх територіальних громад. Інтенсивне використання мінеральних добрив, спалювання стерні та обробка полів пестицидами також можуть спричинити забруднення повітря. Пилові бурі, які часто виникають у періоди посух, особливо на незахищених ґрунтах, додають у повітря велику кількість дрібнодисперсних частинок.

Підвищений рівень забруднення повітря в громаді може призводити до негативних наслідків для здоров'я населення. Зокрема, збільшення концентрації твердих частинок може спричинити розвиток захворювань дихальної системи, алергій та серцево-судинних хвороб. Високий рівень діоксиду азоту (NO_2) може спричинити подразнення слизових оболонок і негативно впливати на дітей та людей похилого віку. Крім того, забруднення атмосферного повітря впливає на екосистеми, знижуючи продуктивність рослинного покриву, спричиняючи кислотні дощі та зміну ґрунтового складу. Довготривалий вплив токсичних речовин може призводити до погіршення стану зелених насаджень і зменшення біорізноманіття.

2.3. Водні ресурси

Основним водним об'єктом Білгород-Дністровської міської територіальної громади є Дністровський лиман, який має стратегічне значення для водопостачання, рибальства, рекреації та екологічного балансу регіону.

Дністровський лиман є важливою екосистемою, однак зазнає значного антропогенного

впливу. Основними джерелами його забруднення є поверхневий стік, що формується на території приватного сектору та промислових підприємств. Забруднення відбувається як через організовані скиди зливових вод, так і шляхом неконтрольованого стоку по рельєфу місцевості.

Одна з головних екологічних проблем громади пов'язана з недостатнім рівнем контролю за утриманням прибережних захисних смуг. На значних ділянках прибережні захисні смуги не визначені в натурі та використовуються для розміщення помийниць, гноярок і вбиралень, що є додатковими джерелами забруднення. Відсутність ефективної системи контролю сприяє накопиченню органічних і неорганічних забруднень у водних об'єктах громади.

Ще одним вагомим джерелом забруднення є діяльність підприємств, які здійснюють скидання стічних вод у Дністровський лиман. На території громади функціонують два таких підприємства – КП «Білгород-Дністровськводоканал» та ДП «Білгород-Дністровський морський торговельний порт». Хоча офіційного перевищення допустимих рівнів забруднення не зафіксовано, необхідно проводити системний моніторинг якості води та впроваджувати сучасні методи очищення стічних вод.

Крім поверхневих вод, важливу роль у водопостачанні громади відіграють артезіанські свердловини. На території громади експлуатується 41 артезіанська свердловина, з яких дві використовуються для моніторингу якості води. Три свердловини працюють окремо, забезпечуючи локальні системи водопостачання.

Громада стикається з проблемою незадовільного стану системи водовідведення. Багато каналізаційних мереж застарілі та потребують реконструкції. У Стратегії розвитку громади передбачені заходи з модернізації систем водовідведення, зокрема реконструкція водопровідних мереж, будівництво нових каналізаційних систем та покращення системи очищення стічних вод.

Таким чином, водні ресурси громади мають значний потенціал, однак потребують покращення системи управління та збереження екологічного балансу.

2.4. Біорізноманіття (флора та фауна)

Флора. Рослинний світ громади представлений широким спектром природних та антропогенно змінених екосистем. Основні типи рослинності включають степові, лучні, водно-болотні та лісові угруповання. У степових екосистемах збереглися залишки природних степів, які є місцем існування рідкісних та зникаючих видів рослин.

За даними щорічної доповіді про стан навколишнього природного середовища Одеської області у 2023 році серед характерних рослин водних екосистем відзначають елодею канадську (*Elodea canadensis*), яка поширена у водних об'єктах громади. Водно-болотні угіддя також багаті на очерет звичайний (*Phragmites australis*), який на деяких ділянках заміщується водяним рисом – цицанією широколистяною (*Zizania latifolia*).

Окрему увагу слід приділити інвазійним видам рослин, які загрожують місцевому біорізноманіттю. Серед них зустрічаються маслинка вузьколиста (*Elaeagnus angustifolia*), нетреба (*Xanthium*) та злинка канадська (*Erigeron canadensis*). Ці види активно поширюються, витісняючи аборигенні рослинні угруповання.

Фауна. За даними щорічної доповіді про стан навколишнього природного середовища Одеської області у 2023 році тваринний світ представлений різноманітними видами, що мешкають у степових, лісових та водних екосистемах. Загалом в Одеській області налічується понад 1500 видів безхребетних та понад 400 видів хребетних тварин.

Серед представників степової фауни найпоширенішими є хом'як, ховрашок, тушканчик, а також зайці-русаки, які зустрічаються у відкритих місцевостях. Лісові угіддя є місцем існування лисиць, борсуків, куниць, видр, а також єнотоподібних собак. У сусідніх громадах можуть зустрічатися і більші ссавці, такі як дикі кабани, козулі та лосі.

Окрему роль у біорізноманітті регіону відіграють птахи, яких налічується понад 320 видів. Серед них є як поширені види, так і рідкісні, занесені до Червоної книги України:

великий та малий баклан, косар (ковпик), сіра, руда, мала та велика білі чаплі, орлан-білохвіст, пелікан рожевий та кучерявий. Значна частина цих видів мешкає у водно-болотних угіддях, які є важливим місцем гніздування та зимівлі перелітних птахів.

Серед земноводних найбільш поширені озерна та їстівна жаби, звичайна квакша та дунайський тритон. Плазунів у регіоні також представлено різними видами, зокрема болотною черепахою, звичайним вужем, прудкою ящіркою.

2.5. Об'єкти культурної спадщини

Білгород-Дністровська громада має багату культурну та історичну спадщину, що представлена численними пам'ятками архітектури та містобудування. На території міста розташовано 35 пам'яток архітектури та містобудування, 18 пам'яток історії, 3 пам'ятки археології та 1 пам'ятка монументального мистецтва.

Аккерманська фортеця. Головним історико-культурним об'єктом громади є Аккерманська фортеця, яка датується XIV-XV століттями. Ця фортеця є однією з найбільш збережених оборонних споруд Східної Європи та приваблює численних туристів. Її могутні мури, що підносяться над Дністровським лиманом, є свідченням багатовікової історії міста та його стратегічного значення в середньовіччі.

Городище «Тіра-Білгород». Ще однією унікальною пам'яткою є Городище «Тіра-Білгород», яке є пам'яткою археології національного значення. Це залишки античного міста, яке існувало з IX століття до н.е. по IV століття н.е., а також мало активне заселення в IX-XIII століттях. Археологічні дослідження на цій території відкрили значну кількість знахідок, що свідчать про культурні контакти міста з античним світом.

Підземна церква Іоанна Сочавського. Одним із найпопулярніших місць релігійного туризму є підземна церква Іоанна Сочавського, яка була зведена в XIV-XVIII століттях. Це унікальна культова споруда, що має важливе значення для християнських паломників та істориків архітектури.

Розвиток історико-культурної спадщини. З метою збереження та популяризації культурних пам'яток у громаді реалізується ряд проектів, таких як реставрація Городища «Тіра-Білгород», створення музею просто неба на його базі, а також встановлення арт-об'єкта «Монети – зберігачі історії». Важливим напрямом розвитку є створення туристичної інформаційно-навігаційної системи для покращення доступу до культурної спадщини громади.

Таким чином, архітектурні пам'ятки Білгород-Дністровської громади становлять значний культурний та туристичний потенціал, який потребує подальшої охорони, реставрації та розвитку для збереження історичної спадщини та залучення туристів.

2.6. Природно-заповідний фонд (Dnistrovskyi Lyman (UA0000141))

У безпосередній близькості Білгород-Дністровської громади розташована територія міжнародного значення – Dnistrovskyi Lyman (UA0000141), яка входить до складу Смарагдової мережі Європи відповідно до положень Бернської конвенції про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі.

Dnistrovskyi Lyman є особливо важливою природною територією, що забезпечує збереження рідкісних та вразливих видів флори і фауни Причорноморського регіону. Тут мешкають понад 250 видів птахів, значна частина яких занесена до Червоного списку Міжнародного союзу охорони природи (IUCN) та Червоного списку України. Лиман є ключовою нерестовою зоною для понад 60 видів риб. Флористичне різноманіття представлено більш ніж 900 видами рослин, включаючи види водно-болотної екосистеми.

Територія Dnistrovskyi Lyman також виконує важливі екосистемні функції, що мають значення для громади. Це, зокрема, очищення вод, регулювання гідрологічного режиму, запобігання затопленням та ерозії, забезпечення умов для ведення рибного господарства і розвитку рекреації. Лиман є важливим рекреаційним ресурсом та приваблює туристів, що створює додаткові можливості для соціально-економічного розвитку.

Разом з тим, ця територія є вразливою до різних видів антропогенного навантаження. Основними загрозами є порушення гідрологічного режиму, забруднення вод, замулення, неконтрольована рекреаційна діяльність, браконьєрство, інвазійні види та деградація природних оселищ.

У цьому контексті при реалізації Стратегії розвитку Білгород-Дністровської громади необхідно враховувати наявність Смарагдової території Dnistrovskiy Lyman та забезпечувати дотримання режиму її охорони. Це має відображатися у плануванні просторового розвитку, при здійсненні будівництва, організації рекреаційної діяльності та реалізації водогосподарських заходів. Відповідно до національного законодавства та міжнародних зобов'язань України, громада має забезпечити мінімізацію негативного впливу на цю цінну природну територію та сприяти збереженню її біологічного різноманіття.

2.7. Відходи

Вивезення побутових відходів у громаді здійснюється на полігони, які розташовані на території сусідньої Сергіївської громади та Одеського району. Проблема стихійних звалищ для громади не є актуальною, що є позитивним фактором у сфері управління відходами. Також відсутні проблеми з небезпечними відходами та відходами органічного походження, оскільки вони утилізуються відповідними спеціалізованими підприємствами на обласному рівні.

Послуги з управління відходами охоплюють значну частину громади. Зокрема, у багатоповерховому секторі охоплення становить 80%, а у приватному секторі – близько 60%. Проте, залишається низка вулиць, які не мають можливості отримувати цю послугу через незадовільний стан дорожнього покриття або його повну відсутність.

Одним із напрямів покращення системи поводження з відходами є впровадження роздільного збору сміття та розвиток інфраструктури для переробки та утилізації відходів. Це сприятиме зменшенню навантаження на полігони, зниженню рівня забруднення довкілля та підвищенню рівня екологічної безпеки в громаді.

2.8. Матеріальні активи

У структурі Білгород-Дністровської міської територіальної громади матеріальні активи відіграють ключову роль у забезпеченні життєдіяльності населення та функціонуванні основних секторів економіки. До них відносяться житловий фонд, будівлі та споруди громадського призначення, об'єкти комунальної, дорожньо-транспортної, виробничої та рекреаційної інфраструктури.

Житловий фонд громади включає індивідуальні та багатоквартирні житлові будинки, а також гуртожитки. Інфраструктура громадського призначення представлена закладами освіти, охорони здоров'я, культури, спорту та соціального захисту. Важливе місце посідають об'єкти інженерної інфраструктури, зокрема системи водопостачання та водовідведення, електропостачання, газопостачання та теплопостачання. Дорожньо-транспортна мережа включає вулично-дорожню інфраструктуру, мости та зупинки громадського транспорту.

Крім того, до матеріальних активів громади слід віднести об'єкти економічної діяльності, такі як підприємства, торговельні заклади та елементи рекреаційної та туристичної інфраструктури – парки, сквери, прибережні зони Дністровського лиману, а також історико-культурні пам'ятки.

Матеріальні активи є вразливими до потенційних негативних впливів, які можуть виникнути в процесі реалізації Стратегії розвитку громади. Зокрема, будівництво нових об'єктів та модернізація існуючих можуть призвести до тимчасового збільшення рівня шуму, пилу та утворення відходів. Окрім того, інфраструктура може зазнати впливу від екстремальних погодних явищ, пов'язаних зі зміною клімату, таких як зливи, посухи чи штормові нагони води.

У зв'язку з цим, заходи Стратегії розвитку передбачають модернізацію матеріальних активів громади з урахуванням екологічних вимог та принципів енергоефективності і

сталого розвитку. Зокрема, планується оновлення систем водопостачання і водовідведення, впровадження енергоефективних технологій у будівництві та реконструкції громадських будівель, удосконалення транспортної інфраструктури з урахуванням екологічних стандартів.

Таким чином, Стратегія розвитку Білгород-Дністровської громади спрямована на підвищення якості та стійкості матеріальних активів до впливів як антропогенного, так і природного характеру, що відповідає цілям сталого розвитку та вимогам стратегічної екологічної оцінки.

2.9. Здоров'я населення

Медична система громади представлена розгалуженою мережею закладів охорони здоров'я, що забезпечують мешканцям доступ до первинної та спеціалізованої медичної допомоги. До складу медичної інфраструктури входять три комунальні заклади охорони здоров'я, чотири приватні медичні установи та один заклад, підпорядкований районній раді.

Заклади комунальної власності включають:

КНП «Білгород-Дністровський Центр первинної медико-санітарної допомоги», який обслуговує мешканців громади через три амбулаторії загальної практики сімейної медицини.

КНП «Білгород-Дністровська міська багатопрофільна лікарня», що є кластерним медичним закладом у складі Спроможної мережі закладів охорони здоров'я Одеського госпітального округу.

КНП «Білгород-Дністровська центральна районна лікарня», що надає спеціалізовану медичну допомогу.

Також у місті функціонують Обласна психіатрична лікарня №4, СП «Білгород-Дністровська станція екстреної (швидкої) медичної допомоги», а також Білгород-Дністровський районний відокремлений підрозділ ДУ «Одеський ОЦКПХ МОЗ».

Медичні послуги та забезпеченість персоналом.

Первинний рівень медичної допомоги забезпечує повний перелік медичних послуг, зокрема:

- діагностику та лікування найбільш поширених інфекційних та неінфекційних захворювань,
- фізикальні, лабораторні та інструментальні дослідження,
- профілактичні втручання, включаючи вакцинацію та епідеміологічні обстеження,
- спостереження за неускладненою вагітністю.

Медичні заклади громади укомплектовані 153 лікарями, з яких 29 працюють у сфері первинної медичної допомоги, а 124 займаються спеціалізованою медичною допомогою.

Матеріально-технічне забезпечення медичних закладів. Загальний рівень матеріально-технічного забезпечення закладів охорони здоров'я оцінюється як задовільний, однак через необхідність відповідати сучасним вимогам, громада має потребу в додатковому медичному обладнанні. Особливу увагу приділяють закупівлі реабілітаційного обладнання, включаючи спеціальні меблі та функціональні ліжка, оскільки громада планує розвивати напрямок реабілітаційних послуг.

Також у громади є досвід використання відновлюваних джерел енергії (ВДЕ) для енергозабезпечення комунальних об'єктів. Медичні заклади забезпечені генераторами відповідно до потреб, а серед перспективних напрямів розглядається впровадження сонячних панелей для підвищення енергоефективності лікарень.

Безпекові умови в закладах охорони здоров'я. В умовах військової агресії громада приділяє увагу безпековим заходам у сфері охорони здоров'я. Заклади первинного рівня не мають укриттів, проте вони доступні в інших будівлях міста. На рівні спеціалізованої допомоги проводяться заходи для покращення безпеки пацієнтів та персоналу.

2.10. Прогнозні зміни, якщо документ державного планування не буде затверджено

Якщо Стратегія Білгород-Дністровської міської територіальної громади на період до

2027 року та Плану заходів на період до 2027 року з її реалізації не буде затверджена та реалізована, це може призвести до значного погіршення екологічного стану (таблиця 2.1), соціально-економічної ситуації та зниження якості життя мешканців. Основні наслідки можна спрогнозувати за такими напрямками:

Атмосферне повітря та екологія. Відсутність заходів з модернізації промислових підприємств, теплоенергетичних систем та транспортної інфраструктури сприятиме збільшенню рівня забруднення повітря. Через погані дороги та застарілий автотранспорт у повітря викидатиметься більше шкідливих речовин, таких як оксиди азоту, оксид вуглецю та тверді частки. Це може спричинити зростання захворювань органів дихання та серцево-судинної системи серед населення.

Водні ресурси та санітарний стан (у т.ч. елементи Смарагдової мережі). Без реалізації запланованих у Стратегії заходів, стан водних ресурсів громади, зокрема Дністровського лиману, продовжить погіршуватися. Основними загрозами залишаться скидання неочищених стічних вод, відсутність належної каналізаційної системи та підтоплення житлових районів. Це може призвести до погіршення якості питної води та підвищення рівня інфекційних захворювань, пов'язаних із водним фактором.

Земельні ресурси. Без реалізації заходів із покращення стану ґрунтів та контролю за використанням земель можливе поширення ерозійних процесів та зменшення родючості ґрунтів..

Біорізноманіття (флора та фауна). Без належного контролю та заходів зі збереження природних екосистем регіону відбудеться подальше скорочення площ степових та водно-болотних угідь, що є важливими місцями існування багатьох рідкісних видів тварин і рослин в регіоні. Поширення інвазійних видів загрожуватиме місцевій флорі та фауні. Також без впровадження природоохоронних заходів продовжиться неконтрольована забудова та знищення прибережних територій, що може негативно вплинути на екологічну рівновагу, не лише в громаді а й у регіоні.

Таблиця 2.1.

Прогнозні зміни, якщо документ державного планування не буде затверджено

Сфера	Прогнозні зміни без реалізації Стратегії
Атмосферне повітря	Збільшення рівня забруднення через відсутність модернізації транспорту та промисловості. Підвищення ризику захворювань органів дихання.
Водні ресурси (у т.ч. елементи Смарагдової мережі)	Погіршення якості води у Дністровському лимані, збільшення скидів неочищених стічних вод, загроза підтоплення житлових районів.
Земельні ресурси	Деградація ґрунтів, поширення ерозійних процесів, зниження врожайності присадибних земель.
Біорізноманіття (флора та фауна)	Зменшення площ природних територій, поширення інвазійних видів, знищення середовищ існування рідкісних видів.
Управління відходами	Зростання кількості стихійних звалищ, відсутність роздільного збору сміття, погіршення санітарного стану громади.
Пам'ятки архітектури	Руйнування історичних пам'яток через відсутність реставрації, втрата туристичного потенціалу громади.
Матеріальні активи	Відсутність комплексного бачення просторового, інфраструктурного, соціального та економічного розвитку території. Це створює ризики хаотичної, несистемної експлуатації та оновлення матеріальних активів
Здоров'я населення	Погіршення якості медичних послуг через відсутність оновлення обладнання та недостатню кількість персоналу.
Загальні	Зниження рівня життя, погіршення екологічної ситуації, зростання

Сфера	Прогнозні зміни без реалізації Стратегії
наслідки	захворюваності та економічний застій.

Управління відходами. Без впровадження ефективної системи поводження з відходами громада зіткнеться з накопиченням сміття та можливим зростанням стихійних звалищ. Відсутність роздільного збору та переробки відходів призведе до підвищеного рівня забруднення ґрунтів, водних ресурсів та повітря. Це негативно вплине на екологічну ситуацію та рівень санітарної безпеки громади.

Стан архітектурної спадщини. Якщо не будуть виділені кошти на реставрацію та збереження історичних пам'яток, зокрема Аккерманської фортеці та Городища «Тіра-Білгород», вони поступово руйнуватимуться. Втрата культурної спадщини громади може негативно вплинути на її туристичний потенціал та економічний розвиток у сфері туризму.

Матеріальні активи. Незатвердження Стратегії розвитку громади може мати низку непрямих, але суттєвих наслідків для стану матеріальних активів. Насамперед, відсутність затвердженої Стратегії означатиме відсутність комплексного бачення просторового, інфраструктурного, соціального та економічного розвитку території. Це створює ризики хаотичної, несистемної експлуатації та оновлення матеріальних активів.

У короткостроковій перспективі незатвердження Стратегії може призупинити або ускладнити планування та реалізацію заходів щодо модернізації і реконструкції житлово-комунальної інфраструктури, громадських будівель, транспортних об'єктів, що, у свою чергу, може призвести до подальшого їх фізичного зносу та погіршення технічного стану. Унеможливлення впровадження енергоефективних і екологічно дружніх технологій сприятиме збільшенню експлуатаційних витрат та посиленню антропогенного навантаження на довкілля.

У середньо- та довгостроковій перспективі відсутність стратегічного документа розвитку може призвести до втрати можливостей залучення державних та міжнародних інвестицій для оновлення матеріальних активів. Багато програм і донорів вимагають наявності затверджених стратегічних документів як передумови для надання фінансування.

Крім того, неузгодженість та відсутність пріоритетів у розвитку інфраструктури може негативно позначитися на безпеці та якості життя населення, а також на здатності громади ефективно реагувати на виклики, пов'язані зі зміною клімату, надзвичайними ситуаціями та деградацією довкілля.

Таким чином, відсутність затвердженої Стратегії розвитку створює суттєві ризики для матеріальних активів громади, що полягають у можливому подальшому зниженні їх технічного стану, втраті інвестиційної привабливості та погіршенні умов життєдіяльності населення.

Здоров'я населення та медичне забезпечення. Без реалізації заходів з модернізації медичних закладів громада може зіткнутися з недостатньою забезпеченістю обладнанням та медичним персоналом. Відсутність інвестицій у сферу охорони здоров'я призведе до погіршення якості медичних послуг, що особливо небезпечно в умовах зростання захворюваності та демографічних викликів.

Відсутність стратегічного планування розвитку громади може спричинити: Зниження рівня життя мешканців через погіршення екологічної ситуації та санітарних умов. Погіршення стану здоров'я населення через забруднення довкілля та недостатнє медичне забезпечення. Економічний застій через зменшення туристичного потоку та недостатню підтримку місцевого бізнесу. Посилення екологічних загроз, зокрема деградацію земель, водних ресурсів та біорізноманіття.

Затвердження та реалізація Стратегії є необхідною умовою для сталого розвитку громади. Впровадження запланованих заходів дозволить покращити стан довкілля, розвинути туристичний потенціал, модернізувати медичні заклади та покращити якість

життя мешканців.

РОЗДІЛ 3
ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ
НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО
ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ
ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)

У межах стратегічної екологічної оцінки було здійснено аналіз територій Білгород-Дністровської міської територіальної громади, які ймовірно зазнають змін функціонального призначення внаслідок реалізації заходів, передбачених Стратегією розвитку громади на період до 2027 року.

Таблиця 3.1. відображає попередню інформацію щодо характеру запланованих перетворень, типу функціонального навантаження, географічного розміщення територій, а також приблизної площі впливу.

Таблиця 3.1.

Опис територій, які ймовірно зазнають впливу внаслідок зміни, або доповнення їх функціонального призначення відповідно до проєктних рішень Стратегії

Номер і функціональне призначення території	Планована зміна призначення території	Розташування	Пл ощ а, га
1. Існуюча транспортна інфраструктура	Реконструкція та модернізація дорожнього покриття, розвиток веломережі	Основні вулиці, мікрорайони Промзони та Центру	≈ 12,0
2. Забудовані території з недостатньо розвинутою інженерною інфраструктурою	Модернізація систем водопостачання, каналізації, теплопостачання	Житлові квартали району вул. Лесі Українки, Олімпійської	≈ 20,0
3. Території з деградованими зеленими насадженнями	Озеленення, створення скверів, благоустрій	Окремі ділянки міста та прибудинкові території	≈ 8,0
4. Прибережні території та водозахисні смуги	Очищення та рекультивация, благоустрій для рекреаційного використання	Поблизу Дністровського лиману, вулиці Ізмаїльська, Кишинівська	≈ 5,0
5. Виробничі зони громади	Переобладнання під малий бізнес та сферу послуг	Промислова зона по вул. Миколаївська, Кутузова	≈ 10,0
6. Центральна частина міста з історичними пам'ятками	Розвиток туризму, охорона культурної спадщини, зонування	Аккерманська фортеця, вул. Шабська, центральна частина міста	≈ 3,0

Запропоновані заходи охоплюють широкий спектр цілей – від реконструкції транспортної та інженерної інфраструктури до розвитку туристичної привабливості та благоустрою рекреаційних зон. Визначені території можуть зазнати як позитивних перетворень (озеленення, підвищення якості послуг, збереження спадщини), так і потребують уваги щодо мінімізації можливих негативних екологічних наслідків (ущільнення забудови, ризик втрати природних елементів середовища, зростання антропогенного навантаження).

Ці дані слугують базою для подальшого уточнення під час підготовки містобудівної документації, оцінки впливу на довкілля та ухвалення рішень у сфері просторового розвитку громади.

У процесі здійснення стратегічної екологічної оцінки робочою групою було проаналізовано та узагальнено передбачені Стратегією розвитку Білгород-Дністровської міської територіальної громади програми, проекти та заходи з точки зору їх потенційного впливу на стан навколишнього природного середовища, здоров'я населення та соціально-економічні умови громади. Оцінка базується виключно на матеріалах, наведених у Плані заходів реалізації Стратегії (табл. 3.2).

У результаті аналізу було визначено можливі негативні та позитивні впливи реалізації Стратегії на такі компоненти: атмосферне повітря, водні ресурси, земельні ресурси, біорізноманіття, поводження з відходами, рекреаційні зони, об'єкти культурної спадщини, соціальну інфраструктуру, а також на систему екологічного управління та моніторингу. Врахування таких впливів є важливим для забезпечення збалансованого розвитку громади з дотриманням принципів екологічної безпеки та сталого природокористування.

Вплив на атмосферне повітря. Реалізація інфраструктурних проєктів (будівництво ЦНАПу, реконструкція доріг, мереж водопостачання, каналізації, КНС тощо) супроводжуватиметься збільшенням будівельної техніки, пиловими викидами, використанням будматеріалів, що може тимчасово погіршити якість повітря. В той же час, заплановане використання відновлювальних джерел енергії, впровадження енергоефективних рішень, реконструкція тепломереж і модернізація комунального транспорту сприятимуть зниженню викидів в атмосферу в довгостроковій перспективі

Вплив на водні ресурси (у т.ч. елементи Смарагдової мережі). Будівельні роботи поблизу Дністровського лиману або на існуючих мережах водопостачання можуть тимчасово впливати на якість води, створюючи ризик забруднення внаслідок витоків чи порушення ґрунтів.

Проте, запланована реконструкція водопровідних та каналізаційних мереж, реконструкція очисних споруд, впровадження частотних регуляторів у насосах значно покращить ефективність систем водопостачання та водовідведення, зменшить втрати води й навантаження на Дністровський лиман.

Управління відходами. Збільшення масштабів будівництва може призвести до накопичення будівельних відходів, які, без належного управління, можуть потрапити до стихійних сміттєзвалищ. Проте, Стратегією передбачено встановлення лінії сортування сміття, розвиток комунального підприємства «Автотранссервіс», оновлення техніки для вивозу ТПВ – це покращить організацію збору, сортування та вивезення побутових відходів в громаді.

Таблиця 3.2

**Оцінка ймовірних наслідків для довкілля від реалізації Стратегії
відповідно до контрольного переліку**

Чи може реалізація Стратегії спричинити:	Негативний вплив			Пом'якшення існуючої ситуації (завдання передбачені Стратегією)
	Так	Ймовірно	Ні	
Повітря				
1. Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел?		●		Оптимізувати діяльність комунальних підприємств, які є надавачами комунальних послуг населенню громади.
2. Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел?		●		Модернізувати дорожньо-транспортну систему громади для усіх категорій населення. Створити систему підтримки велосипедного руху у громаді. Забезпечити розвиток екологічно-чистого автомобільного транспорту

3. Погіршення якості атмосферного повітря?			•	
4. Появу джерел неприємних запахів?			•	
5. Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату?			•	
Водні ресурси (у т.ч. елементи Смарагдової мережі)				
6. Збільшення обсягів скидів у поверхневі води?		•		Модернізацію та інноваційний розвиток інженерної інфраструктури громади.
7. Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників, як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)?		•		Модернізацію та інноваційний розвиток інженерної інфраструктури громади.
8. Збільшення скидання шахтних і кар'єрних вод у водні об'єкти?			•	
9. Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню?			•	
10. Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод?			•	Модернізацію та інноваційний розвиток інженерної інфраструктури громади.
11. Появу загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)?			•	
12. Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту?			•	
13. Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону?			•	
14. Зміни напряму або швидкості потоків підземних вод?			•	
15. Зміни обсягів підземних вод (шляхом відбору чи скидівабо ж шляхом порушення водоносних горизонтів)?			•	Модернізацію та інноваційний розвиток інженерної інфраструктури громади.
16. Забруднення підземних водоносних горизонтів?			•	
Відходи				
17. Збільшення кількості утворюваних твердих побутових відходів та небезпечних відходів?			•	Створення якісної системи управління відходами.
Земельні ресурси				
18. Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару?		•		Забезпечити раціональне використання та популяризацію об'єктів культурно-історичної спадщини міста в туристичній

				діяльності
19. Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів?		•		Забезпечити інтегрованість планування розвитку громади
20. Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу?			•	
21. Появу таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність літогенної основи або зміни геологічної структури?			•	
22. Суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній або планованій практиці використання земель?			•	
23. Виникнення конфліктів між ухваленими цілями стратегії та цілями місцевих громад?			•	
Біорізноманіття (флора та фауна)				
24. Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)?			•	Забезпечити раціональне використання та популяризацію об'єктів культурно-історичної спадщини міста в туристичній діяльності
25. Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві?			•	Забезпечити інтегрованість планування розвитку громади Забезпечити модернізацію та інноваційний розвиток інженерної інфраструктури громади.
26. Збільшення площ зернових культур або сільськогосподарських угідь в цілому?			•	
27. Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин?			•	
Рекреаційні зони та культурна спадщина				
32. Будь-який вплив на кількість і якість наявних рекреаційних можливостей?			•	
33. Будь-який вплив на наявні об'єкти історико-культурної спадщини?			•	Забезпечити розроблення і впровадження системи заходів щодо збереження культурно-історичної спадщини міста
34. Інші негативні впливи на естетичні показники об'єктів довкілля (перепони для публічного огляду мальовничих краєвидів, появу естетично неприйнятних місць, руйнування пам'ятників природи тощо)?			•	
Населення та інфраструктура (матеріальні активи)				
35. Зміни в локалізації, розміщенні, щільності та		•		

зростанні кількості населення будь-якої території?				
36. Вплив на нинішній стан забезпечення житлом або виникнення нових потреб у житлі?		•		
37. Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему? Зміни в структурі транспортних потоків?		•		Забезпечити задоволення потреб громади в пасажирських перевезеннях
38. Необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень?		•		Модернізувати дорожньо-транспортну систему громади для усіх категорій населення
39. Потреби в нових або суттєвий вплив на наявні комунальні послуги?		•		Забезпечити модернізацію та інноваційний розвиток інженерної інфраструктури громади.
40. Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей?			•	Забезпечити ефективну систему соціального захисту населення та впровадження ветерано-орієнтованої політики
Екологічне управління та моніторинг				
41. Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки?			•	Забезпечити інтегрованість планування розвитку громади
42. Погіршення екологічного моніторингу?			•	Забезпечити інтегрованість планування розвитку громади
43. Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження?			•	
43. Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження?			•	
44. Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва?			•	
Інше				
45 Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів?			•	Забезпечити модернізацію та інноваційний розвиток інженерної інфраструктури громади.
46 Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу?			•	
47 Збільшення споживання значних обсягів палива або енергії?		•		Забезпечити модернізацію та інноваційний розвиток інженерної інфраструктури громади.
48 Суттєве порушення якості природного середовища?			•	
49. Появу можливостей досягнення короткотермінових цілей, які ускладнюватимуть досягнення довготривалих цілей у майбутньому?			•	
50. Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі			•	

будуть незначними, але у сукупності викличуть значний негативний екологічний ефект, що матиме значний негативний прямий або опосередкований вплив на добробут людей?				
--	--	--	--	--

Вплив на земельні ресурси. Будівництво нової інфраструктури (доріг, ЦНАП, очисних споруд, інженерних мереж) може супроводжуватись тимчасовим порушенням земель, ущільненням ґрунтів та частковим вилученням земельних ділянок. Проте, проекти з оновлення містобудівної документації, цифровізації землекористування, благоустрою, озеленення міста сприятимуть раціональному використанню земель і відновленню територій.

Вплив на біорізноманіття (флора та фауна). Активізація забудови без чіткого зонування та екологічної експертизи може призвести до втрати місць існування флори та фауни, особливо у заболочених або прибережних ділянках. В той же час, проведення оцінки ризиків до зміни клімату, створення озелених територій, газонів, реконструкція систем водоочищення та благоустрій мають сприяти збереженню зеленого покриву та покращенню середовища проживання для місцевих видів.

Вплив на рекреаційні зони та культурну спадщину. Туристичний тиск та урбанізація можуть погіршити стан зелених зон, збільшити шумове навантаження й призвести до порушення умов збереження пам'яток. В той же час Стратегією передбачено реалізацію Програми розвитку туризму, заходів з благоустрою міста, збереження історико-культурної спадщини має потенціал для підвищення туристичної привабливості громади та збереження культурних цінностей.

Вплив на населення та інфраструктуру (матеріальні активи). У період активних будівельних робіт можливе тимчасове погіршення умов проживання (шум, пил, незручності з пересуванням), особливо для вразливих груп населення. Проте, модернізація інфраструктури, покращення транспортної доступності, цифровізація послуг, розвиток безбар'єрного простору та медичної інфраструктури сприятимуть зростанню якості життя мешканців.

Екологічне управління та моніторинг. Негативний вплив може бути за відсутності чіткого фінансування та координації, екологічні питання можуть залишитися поза пріоритетом, особливо у воєнний час. Тоді як, заплановані інструменти електронного управління, аналітичні оцінки впливу (зміни клімату, благоустрій, розвиток простору), створення цифрових платформ – усе це дозволить підвищити прозорість та ефективність екологічного моніторингу громади.

У результаті аналізу встановлено, що реалізація Стратегії розвитку Білгород-Дністровської громади матиме як позитивний, так і потенційно негативний вплив на довкілля та умови життєдіяльності.

Під час планування та реалізації заходів Стратегії рекомендовано враховувати принципи сталого розвитку, передбачити екологічні обмеження та засоби пом'якшення негативного впливу, а також забезпечити постійний моніторинг стану довкілля.

РОЗДІЛ 4**ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)**

У рамках стратегічної екологічної оцінки робочою групою було здійснено аналіз актуальних і потенційних екологічних проблем, що можуть виникнути або посилитися внаслідок реалізації заходів, передбачених Стратегією розвитку Білгород-Дністровської міської територіальної громади. Додатково до традиційних факторів антропогенного навантаження (транспорт, комунальна інфраструктура, поводження з відходами), під час аналізу було враховано також виклики, спричинені військовими діями, які мають довготривалий негативний вплив на довкілля та здоров'я населення.

У Таблиці 4.1. узагальнено основні екологічні ризики, їх характеристику, територіальну прив'язку та передбачені Стратегією проєктні рішення, спрямовані на зниження негативного впливу. Проблеми систематизовані за компонентами довкілля (повітря, вода, ґрунти, біорізноманіття), соціальними наслідками (здоров'я населення) та джерелом походження (інфраструктурна діяльність, воєнні дії тощо).

Особлива увага приділена потенційним наслідкам пошкодження інфраструктури внаслідок бойових дій, що може супроводжуватись забрудненням вод, ґрунтів, повітря, утворенням небезпечних відходів, руйнуванням мереж і споруд. Такі загрози вимагають включення заходів з цивільного захисту, моніторингу стану довкілля, рекультивації територій та відновлення природного середовища.

Оцінка екологічних проблем і ризиків дозволяє визначити пріоритетні напрями управлінських рішень, необхідність впровадження пом'якшувальних заходів та забезпечення екологічної безпеки громади. Реалізація проєктів, передбачених Стратегією, повинна супроводжуватися постійним моніторингом стану довкілля, участю громадськості та інтеграцією принципів сталого розвитку, з урахуванням як мирного, так і кризового (воєнного) контексту.

Забруднення атмосферного повітря. За даними щорічної доповіді про стан навколишнього природного середовища Одеської області у 2023 році, основним джерелом забруднення повітря в області є автотранспорт, зокрема у великих містах: Одеса, Подільськ, Білгород-Дністровський. Перевищення гранично допустимих концентрацій зафіксовані у зонах з інтенсивним рухом транспорту, особливо щодо пилу, оксиду вуглецю, діоксиду азоту та сірчистого ангідриду. В сільських громадах таких перевищень не виявлено, однак потенційний ризик зростає з розвитком транспортної інфраструктури. Проте, як зазначено в доповіді у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України, згідно з положенням пункту 1 Закону України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану та стану війни» від 03.03.2002 №2115-IX фізичним особам, фізичним особам-підприємцям, юридичним особам під час воєнного стану або стану війни та протягом трьох місяців після його припинення надано право не подавати статистичну звітність. Враховуючі зазначене, частина респондентів скористалася правом і не в повному обсязі подавала до органів державної статистики статистичні звіти, що негативно вплинуло на репрезентативність статистичних даних та не уможливило формування повної та об'єктивної статистичної інформації.

Користуючись наявною інформацією можна зробити висновок, що в громаді головні джерела забруднення є автотранспорт, застарілі котельні, пил із вулиць і будівництв. Це спричиняє зростання рівня захворюваності дихальної системи та алергій.

У Стратегії передбачено модернізацію тепломереж, використання відновлювальних джерел енергії, розвиток велоінфраструктури, оновлення громадського транспорту та ремонт

дорожнього покриття, що знижує пилоутворення.

Забруднення поверхневих водних об'єктів. За даними щорічної доповіді про стан навколишнього природного середовища Одеської області у 2023 році на території Одеської області налічується 132 підприємства, які скидають стічні води в поверхневі водойми, у тому числі 24 господарства, які здійснюють скид в канали зрошувальних систем. Основними забруднювачами є: ТОВ «Інфокс» філія «Інфоксводоканал», КП «Чорноморськводоканал», КП «Водоканал» м. Арциз, КВЕП «Подільськводоканал», КП «Білгород-Дністровськводоканал», ВУЖКГ смт. Затока, КП «Балтаводоканал», ПАТ «Целюлозно-картонний комбінат», МКП «Теплодарводоканал» та інші. Основні забруднювачі водних об'єктів (за сферами діяльності) Основними забруднювачами поверхневих вод є підприємства житловокомунального господарства. Скид стічних вод від яких у 2023 році складає 102,673 млн.м³. Якість поверхневих вод у регіоні знижується через скиди неочищених або недостатньо очищених стічних вод, а також поверхневий стік із територій населених пунктів і сільськогосподарських угідь. Найбільш вразливими залишаються водно-болотні угіддя та прибережні ділянки Дністровського лиману, які зазнають антропогенного навантаження, зокрема внаслідок урбанізації та відсутності дощової каналізації.

Недостатній контроль за викидами відходів, неправильне використання агрохімікатів, а також недостатнє очищення стічних вод можуть призводити до забруднення водойм, що ускладнює доступ до чистої питної води та негативно впливає на екосистеми водних ресурсів, призводячи до загрози для рибного промислу та здоров'я людей, які користуються цими водоймами.

Згідно з міжнародною класифікацією лише Закарпатська область належить до категорії середньої забезпеченості місцевим стоком – 6,3 тис.м³ на одну людину. Низька забезпеченість у Чернігівській, Житомирській, Волинській та Івано-Франківській областях – 3,3–2,0 тис.м³. В інших областях України, зокрема Одеській спостерігається низька і дуже низька забезпеченість – 1,98–0,12 тис. м³ на одну особу (рис. 4.1.).

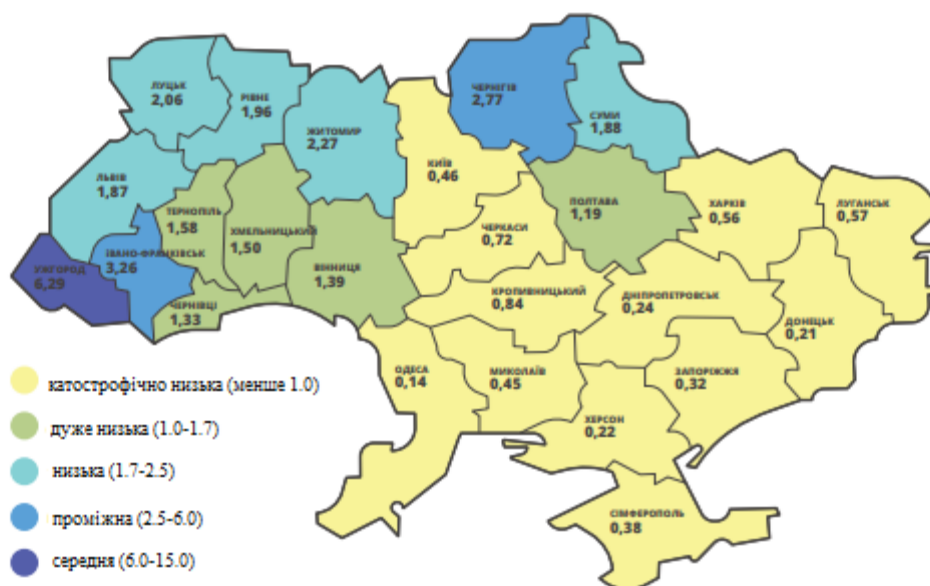

Рис. 4.1. Забезпеченість регіонів України місцевими водними ресурсами, тис. м³/рік на одну людину (Ромашенко та ін., 2020). За даними *Аналіз впливу кліматичних змін на водні ресурси України (повний звіт за результатами проекту).* / Сніжко С., Шевченко О., Дідовець Ю.

Аналізуючи наявну інформацію можна зробити висновок, що основною причиною є скидання недостатньо очищених стічних вод, зливових потоків, побутових і господарських забруднень, особливо у прибережні частини Дністровського лиману.

У рамках Стратегії передбачено реконструкцію очисних споруд, будівництво і

оновлення каналізаційних колекторів, впровадження насосного обладнання з частотними регуляторами, розвиток мереж водовідведення.

Накопичення твердих побутових відходів. За даними щорічної доповіді про стан навколишнього природного середовища Одеської області у 2023 році Відсутність роздільного збору відходів у більшості громад робить ТПВ майже ідентичними за складом до промислових відходів. Зростає кількість небезпечних компонентів у морфологічному складі сміття. Особливу тривогу викликає наявність відходів, що містять важкі метали, нафтопродукти, осадки з очисних споруд, люмінесцентні лампи. Система утилізації небезпечних відходів недостатньо охоплює райони області, хоча в Одесі вона частково розвинена.

Через недостатню інфраструктуру з вивезення, сортування та переробки ТПВ існує ризик утворення стихійних звалищ, що сприяє забрудненню ґрунтів, вод і повітря в громаді.

Рішенням проблеми є встановлення лінії сортування сміття, оновлення спецтехніки для збору ТПВ, розширення охоплення послугами приватного сектору та запровадження роздільного збору.

Таблиця 4.1.

**Опис основних екологічних проблем і ризиків впливу
на здоров'я населення**

Основні екологічні проблеми і ризики	Характеристика проблем і ризиків	Територіальна прив'язка	Проектні рішення передбачені в Стратегії
Забруднення атмосферного повітря	Збільшення викидів під час будівництва та експлуатації транспорту, тепlopостачання	Центральна частина міста, виробничі зони, транспортні коридори	Модернізація тепломереж, розвиток веломережі, оновлення транспорту
Забруднення поверхневих водних об'єктів	Скиди неочищених або недостатньо очищених стічних вод, відсутність дощової каналізації	Житлові квартали, прибережні території, вулиці Кишинівська, Ізмаїльська	Реконструкція очисних споруд, водопровідної та каналізаційної інфраструктури
Накопичення твердих побутових відходів	Недостатній рівень сортування, вивезення та переробки ТПВ	Уся територія громади, особливо приватний сектор	Створення лінії сортування сміття, оновлення техніки для ТПВ
Порушення земельних ресурсів	Ущільнення ґрунтів, розрив та забудова без рекультивації	Будівельні майданчики, житлові мікрорайони	Реконструкція інфраструктури
Втрати біорізноманіття	Зменшення зелених зон, порушення природних середовищ існування	Прибережні території, зони житлової забудови	Озеленення територій, формування скверів і зелених зон
Погіршення стану здоров'я населення	Поширення респіраторних, серцево-судинних хвороб через забруднення довкілля	Території, прилеглі до автошляхів, промислових зон, житлової забудови	Впровадження екоінфраструктури, зниження транспортного навантаження

Основні екологічні проблеми і ризики	Характеристика проблем і ризиків	Територіальна прив'язка	Проектні рішення передбачені в Стратегії
Наслідки воєнних дій	Пошкодження інфраструктури, ризик забруднення ґрунтів, води та повітря паливно-мастильними матеріалами, будівельними відходами, руйнуванням комунікацій	Потенційно вся територія громади, особливо інфраструктурні об'єкти, житлова забудова	Покращення цивільного захисту, реконструкція інженерної інфраструктури, розвиток системи управління відходами, відновлення зелених зон
Зміни клімату	Підвищення середньорічної температури, зменшення кількості опадів, посухи, ризики підтоплення та екстремальні погодні явища	Уся територія громади, особливо прибережні зони та території з недостатнім озелененням	Проведення оцінки ризиків до зміни клімату, реалізація заходів із озеленення, розвиток систем водовідведення, адаптація інфраструктури

Порушення земельних ресурсів. У 2023 році в Одеській області зафіксовано понад 33 тис. га деградованих земель, зокрема внаслідок ерозії, ущільнення ґрунтів та інтенсивного сільськогосподарського використання. Консервація земель не проводилася через відсутність фінансування. Сільськогосподарські угіддя області охоплюють понад 2,5 млн га, з яких понад 2 млн га – рілля. Відсутність належного контролю за використанням добрив, порушення сівозмін і перевипас худоби загрожують подальшій деградації земель.

Будівництво доріг, житлових об'єктів, прокладання мереж може призвести до ущільнення ґрунтів, втрати родючості, ерозії. Також існують ризики порушення водоносних горизонтів при реконструкції інженерних споруд.

Проектні рішення включають реконструкцію інфраструктури з дотриманням стандартів рекультивації, планове землекористування, оновлення містобудівної документації з урахуванням екологічних обмежень.

Втрати біорізноманіття. В Одеській області зниження рівня біорізноманіття пов'язане з фрагментацією природних екосистем, особливо лісових і степових. Основними загрозами є: суцільні санітарні рубки, розорювання степів, забудова прибережних територій, пожежі від спалювання сухостою, рекреаційне навантаження. Особливу тривогу викликає стан степових екосистем, де зосереджено понад 30% видів Червоної книги України. Ефективне управління можливе лише через створення природоохоронних територіальних систем.

У межах Стратегії заплановано оновлення скверів, парків, озеленення територій, включаючи догляд за наявними насадженнями. Також передбачено формування безперервних зелених зон у структурі міського простору.

Погіршення здоров'я населення. Погіршення екологічних умов в окремих районах області, особливо в містах, прямо впливає на стан здоров'я населення: зростають респіраторні та серцево-судинні захворювання, пов'язані із забрудненням повітря. Проблеми якості питної води та накопичення відходів також мають значення для громадського здоров'я, особливо в умовах недостатньої санітарної інфраструктури у сільській місцевості.

На здоров'я мешканців громади можуть впливати забруднення повітря, шумове навантаження, незадовільна якість питної води, наявність відходів у середовищі проживання. Найвразливішими є діти, літні люди та люди з хронічними захворюваннями.

Стратегія передбачає покращення екологічної інфраструктури, зменшення

транспортного навантаження, використання екологічно безпечних технологій, розвиток зеленої зони міста та цифрових сервісів, які підвищують доступність медичних та адміністративних послуг.

Зміна клімату. Одеська область вже відчуває наслідки зміни клімату – збільшення середньорічної температури, зменшення кількості опадів, зростання кількості посушливих днів, зниження рівня ґрунтових вод. Ці процеси особливо критичні для аграрного сектору та водозабезпечення. Підвищується ризик підтоплення прибережних зон унаслідок підняття рівня лиманів і моря.

У рамках реалізації Стратегії передбачено проведення оцінки кліматичних ризиків, озеленення територій, розвиток систем водовідведення, адаптацію інженерної інфраструктури до нових кліматичних умов.

Наслідки воєнних дій. Унаслідок повномасштабної війни на території області можуть виникати локальні екологічні катастрофи – забруднення земель та води, пошкодження об'єктів критичної інфраструктури, утворення небезпечних відходів. Зокрема, пошкодження каналізаційних систем, очисних споруд або складів ПММ може мати довгострокові негативні наслідки для екології та безпеки населення. Російські війська вже здійснювали атаки на територіальні громади Білгород-Дністровського району. Зокрема, внаслідок обстрілу в курортному селищі Сергіївка було частково зруйновано та підпалено будівлі на території непрацюючого дитячого табору. В іншому інциденті ракета влучила у порожній санаторій, що призвело до його майже повного руйнування. Також було повідомлено про займання та часткове руйнування бази відпочинку внаслідок обстрілу; пожежу на площі 600 м² було швидко ліквідовано, проте в повітря було здійснено викиди шкідливих речовин внаслідок загорання. Військові дії можуть призводити до пошкодження будівель і комунікацій, утворення великої кількості змішаних та небезпечних відходів, локального забруднення ґрунтів, вод і повітря. Це загрожує не лише довкіллю, а й здоров'ю населення.

Проектні рішення передбачають відновлення критичної інфраструктури, розвиток системи цивільного захисту, модернізацію об'єктів водопостачання й водовідведення, а також заходи з управління відходами, включаючи сортування і вивезення.

На основі отриманих даних, робочою групою була побудована кругова діаграма, яка візуально відображає відносний рівень впливу різних екологічних проблем (Рис. 4.1). Такий підхід дозволяє приймати більш обґрунтовані рішення щодо пріоритетів екологічної політики та заходів пом'якшення впливу в межах реалізації Стратегії розвитку Білгород-Дністровської міської територіальної громади.

Для побудови була застосована методика умовного експертного оцінювання. Кожній проблемі було присвоєно певну вагу (у балах) відповідно до її масштабності, тривалості впливу, охоплення території та ймовірності негативних наслідків для довкілля і здоров'я населення. Це дозволяє порівняти різні типи ризиків між собою та наочно відобразити їхню відносну значущість.

Загалом було оцінено вісім основних проблем. Ваги розподілились таким чином: забруднення атмосферного повітря – 20 балів, забруднення поверхневих вод – 15, накопичення твердих побутових відходів – 10, порушення земельних ресурсів – 10, втрати біорізноманіття – 10, погіршення здоров'я населення – 15, наслідки воєнних дій – 20, зміни клімату – 20 балів. Загальна сума балів склала 120. Для обчислення частки кожної проблеми у відсотках використовувалася формула:

$$\text{Частка (\%)} = (\text{кількість балів} / \text{загальна сума балів}) \times 100.$$

Наприклад, для таких проблем, як «Зміни клімату» та «Наслідки воєнних дій», частка становить по 16,7% ($20 / 120 \times 100$), для «Накопичення ТПВ» – 8,3%, тощо.

Аналіз екологічних проблем і ризиків, пов'язаних із реалізацією Стратегії розвитку Білгород-Дністровської міської територіальної громади, засвідчив наявність як традиційних екологічних викликів (забруднення повітря, води, деградація земель, накопичення відходів), так і нових, зумовлених впливом змін клімату та наслідками воєнних дій.

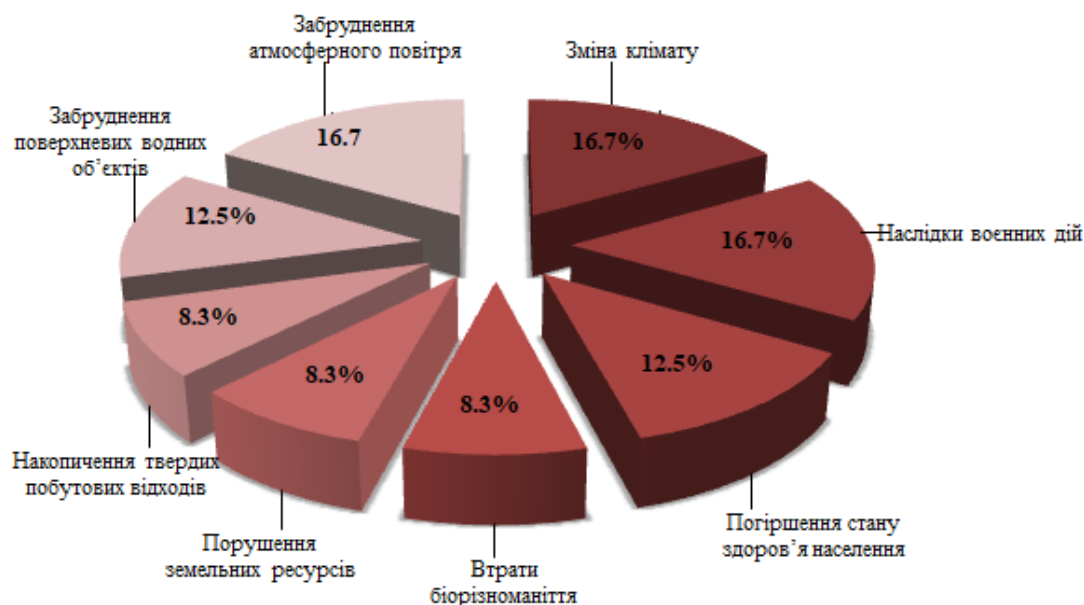

Рис. 4.1. Частка впливу основних екологічних проблем громади, %

Особливе занепокоєння викликає забруднення атмосферного повітря автотранспортом та джерелами теплозабезпечення, а також скиди недостатньо очищених стічних вод у прибережні зони Дністровського лиману. Крім того, значним екологічним викликом є накопичення побутових і небезпечних відходів в умовах недосконалої системи поводження з ними. У контексті зміни клімату та воєнної агресії росії зростає ймовірність локальних екологічних катастроф, підтоплень, втрат зелених насаджень та погіршення стану здоров'я населення.

Разом з тим, більшість із виявлених ризиків частково або повністю враховані у проєктних рішеннях Стратегії. Програми реконструкції інфраструктури, модернізації систем водопостачання та водовідведення, створення об'єктів екоінфраструктури, розвиток сортування відходів, озеленення та цифровізація послуг мають потенціал пом'якшити або усунути наявні загрози. Важливо забезпечити, щоб реалізація заходів супроводжувалася постійним екологічним моніторингом, врахуванням сценаріїв впливу клімату, а також принципів сталого розвитку та безпеки в умовах воєнного стану.

РОЗДІЛ 5**ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ**

Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища» № 1264–XII у статті 20⁴ визначено, що до компетенції обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій у сфері охорони навколишнього природного середовища належить:

а) забезпечення реалізації державної політики у сфері заповідної справи, формування, збереження та використання екологічної мережі, здійснення управління та регулювання у сфері охорони і використання територій та об'єктів природно–заповідного фонду України на відповідній території;

б) участь у проведенні моніторингу стану навколишнього природного середовища;

г) реалізація повноважень у сфері оцінки впливу на довкілля відповідно до законодавства про оцінку впливу на довкілля;

г) затвердження за поданням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, для підприємств, установ і організацій лімітів використання природних ресурсів (крім природних ресурсів загальнодержавного значення), скидів забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище (крім скидів, що призводять до забруднення природних ресурсів загальнодержавного значення, навколишнього природного середовища за межами відповідної території);

д) видача дозволів на здійснення операцій у сфері поводження з відходами, викиди шкідливих речовин у навколишнє природне середовище, спеціальне використання природних ресурсів відповідно до законодавства;

д¹) реалізація повноважень у сфері стратегічної екологічної оцінки відповідно до законодавства про стратегічну екологічну оцінку;

е) вирішення інших питань у сфері охорони навколишнього природного середовища відповідно до закону.

Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» (№ 2697–VIII від 28.02.2019). Закон передбачає інтегрування екологічних вимог під час розроблення і затвердження документів державного планування, галузевого (секторального), регіонального та місцевого розвитку.

Відповідно до Указу Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» (№ 722/2019) має бути забезпечено дотримання Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року.

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (№ 562–VIII від 01.07.2015), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС. В Україні проведення СЕО регламентується Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку» (№ 2354–VIII від 20.03.2018).

Юридичні засади поводження з водними ресурсами визначаються Водним кодексом України (№ 214/95–ВР від 06.06.95) та іншими законодавчими актами, що були розроблені для забезпечення збереження, збалансованого й науково обґрунтованого використання та відновлення водних ресурсів, захисту водних ресурсів від забруднення, зараження й виснаження, запобігання та пом'якшення негативного впливу, покращення екологічного

стану водних об'єктів і захисту прав водокористувачів.

Найголовнішими питаннями у сфері водопостачання та водовідведення є дозвіл на забір води із джерел водопостачання (дозвіл на спеціальне водокористування) і дозвіл на скидання очищених та неочищених стічних вод у навколишнє середовище. З 18 травня 2013 р. дозволи на спеціальне водокористування надаються не Мінприроди України, а Радою міністрів АР Крим і обласними адміністраціями (для водних ресурсів державного значення) та органами виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища АР Крим і обласними радами (для водних ресурсів місцевого значення). Водночас процедури надання таких дозволів залишилися незмінними.

Основне чинне екологічне законодавство та норми у сфері користування водними ресурсами:

- постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку видачі дозволів на спеціальне водокористування»;
- постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок розроблення і затвердження нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин та перелік забруднюючих речовин, скидання яких нормується»;
- Державні санітарні норми та правила «Питна вода. Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною»;
- наказ Міністерства екології та природних ресурсів України «Про затвердження Інструкції про порядок розробки та затвердження гранично допустимих скидів (ГДС) речовин у водні об'єкти із зворотними водами»;
- постанова Кабінету Міністрів України «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів».

Правове й інституційне регулювання та ключові екологічні вимоги у сфері охорони атмосферного повітря визначаються в Законі України «Про охорону атмосферного повітря» (2707–ХІІ від 16.10.92). Основне чинне законодавство та норми у сфері захисту атмосферного повітря:

- постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок розроблення і затвердження нормативів граничнодопустимого рівня впливу фізичних та біологічних факторів стаціонарних джерел забруднення на стан атмосферного повітря»;
- постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок видачі дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами»;
- постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок здійснення державного обліку в галузі охорони атмосферного повітря»;
- посібник з інвентаризації джерел викидів в атмосферне повітря;
- максимальні допустимі концентрації та «можливі рівні безпечного ефекту» для забруднюючих речовин в атмосферному повітрі для заселених територій.

Правові засади у сфері поводження з відходами забезпечуються Законом України «Про управління відходами» та іншими законодавчими актами, що були розроблені для регулювання діяльності з метою уникнення чи мінімізації утворення відходів, зберігання й поводження з ними, запобігання та зменшення негативних наслідків для довкілля і здоров'я людини від утворення, зберігання та поводження з відходами. Повноваження місцевих державних адміністрацій у сфері поводження з відходами визначаються розділом III Законом України «Про управління відходами».

В Україні сформовано інвестиційне законодавство, в якому, зокрема, значна увага приділяється необхідності дотримання екологічних норм в процесі інвестиційної діяльності. Так Законом України «Про інвестиційну діяльність» (№ 1560–ХІІ від 18.09.1991) встановлюється заборона інвестування в об'єкти, створення і використання яких не відповідає вимогам санітарно-гігієнічних, радіаційних, екологічних, архітектурних та інших норм, встановлених законодавством України (ст. 4). В разі порушення екологічних, санітарно-гігієнічних та архітектурних норм державний орган може прийняти рішення про

зупинення або припинення інвестиційної діяльності (ст. 21). Також в ст. 8 зазначається, що інвестор зобов'язаний одержати висновок з оцінки впливу на довкілля у випадках та порядку, встановлених Законом України «Про оцінку впливу на довкілля» (№ 2059–VIII від 23.05.2017).

Також відзначена роль місцевих органів влади у реалізації екологічних програм, що стосуються моніторингу природного середовища, видачі дозволів на використання ресурсів та управління відходами. Розділ підкреслює, що інтеграція екологічних норм у плани розвитку сприятиме досягненню сталих екологічних стандартів для громади та забезпечить раціональне використання ресурсів.

З метою забезпечення врахування екологічних та соціальних зобов'язань, що діють на міжнародному, національному, регіональному та місцевому рівнях, здійснено аналіз відповідних нормативно-правових актів та стратегічних документів. Результати аналізу наведені в таблиці 5.1, яка демонструє інтеграцію положень проєкту Стратегії розвитку Білгород-Дністровської міської територіальної громади з цілями державної, регіональної та міжнародної політики у сфері охорони довкілля та здоров'я населення.

Таблиця 5.1.

Відповідність проєкту Стратегії екологічним цілям національної політики

Документ	Ключові екологічні цілі	Завдання Стратегії, що розглядається	Рівень відповідності ¹
Атмосферне повітря			
Національний рівень			
Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»	Викиди забруднюючих речовин у атмосферне повітря від пересувних джерел умовно приведені до оксиду вуглецю з урахуванням відносної агресивності основних забруднювачів зменшаться зі 100% рівня 2015 р. до 70% у 2030 році	2.3.4. Забезпечити розвиток екологічно-чистого автомобільного транспорту 2.3.2. Створити систему підтримки велосипедного руху у громаді	+
Міжнародний рівень			
Бернська конвенція (Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі)	Збереження природних середовищ та біорізноманіття	2.3.4. Забезпечити розвиток екологічно-чистого автомобільного транспорту	+/-
Регіональний рівень			
Стратегія регіонального розвитку Одеської області	2.1. Покращення якості життя населення	2.3. Удосконалена транспортна система громади. Забезпечення розвитку мікромобільності	+
Зміна клімату			
Національний рівень			
Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.05.2024 № 483-р «Про схвалення Стратегії формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року і	Адаптація до зміни клімату, підвищення опірності та зниження ризиків, пов'язаних із зміною клімату.	2.1.1. Забезпечити інтегрованість планування розвитку громади у т.ч. проведення оцінки ризиків та вразливості Білгород-Дністровської міської ТГ до зміни клімату	+

¹ (+) повна відповідність, (+/-) часткова відповідність, (-) невідповідність

Документ	Ключові екологічні цілі	Завдання Стратегії, що розглядається	Рівень відповідності ¹
затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2024 – 2026 роках».			
Міжнародний рівень			
Бернська конвенція (Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі)	Збереження природних середовищ та біорізноманіття	2.1.1. Забезпечити інтегрованість планування розвитку громади у т.ч. проведення оцінки ризиків та вразливості Білгород-Дністровської міської ТГ до зміни клімату	+/-
Регіональний рівень			
Стратегія регіонального розвитку Одеської області	3.1. Впровадження планування і моніторинг	2.1. Сталий просторовий розвиток та екологічна безпека громади	+/-
Водні ресурси			
Національний рівень			
Концепція реалізації державної політики у сфері промислового забруднення, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 22.05.2019 №402 / Плану заходів з реалізації Стратегії зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.10.2020 № 1567-р;	- Зменшення скидів забруднених стічних вод у водні об'єкти у 2030 р. до 5% загального обсягу скидів порівняно з 15,7% у 2015 році / залучення інвестицій у модернізацію та відновлення насосних станцій меліоративних систем, модернізація та реконструкція гідротехнічних споруд меліоративних систем	2.2.1. Забезпечити модернізацію та інноваційний розвиток інженерної інфраструктури громади.	+
Міжнародний			
Конвенція про охорону водно-болотних угідь (Рамсарська конвенція)	Охорона важливих водно-болотних угідь	2.2.1. Забезпечити модернізацію та інноваційний розвиток інженерної інфраструктури громади.	+/-
Регіональний рівень			
Стратегія регіонального розвитку Одеської області	3.1. Впровадження планування і моніторинг	2.2.1. Забезпечити модернізацію та інноваційний розвиток інженерної інфраструктури громади.	+/-
Земельні ресурси			
Національний рівень			
Закон України «Про охорону земель» / рішення Координаційної ради з питань боротьби з деградацією земель та опустелюванням, створеної згідно з	Забезпечення підготовки та здійснення організаційних, економічних, екологічних та інших заходів, спрямованих на раціональне використання та охорону земель / Підтримання вмісту	2.2.1. Забезпечити модернізацію та інноваційний розвиток інженерної інфраструктури громади.	+/-

Документ	Ключові екологічні цілі	Завдання Стратегії, що розглядається	Рівень відповідності ¹
постановою Кабінету Міністрів України від 18.01.2017 № 20	органічної речовини (гумусу) у ґрунтах		
Міжнародний			
Конвенція про охорону водно-болотних угідь (Рамсарська конвенція)	Охорона важливих водно-болотних угідь	2.2.1. Забезпечити модернізацію та інноваційний розвиток інженерної інфраструктури громади.	+/-
Регіональний рівень			
Стратегія регіонального розвитку Одеської області	3.1. Впровадження планування і моніторинг	2.2.1. Забезпечити модернізацію та інноваційний розвиток інженерної інфраструктури громади.	
Відходи			
Національний рівень			
Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 № 820 / Національного плану управління відходами до 2033 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.12.2024 № 1353-р;	Визначення та розв'язання ключових проблем розвитку управління відходами в Україні на інноваційних засадах / обмеження виробництва та обігу пластикової продукції одноразового використання на території України	2.2.3. Створення якісної системи управління відходами	+
Міжнародний рівень			
Європейська стратегія з управління відходами (Acquis ЄС – Директиви 2008/98/ЄС та інші) — в контексті Угоди про асоціацію Україна-ЄС	запобігання, підготовка до повторного використання, переробка, інше відновлення, видалення.	2.2.3. Створення якісної системи управління відходами	+
Регіональний рівень			
Стратегія регіонального розвитку Одеської області	2.1. Покращення якості життя населення	2.2.3. Створення якісної системи управління відходами	+/-
Біорізноманіття			
Національний рівень			
Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»	Забезпечення збереження, відновлення та збалансованого використання рослинного світу України;	4.1.2. Забезпечити раціональне використання та популяризацію об'єктів культурно-історичної спадщини міста в туристичній діяльності	+
Міжнародний рівень			
Конвенція про охорону водно-болотних угідь (Рамсарська конвенція)	Охорона важливих водно-болотних угідь	2.2.1. Забезпечити модернізацію та інноваційний розвиток інженерної	+/-

Документ	Ключові екологічні цілі	Завдання Стратегії, що розглядається	Рівень відповідності ¹
		інфраструктури громади.	
Регіональний рівень			
Стратегія регіонального розвитку Одеської області	3.1. Впровадження планування і моніторинг	2.2.1. Забезпечити модернізацію та інноваційний розвиток інженерної інфраструктури громади.	+/-
Здоров'я населення			
Національний рівень			
Національна доповідь «Цілі сталого розвитку: Україна»	Знизити на чверть передчасну смертність населення, у тому числі за рахунок впровадження інноваційних підходів до діагностики захворювань	2.5.3. Забезпечити ефективну систему соціального захисту населення та впровадження ветерано-орієнтованої політики	+
Міжнародний рівень			
Конституція Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ, 1946 р.)	Охорона здоров'я включає створення здорового середовища	2.5.3. Забезпечити ефективну систему соціального захисту населення та впровадження ветерано-орієнтованої політики	+
Регіональний рівень			
Стратегія регіонального розвитку Одеської області	2.1. Покращення якості життя населення	2.5.3. Забезпечити ефективну систему соціального захисту населення та впровадження ветерано-орієнтованої політики	+

Таблиця 5.1 системно відображає відповідність положень Стратегії розвитку Білгород-Дністровської міської територіальної громади національним, міжнародним, регіональним та місцевим зобов'язанням у сфері охорони довкілля та здоров'я населення.

У таблиці враховано нормативно-правові документи різних рівнів, що встановлюють екологічні цілі у таких ключових сферах, як охорона атмосферного повітря, адаптація до змін клімату, управління водними та земельними ресурсами, поводження з відходами, збереження біорізноманіття та забезпечення охорони здоров'я населення. Відповідно до цих напрямів визначено відповідні завдання Стратегії, реалізація яких сприятиме досягненню визначених екологічних та соціальних пріоритетів.

Таблиця дозволяє простежити інтеграцію міжнародних конвенцій, стратегічних планів національного рівня (стратегій екологічної політики, зміни клімату, управління відходами) та регіональних документів (Стратегії регіонального розвитку Одеської області) у систему цілей і завдань Стратегії громади.

Окрему увагу приділено врахуванню зобов'язань, пов'язаних із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення. У цьому контексті включено міжнародні акти, спрямовані на створення безпечного середовища (Конституція ВООЗ), а також національні документи, які регулюють питання охорони громадського здоров'я.

Таким чином, Таблиця 5.1 демонструє комплексність підходу до врахування екологічних і соціальних зобов'язань при формуванні цілей і заходів Стратегії розвитку Білгород-Дністровської громади. У Стратегії передбачені конкретні заходи, які спрямовані на зменшення впливу на довкілля, підвищення рівня екологічної безпеки, адаптацію до змін клімату та зниження ризиків для здоров'я населення. Також простежується відповідність положенням міжнародних угод.

Таким чином, при належній реалізації передбачених заходів, проєкт Стратегії може стати ефективним інструментом інтеграції екологічних пріоритетів у всі сфери розвитку

громади, забезпечуючи сталість екосистем, раціональне використання ресурсів та покращення якості життя мешканців.

РОЗДІЛ 6
ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я
НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ,
КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3-5 ТА 10-15 РОКІВ
ВІДПОВІДНО, А ЗА НЕОБХІДНОСТІ - 50-100 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І
ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ

У результаті аналізу проєкту Стратегії розвитку Білгород-Дністровської міської територіальної громади, встановлено, що реалізація документа може мати як позитивні, так і негативні наслідки для довкілля та здоров'я населення.

1. Коротко-, середньо- та довгострокові наслідки (1, 3–5, 10–15 років).

Короткострокові наслідки (1 рік): очікуються тимчасові негативні впливи під час будівельних робіт, зокрема підвищення рівня шуму, пилу, локальне погіршення якості повітря та підвищення навантаження на інфраструктуру.

Середньострокові наслідки (3–5 років): покращення стану інженерної інфраструктури, зменшення втрат води, розвиток озеленення, зниження навантаження на полігони ТПВ завдяки запровадженню сортування.

Довгострокові наслідки (10–15 років): стабілізація екологічної ситуації, покращення якості повітря, підвищення адаптивності до змін клімату, зменшення загроз для здоров'я населення, сталий розвиток територій.

2. Постійні та тимчасові наслідки. Постійні позитивні наслідки: збереження об'єктів культурної спадщини, модернізація інфраструктури водопостачання та водовідведення, стабільна система поводження з відходами.

Тимчасові негативні наслідки: шум, викиди забруднюючих речовин, погіршення транспортної доступності на період реалізації окремих проєктів, зниження доступу до деяких громадських послуг через реконструкції.

3. Позитивні та негативні наслідки. Позитивні: покращення якості питної води, впровадження екологічно чистого транспорту, підвищення енергоефективності, розвиток зелених зон, зменшення обсягів викидів і скидів, адаптація до змін клімату.

Негативні: ризик ущільнення забудови, тиск на прибережні території, порушення природного дренажу, можливе фрагментування середовищ існування диких видів рослин і тварин у разі недостатньо збалансованого просторового планування.

4. Вторинні наслідки. Впровадження нових транспортних маршрутів може призвести до вторинного зростання інтенсивності руху, а отже – повторного навантаження на повітря.

Урбанізація та зростання туристичної активності можуть викликати підвищене рекреаційне навантаження на природні території.

Запровадження електронного врядування та цифровізації – вторинний ефект у вигляді зменшення потреби у фізичному переміщенні населення, а отже – скорочення транспортних викидів.

5. Кумулятивні та синергічні наслідки. Кумулятивний вплив очікується внаслідок поєднання заходів з реконструкції транспортної мережі, модернізації систем ЖКГ, оновлення тепломереж і переходу на альтернативні джерела енергії – це може суттєво зменшити загальне навантаження на атмосферне повітря.

Синергічні ефекти можуть виникнути у разі одночасного впровадження заходів з озеленення, покращення рекреаційних просторів та просування сталого туризму – разом вони сприятимуть зміцненню здоров'я населення, поліпшенню мікроклімату та посиленню екосистемних послуг.

6. Довготривалі наслідки (до 50–100 років). За умови впровадження всіх заходів Стратегії, можна очікувати довготривале покращення екологічної ситуації, зменшення вразливості громади до кліматичних загроз, підвищення якості життя населення, збільшення природоохоронної цінності територій.

Разом із тим, недостатня екологічна інтеграція при реалізації заходів може призвести

до знищення ландшафтів, посилення ризиків ерозії ґрунтів і деградації окремих природних територій у віддаленій перспективі.

Оцінку наслідків рекомендується проводити для визначених територій, які ймовірно зазнають впливу. Результати оцінки Стратегії представлено у вигляді матриці, яка для кожної території (зони), що ймовірно зазнає впливу, міститиме оцінку наслідків для ключових складових довкілля (таблиця 6.1).

Таблиця 6.1 є аналітичним інструментом, що дозволяє простежити потенційні екологічні наслідки реалізації кожної оперативної цілі Стратегії розвитку Білгород-Дністровської міської територіальної громади на основі опису факторів впливу.

Таблиця демонструє, що майже всі оперативні цілі Стратегії мають як позитивні, так і потенційно негативні наслідки, залежно від рівня екологічної інтеграції при плануванні заходів.

У процесі аналізу наслідків реалізації Стратегії розвитку Білгород-Дністровської громади встановлено, що більшість запланованих заходів передбачають потенціал позитивного впливу на стан довкілля та здоров'я населення, зокрема завдяки модернізації інфраструктури, розвитку зеленої зони, покращенню систем водовідведення, управління відходами та енергоефективності.

Водночас визначено низку можливих негативних впливів, які можуть мати як тимчасовий характер (шум, пил, локальні забруднення під час будівництва), так і довгострокові наслідки, якщо екологічна складова не буде врахована належним чином. Йдеться про ущільнення забудови, фрагментацію природних територій, зростання антропогенного тиску на прибережні зони та рекреаційні ресурси.

Для мінімізації ризиків рекомендовано враховувати принципи екологічної збалансованості під час прийняття управлінських рішень на всіх етапах реалізації Стратегії.

Ймовірні наслідки для довкілля та здоров'я населення від реалізації Стратегії

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

		Біорізноманіт- я		Земельн :			Водні ресурси	Матері	Культури	Природо-	Здоров'я	Транс-
	може супроводжуватись засміченням територій та погіршенням санітарного стану. Розвиток туристичних маршрутів та інфраструктури (готелі, бази, паркінги) може спричинити зростання автомобільного трафіку, шумове та атмосферне забруднення, особливо у прибережних районах.											

	Ймовірні значні негативні наслідки		Помірні негативні наслідки		Відсутність негативних наслідків або позитивні наслідки	?	Значення впливу не може бути оцінено з певністю
--	---------------------------------------	--	----------------------------------	--	---	---	---

РОЗДІЛ 7

ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Одним із ключових завдань стратегічної екологічної оцінки є визначення заходів, необхідних для запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків для довкілля та здоров'я населення, які можуть виникнути внаслідок реалізації документа державного планування. У контексті реалізації Стратегії розвитку Білгород-Дністровської міської територіальної громади на період до 2027 року такі заходи є особливо важливими, оскільки обсяг запланованих перетворень охоплює просторовий розвиток, інженерну, соціальну, транспортну та екологічну інфраструктуру, що може істотно впливати на стан природного середовища.

У таблиці 7.1 узагальнено перелік стратегічних заходів, що безпосередньо спрямовані на нейтралізацію, мінімізацію або попередження можливих негативних впливів на довкілля та здоров'я населення, які можуть виникнути внаслідок реалізації Стратегії розвитку Білгород-Дністровської громади.

Для кожного з компонентів довкілля визначено відповідні дії, передбачені в оперативних цілях та заходах Стратегії. Зокрема, у сфері охорони атмосферного повітря передбачено розвиток екологічно чистого транспорту (електромобілів, громадського транспорту нового покоління) та створення умов для підтримки велосипедного руху, що дозволить знизити рівень забруднення та транспортного навантаження у місті.

Для поліпшення стану водних ресурсів і запобігання їх забрудненню Стратегією передбачено модернізацію інженерної інфраструктури, зокрема мереж водовідведення та очисних споруд. Аналогічні заходи спрямовані на раціональне використання земельних ресурсів, де покращення дренажної системи та благоустрій територій також знижують ризик підтоплення і деградації ґрунтів.

У сфері поводження з відходами акцент зроблено на створення якісної системи управління ТПВ, що включає роздільний збір, вивіз та потенційно переробку побутових відходів, що дозволить уникнути стихійних звалищ та зменшити навантаження на полігони.

Охорона біорізноманіття розглядається через призму раціонального використання культурно-історичної спадщини: поєднання екотуризму з охороною природних об'єктів дозволяє мінімізувати ризики витоку територій, знищення фауни та флори.

З метою збереження здоров'я населення, Стратегія містить положення про впровадження соціального захисту, зокрема підтримку вразливих груп, а також заходи зі створення безпечного середовища проживання та відпочинку.

Особливу увагу приділено змінам клімату: передбачено оцінку вразливості територій до кліматичних змін і впровадження адаптивного планування. Це дозволяє знизити ризики підтоплення, теплового навантаження, дефіциту водних ресурсів у перспективі.

Загалом таблиця 7.1 демонструє, що Стратегія передбачає системний підхід до пом'якшення потенційно негативного впливу на довкілля шляхом інтеграції екологічних пріоритетів у всі ключові напрямки розвитку громади.

Таблиця 7.1

Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків

Складові довкілля, в тому числі здоров'я населення	Заходи, які передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків передбачені Стратегією
--	--

Атмосферне повітря	2.3.4. Забезпечити розвиток екологічно-чистого автомобільного транспорту 2.3.2. Створити систему підтримки велосипедного руху у громаді
Водні ресурси (у т.ч. елементи смарагдової мережі)	2.2.1. Забезпечити модернізацію та інноваційний розвиток інженерної інфраструктури громади
Земельні ресурси	2.2.1. Забезпечити модернізацію та інноваційний розвиток інженерної інфраструктури громади
Відходи	2.2.3. Створення якісної системи управління відходами
Біорізноманіття	4.1.2. Забезпечити раціональне використання та популяризацію об'єктів культурно-історичної спадщини міста в туристичній діяльності
Здоров'я населення	2.5.3. Забезпечити ефективну систему соціального захисту населення та впровадження ветерано-орієнтованої політики
Зміна клімату	2.1.1. Забезпечити інтегрованість планування розвитку громади у т.ч. проведення оцінки ризиків та вразливості Білгород-Дністровської міської ТГ до зміни клімату

Загалом, запропоновані заходи є важливим кроком до сталого майбутнього громади, але їх ефективність значною мірою залежатиме від належного планування, виконання та моніторингу реалізації.

Серед іншого необхідно враховувати необхідність забезпечення збереження у довгостроковій перспективі природних оселищ та видів природної фауни і флори, що підлягають особливій охороні в Європі та вказані у стандартних формах даних територій Смарагдової мережі, що розміщені на офіційному сайті Ради Європи: <https://www.coe.int/en/web/bern-convention/emerald-viewer>

РОЗДІЛ 8

ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ (НЕДОСТАТНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ТАКОЇ ОЦІНКИ)

У рамках здійснення стратегічної екологічної оцінки (СЕО) проекту Стратегії розвитку Білгород-Дністровської міської територіальної громади до 2027 року було розглянуто кілька сценаріїв розвитку громади, що відображають можливі підходи до реалізації державної політики на місцевому рівні. Альтернативи оцінювалися з огляду на їх вплив на довкілля, здоров'я населення, соціально-економічну ефективність, а також з урахуванням положень методичних рекомендацій Міндовкілля щодо СЕО містобудівної документації. Розглянуті альтернативи:

Нульовий сценарій (відсутність реалізації Стратегії). Цей сценарій передбачає, що Стратегію не буде затверджено або вона залишиться нереалізованою. У такому разі громада функціонуватиме без системного бачення просторового, екологічного та економічного розвитку. Такий підхід може призвести до збереження поточних проблем – хаотичної забудови, деградації інфраструктури, збільшення екологічного навантаження, втрати біорізноманіття та відсутності комплексного підходу до адаптації до змін клімату (табл. 8).

Оптимістичний сценарій (повна реалізація Стратегії). У цьому варіанті Стратегія реалізується у повному обсязі, передбачаючи впровадження всіх запланованих програм, проєктів та заходів. Це дозволяє досягти комплексного ефекту: підвищити якість послуг, зменшити екологічні ризики, адаптувати громаду до кліматичних змін, активізувати місцеву економіку, покращити якість життя мешканців та забезпечити сталий розвиток. Цей сценарій визнається найбільш сприятливим з екологічної точки зору.

Адаптивний сценарій (часткова реалізація Стратегії). Цей варіант передбачає вибірккову реалізацію окремих заходів, зумовлену обмеженням фінансуванням або інституційною спроможністю. За такого підходу громада отримує часткові позитивні зміни, проте без цілісного впливу. Існує ризик посилення дисбалансів між територіями, збереження неефективної інфраструктури, а також втрати можливостей для екологічної модернізації.

Порівняльний аналіз засвідчив, що оптимістичний сценарій повної реалізації Стратегії є найбільш виправданим як у соціальному, так і в екологічному контексті. Він забезпечує системний підхід до збереження довкілля, узгоджений з цілями національної та європейської екополітики, та відповідає принципам сталого розвитку.

Стратегічна екологічна оцінка проводилася відповідно до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» та з урахуванням Методичних рекомендацій Міндовкілля щодо здійснення СЕО документів державного планування. Аналіз здійснювався на основі вивчення тексту Стратегії, Плану заходів, відповідної містобудівної, екологічної, демографічної та статистичної інформації, а також доповідей про стан довкілля в Одеській області.

Таблиця 8

Альтернативи, що розглядалися, та обґрунтування обраної альтернативи

№	Альтернатива	Ключові складові альтернативи	Ключові переваги та недоліки	Обрана альтернатива та її обґрунтування
1	Нульова альтернатива	Відсутність затвердженої Стратегії. Розвиток громади без цілісного плану.	Переваги: Збереження статус-кво, мінімальні витрати Недоліки: Відсутність системного розвитку, зростання екологічних і соціальних ризиків	

2	Альтернатива, що розглядається в проєкті Стратегії	Повна реалізація проєкту Стратегії з усіма передбаченими програмами, проєктами та заходами.	Переваги: Комплексний розвиток громади, покращення якості життя, екологічна стабільність Недоліки: Потреба у значних ресурсах і координації	
3	Альтернатива, запропонована у звіті про СЕО	Часткова реалізація заходів Стратегії з урахуванням обмежених ресурсів, акцент на адаптивному впровадженні.	Переваги: Гнучкість реалізації, реалістичність Недоліки: Обмежений ефект, нерівномірність змін, ризик втрати частини потенціалу	Рекомендується обрати альтернативу 3, оскільки вона дозволяє досягти ключових цілей розвитку громади за умов обмежених ресурсів, при цьому зберігаючи екологічну рівновагу та поступово впроваджуючи заходи, що мінімізують вплив на довкілля та здоров'я населення.

Процес включав:

- ✓ ідентифікацію потенційних впливів на компоненти довкілля;
- ✓ визначення найбільш уразливих територій та ресурсів;
- ✓ розроблення рекомендацій для зменшення або уникнення негативного впливу;
- ✓ оцінку узгодженості цілей Стратегії з чинними екологічними політиками;
- ✓ визначення системи моніторингу.

Ускладнення. У ході СЕО було виявлено низку обмежень, зокрема:

- ✓ недостатність детальної просторової інформації про природоохоронні території та стан окремих екосистем на рівні громади;
- ✓ відсутність локальних індикаторів моніторингу стану довкілля, які дозволили б оцінити ефективність заходів у динаміці;
- ✓ обмеженість технічних засобів та ресурсів для моделювання кумулятивних впливів, зокрема у сферах впливу на ґрунти, кліматичні ризики та біорізноманіття.

Зокрема, як зазначено в доповіді про стан навколишнього природного середовища Одеської області у 2023 році у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України, згідно з положенням пункту 1 Закону України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану та стану війни» від 03.03.2002 №2115-ІХ фізичним особам, фізичним особам-підприємцям, юридичним особам під час воєнного стану або стану війни та протягом трьох місяців після його припинення надано право не подавати статистичну звітність. Враховуючі зазначене, частина респондентів скористалася правом і не в повному обсязі подавала до органів державної статистики статистичні звіти, що негативно вплинуло на репрезентативність статистичних даних та не уможливило формування повної та об'єктивної статистичної інформації.

Незважаючи на ці складнощі, оцінку було здійснено на основі наявних даних та з урахуванням принципу обережності.

РОЗДІЛ 9
ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ
ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У
ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Значущі наслідки для довкілля, в тому числі для здоров'я населення, повинні відслідковуватися під час реалізації Стратегії, зокрема, з метою виявлення непередбачених несприятливих наслідків і вжиття заходів щодо їх усунення.

Відповідно до статті 17 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» громада у межах компетенції здійснює моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, один раз на рік оприлюднює його результати на своєму офіційному веб-сайті у мережі Інтернет, *вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки* та у разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення.

Постановою Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2020 р. № 1272 «Про затвердження Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення» визначає основні вимоги організації та здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

З метою забезпечення систематичності та об'єктивності спостережень за змінами стану довкілля, у тому числі за станом здоров'я населення, громада визначає: зміст заходів, передбачених для здійснення моніторингу, та строки їх виконання; кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників відповідно до кожного з визначених у звіті про стратегічну екологічну оцінку наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення; кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення; методи визначення кожного із показників, які дають змогу швидко та без надлишкових витрат їх вимірювати; періодичність вимірювання показників, проведення їх аналізу та співставлення із цільовими значеннями;

засоби і способи виявлення наявності або відсутності наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, з урахуванням можливості виявлення негативних наслідків виконання документа державного планування, не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку.

Екологічні індикатори для моніторингу виконання Стратегії наведено в таблиці 9.1.

Таблиця 9.1.

Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання стратегії для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

№	Об'єкт моніторингу	Показники (індикатори)	Засоби і способи виявлення наслідків	Джерела інформації	Періодичність	Відповідальні органи
1	Атмосферне повітря	Концентрації основних забруднювачів (пил, діоксид азоту, оксид вуглецю, діоксид сірки)	Проведення інструментальних вимірювань та лабораторних досліджень повітря, аналіз результатів моніторингу, звернення громадян	Державна система моніторингу довкілля, Держекоінспекція, місцеві лабораторії Відділи міської ради (звіти про виконання заходів)	Щорічно	Відділи міської ради
2	Водні ресурси	Якість поверхневих та підземних вод (забруднювачі, біогенні речовини), стан прибережних смуг	Проби води, лабораторний аналіз, спостереження за станом прибережних смуг, інциденти забруднення	Держводагентство, Басейнове управління водних ресурсів, Держекоінспекція Відділи міської ради (звіти про виконання заходів)	Щорічно	Відділи міської ради
3	Земельні ресурси	Показники деградації ґрунтів (вміст гумусу, ерозія, забруднення)	Моніторинг агрохімічних показників, польові обстеження, супутниковий моніторинг, скарги громадян	Держгеокадастр, агрохімічні лабораторії Відділи міської ради (звіти про виконання заходів)	Раз на 5 років	Відділи міської ради
4	Відходи	Обсяги утворення, збирання, переробки та видалення відходів	Облік даних про утворення та видалення відходів, інспекційні перевірки, звернення населення	КП, що здійснюють вивезення відходів, відділ благоустрою	Щорічно	Відділ ЖКГ міської ради, комунальні підприємства
5	Біорізноманіття	Стан прибережних і природних екосистем, чисельність основних	Польові обстеження, спостереження за флорою і фауною,	Відділи міської ради (звіти про виконання заходів), наукові установи, НПП (за	Раз на 3-5 років	Відділи міської ради

		видів флори і фауни	фото- і відеофіксація, наукові дослідження	потреби)		
6	Здоров'я населення	Рівень захворюваності, у тому числі на хвороби, пов'язані з факторами довкілля (органи дихання, онкологічні, інші)	Статистичний аналіз рівня захворюваності, опитування населення, медична статистика	МОЗ України, ДУ "Центр громадського здоров'я", місцеві медичні заклади	Щорічно	Відділи міської ради
7	Адаптація до зміни клімату	Впровадження заходів щодо зменшення вразливості громади до змін клімату	Аналіз виконання заходів адаптації, моніторинг кліматичних умов, відгуки населення та фахівців	Відділи міської ради (звіти про виконання заходів)	Щорічно	Відділи міської ради

Перш за все, реалізація стратегії розвитку громади потребує систематичного моніторингу її впливу на довкілля та здоров'я населення. Метою такого моніторингу є не лише відстеження змін, але й оперативне усунення несприятливих наслідків. Це дозволяє зберегти екологічну безпеку та сприяти сталому розвитку громади, забезпечуючи баланс між економічним зростанням та захистом навколишнього середовища.

Система моніторингу включає визначення кількісних та якісних показників стану довкілля, які відображають основні аспекти екологічного стану громади. Періодичність вимірювань і методи оцінки розроблені таким чином, щоб моніторинг був ефективним і своєчасним. Серед показників, що підлягають відстеженню, є рівень забруднення повітря, стан водних ресурсів, рівень озеленення, лісистість, стан ґрунтів і рівень захворюваності населення. Такий підхід забезпечує всебічну оцінку впливу стратегії на довкілля.

Законодавча база України зобов'язує громади щорічно публікувати результати моніторингу та вносити їх до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки. У разі виявлення негативних наслідків, що не були передбачені стратегією, повинні вживатися відповідні заходи для їх пом'якшення.

Також при реалізації Стратегії необхідно враховувати:

- формування, збереження та раціональне, невиснажливе використання екологічної мережі, яке регулюється Законом України «Про екологічну мережу України» (відповідно до пункту 4 статті 15 Закону України «Про екологічну мережу» регіональні та місцеві схеми формування екомережі, програми у сфері формування, збереження та використання екомережі є основою для розроблення усіх видів проектної документації при здійсненні землеустрою, розробці містобудівної документації, а також здійсненні господарської та іншої діяльності;

- при реалізації планованої діяльності забезпечується виконання вимог Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»;

- розміщення і будівництво об'єктів здійснюється відповідно до вимог наказу Міністерства охорони здоров'я України від 19.06.1996 № 173 «Про затвердження Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів», який зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 24.06.1996 за №379/1404 (далі - ДСП № 173).

Резюме нетехнічного характеру

1) Стратегія розвитку Білгород-Дністровської міської територіальної громади на період до 2027 року та Плану заходів на період до 2027 року з її реалізації спрямована на створення безпечного та комфортного середовища для мешканців, покращення екологічної ситуації, розвиток енергоефективності та підвищення якості соціальних послуг. Документ узгоджений із національними, регіональними та міжнародними екологічними стандартами та інтегрує принципи сталого розвитку.

2)) Поточний стан довкілля громади характеризується значним природно-ресурсним потенціалом, але має ряд екологічних викликів, зокрема забруднення водних ресурсів, зростання рівня забруднення повітря та зменшення біорізноманіття. Без затвердження Стратегії прогнозується подальше погіршення екологічної ситуації, що матиме негативний вплив на здоров'я населення.

3) У ході реалізації заходів Стратегії можуть виникати як позитивні, так і негативні екологічні наслідки. Позитивний вплив пов'язаний із модернізацією інфраструктури, зменшенням втрат води, розвитком озеленення та підвищенням енергоефективності. Негативні наслідки можуть виникати під час будівництва та реконструкцій – це шум, пил, порушення ґрунтів і водовідведення.

4) Серед основних екологічних проблем громади визначено: забруднення повітря, водних ресурсів, порушення ґрунтів, накопичення ТПВ, втрати біорізноманіття, наслідки воєнних дій і зміни клімату. Для кожної з них у Стратегії запропоновані проєктні рішення з адаптації, відновлення, моніторингу та розвитку інфраструктури.

5) У Стратегії враховано зобов'язання України у сфері охорони довкілля: збереження біорізноманіття, управління відходами, адаптація до кліматичних змін, охорона атмосферного повітря і водних ресурсів. Заходи узгоджені з національними стратегіями, законами та міжнародними угодами, що свідчить про її екологічну орієнтованість.

6) Аналіз наслідків реалізації показав, що за умови дотримання екологічних вимог Стратегія матиме переважно позитивний ефект. Серед них – покращення інженерної інфраструктури, водовідведення, зменшення ТПВ, зростання якості послуг, підвищення адаптивності до змін клімату та захисту здоров'я населення. Водночас рекомендовано враховувати кумулятивні та вторинні впливи, уникати ущільнення забудови та фрагментації природних територій.

7) Для пом'якшення негативних наслідків у Стратегії передбачено низку заходів: розвиток екотранспортів, модернізація водної інфраструктури, створення якісної системи управління відходами, підтримка озеленення та заходи з адаптації до кліматичних змін. Це дозволяє зменшити екологічне навантаження та покращити якість життя мешканців.

8) Було розглянуто декілька альтернатив реалізації Стратегії. Найбільш обґрунтованою визнано адаптивний підхід – поступова реалізація заходів із урахуванням обмежених ресурсів, що дозволяє уникати різких навантажень на довкілля і водночас досягати цілей розвитку громади. При цьому аналіз проводився з урахуванням обмежень, зокрема нестачі інформації та технічних ресурсів, пов'язаних із воєнним станом.

9) Для забезпечення екологічної безпеки передбачено щорічний моніторинг реалізації Стратегії. Визначено індикатори щодо стану атмосферного повітря, водних ресурсів, ґрунтів, відходів, озеленення та здоров'я населення. Це дозволить своєчасно реагувати на екологічні загрози та коригувати заходи розвитку.

Список використаних джерел

- Закон України "Про стратегічну екологічну оцінку". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19#Text>
- Методичні рекомендації щодо здійснення стратегічної екологічної оцінки містобудівної документації. Затверджені Наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України 18 жовтня 2023 року № 705. URL: <https://mepr.gov.ua/nakaz-mindovkilliya-705-vid-18-10-2023/>
- Екологічний паспорт Одеської області. *Департамент екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації*. URL: https://ecology.od.gov.ua/wp-content/uploads/2024/09/ekologichnyi-pasport-regionu-2023-rik_compressed.pdf.
- Щорічна доповідь про стан навколишнього природного середовища Одеської області у 2023 році. *Департамент екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації*. URL: <https://ecology.od.gov.ua/wp-content/uploads/2024/09/region-dopov-pro-stand-nps.pdf>.
- Інформаційна довідка. *Національний інститут стратегічних досліджень*. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2021-03/den-vody.pdf>.
- Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>
- Аналітичний звіт «Базове дослідження стану та напрямів розвитку екологічної політики України та перспектив посилення участі організацій громадянського суспільства у розробці та впровадженні політик, дружніх до довкілля». Київ, 2019. 117 с. URL: https://www.irf.ua/wp-content/uploads/2019/12/baseline-research_report_publishing-dec-2019.pdf.
- Концепція реалізації державної політики у сфері промислового забруднення, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 22.05.2019 №402 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/402-2019-%D1%80#Text>
- Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text>
- Аналіз впливу кліматичних змін на водні ресурси України. За даними сайту Екодія URL: <https://ecoaction.org.ua/vodnist.html>
- Концепція реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 07.12.2016 № 932 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/932-2016-%D1%80#Text>
- Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 № 820 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/820-2017-%D1%80#Text>
- Аналіз впливу кліматичних змін на водні ресурси України (повний звіт за результатами проекту). / Сніжко С., Шевченко О., Дідовець Ю. // Центр екологічних ініціатив «Екодія», 2021, 68 с. URL: <https://ecoaction.org.ua/wp-content/uploads/2021/06/analiz-vplyvu-vodni-resursy-full.pdf>
- Закон України «Про охорону земель» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-15#Text>
- Тимчук К. Вплив агровиробництва на екосистеми та здоров'я людей. Буковинський державний медичний університет URL: <http://surl.li/oilssb>
- Екологічна відповідальність. Сайт Нафтогазу Укргазвидобування URL: <https://ugv.com.ua/uk/page/ekologichna-vidpovidalnist>
- Закон України «Онови законодавства України про охорону здоров'я» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>
- Степанчук О.Ю., Мельник-Шамрай В.В. вплив сільського господарства на довкілля URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/12/40-1.pdf>
- Як війна впливає на природу України та чому збереження й відновлення природних екосистем є важливим у повоєнному відновленні. За даними сайту Екодія <https://ecoaction.org.ua/iak-vijna-vplyvaie-na-prirodu.html>

Райцен Є.О. Степанчук О.В., Степанчук І.М. Екологічні фактори і транспортно-планувальні характеристики міста URL: <http://surl.li/oilvw>

Україна на шляху до ЄС: реалії і перспективи. №1-2 (187-188) 2022. URL: https://razumkov.org.ua/images/journal/NSD187-188_2022_ukr_full.pdf

Білявський Г.О., Тимошенко М.М., Годовська Т.Б. Екологічна паспортизація кладовищ як ефективний важіль управління екологічною безпекою селітебних територій. Екологічні науки URL: <http://ecoj.dea.kiev.ua/archives/2012/2/13.pdf>

Hansjoerg P. Kunc, Rouven Schmidt. The effects of anthropogenic noise on animals: a meta-analysis. <https://doi.org/10.1098/rsbl.2019.0649>

Росіяни атакували Білгород-Дністровський район ракетами: частково зруйнована база відпочинку. *Район.Білгород*. URL: <https://bilhorod.rayon.in.ua/news/745832-rosiyani-atakuvali-bilgorod-dnistrovskiy-rayon-raketami-chastkovo-zruynovana-baza-vidpochinku>

Гончар І. Через російську атаку одесити залишились без світла, тепла й води (оновлено). *ГЛАВКОМ*. URL: <https://glavcom.ua/odesa/news/rosijani-vcherhove-zavdali-udaru-po-kritichnij-infrastrukturi-odesi-1047829.html>

Про затвердження Національного плану управління відходами до 2033 року та визнання такими, що втратили чинність, деяких актів. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1353-2024-p#Text>

Про затвердження плану заходів з реалізації Стратегії зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1567-2020-p#Text> (дата звернення: 07.05.2025)

Про виклики і загрози національній безпеці України в екологічній сфері та першочергові заходи щодо їх нейтралізації. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0018525-21#Text> (дата звернення: 07.05.2025).

Секретар міської ради

Олександр СКАЛОЗУБ